

Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

CXLVIII. évfolyam
2013. június

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

www.oee.hu

A TARTALOMBÓL:

**GÉPFEJLESZTÉSEK ENERGETIKAI FAÜLTETVÉNYEKHEZ
MIRE ELÉG A MAGYAR DENDROMASSZA?
AZ IDEGENHONOSOK „MÁR A SPÁJZBAN VANNAK”!
MEGNYÍLT AZ ELSŐ ZALAI ERDÉSZETI ERDEI ISKOLA
CSALÁDI NAP A HATÁR KÉT OLDALÁN
ERKÖLCSI NEVELÉS A KÖZÉPFOKÚ ERDÉSZKÉPZÉSBEN**

A 144. OEE Vándorgyűlés szervezői

Régi hagyomány a Lapokban, hogy a júniusi lapszámban a közelgő egyesületi nagy rendezvényre, közös erdész ünnepünkre irányítjuk az olvasók figyelmét. Az alábbi szakmai névjegyek és a hozzárendelhető arcélek segítségével ezt kívánjuk szolgálni, bemutatva az

egyesületi vándorgyűlés rendezési feladatait összefogó tagtársakat, kollégákat. A szervezői arcképcsarnokon túlmenően Kocsis Mihállyal, a Vértesi Erdő Zrt. vezérigazgatójával, az OEE Vértesi H.Cs. elnökével készített interjú a 187. oldalon olvasható.

ENCSI CSABA

A Vándorgyűlés szervezési feladatainak első számú felelőse. Abaújszántó, 1972. 01. 01. Erdőmérnök, a Vértesi Helyi csoport titkára.

1995-ben kezdte pályafutását a Tatabányai, majd az Oroszlányi Erdészethél. Műszaki vezetői megbízatása után 2004-ben az Oroszlányi Erdészeti igazgatója lett. 2010-től vezérigazgató-helyettes.

SZÜCS FERENC

A III. sz. program házigazdája. Mór, 1975. 11. 11. Erdőmérnök, közgazdász szakmérnök, az OEE tagja, 2006-2012. között a Vértesi H.Cs. titkára.

2000-ben kezdte pályafutását társaságunknál gyakornokként, majd 2002-ben a központ fabasználati előadója lett. 2009-től a Vértesi Erdő Zrt. termelési és kereskedelmi ágazatvezetője. Szakmai tevékenységével hozzájárul az erdei biomassza felhasználás minél szélesebb körű elterjesztéséhez.

TISCHLÉR DIANA

A Vándorgyűlés általános szervezési feladatainak felelőse. Vadgazdamérnök, állategészségügyi technikus, erdész technikus, jogi asszisztens, a Vértesi Helyi csoport gazdasági felelőse.

2006-ban kezdte szakmai munkáját a KAEG Zrt. Ravazdi Erdészethél műszaki vezetőként. 2010-től a Vértesi Erdő Zrt.-nél dolgozik, jelenleg, mint belső ellenőrzési csoportvezető. Szervezőként a szállások, az étkezések előkészítését és a programok összehangolását végzi.

ROZMANN HAJNALKA

A IV. sz. program háziasszonya. Erdésztechnikus, közgazdász, az OEE tagja.

Tatai erdészcsalád leszármazottja. 1984-től társaságunk alkalmazottja, 2011-től az Agostyáni Arborétum vezetője. Feladata a „Gerecse gyöngyszemének” fejlesztése, minél szélesebb körben történő megismertetése. Elhivatottságának köszönhetően lett országos bíró a gyűjteményeskert.

GREINER JÓZSEF

Az I. sz. szakmai program házigazdája. Kecskemét, 1959. 06. 03. Erdőmérnök, erdészeti szakértő, az OEE tagja.

1984-ben erdőmérnök gyakornokként kezdett a Kisbéri Erdészethél. 1995-2004 között a Bábolna Rt. erdőterületeinek felelős vezetője. 2006-2010 között az ÉKTVF erdészeti felügyelője. 2010-ben tért vissza társaságunkhoz, ahol azóta a Kisbéri Erdészeti igazgatói feladattal látja el.

KERESZTES GYÖRGY

A IV. sz. program társszervezője. Szombathely, 1952. 04. 19. Erdőmérnök, fatermesztési szakmérnök, a Budapest HM Helyi Csoport elnöke, számos szakosztály tagja.

1992-től kezdve dolgozik a HM Budapest Zrt.-nél. Korábban az ERTI szerveztében és más gazdálkodóknál szerzett kutatási és szakmai tapasztalatokat. Jelenleg a HM Budapest Zrt. vezérigazgató-helyettese. A természetes erdőgazdálkodási modellek elhivatott támogatója.

PRÁVETZ ANTAL

A II. sz. szakmai program házigazdája. Söréd, 1946. 06. 26. Erdőmérnök, a Fejér Megyei Vadászkamara hivatásos vadász-alelnöke, az OEE tagja.

1971 óta folyamatosan a Csákvári Erdészeti dolgozója, 1972-től az Erdészeti igazgatója. 2012-ben az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás összehangolása és az erdész utánpótlás-nevelés területén végzett munkája elismeréseként megkapta a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét.

MENONI IMRE

Az V. sz. program fő szervezője. Tata, 1962. 01. 07. Erdőmérnök, növényvédelmi szakmérnök, a helyi csoport korábbi küldötteje, az OEE tagja.

1987-től dolgozik társaságunk szerveztében. 1991-től a Tatabányai Erdészeti erdőművelési műszaki vezetője. Az állami erdőterületek erdőfelújítási feladatain túl, a Tatabányai Szénbányák Vállalat által korábban használt területek biológiai rekultivációját is végezte. 2001-től az Erdészeti igazgatója.

A harmadik oldal

„A 40 éves fordában kezelt dunamenti erdők többnyire lágyfa-állabok, vannak ugyan egyes részek, melyekben a tölgy-, szil- és kőrisfa nagyobb mennyiségben fordul elő, de egész tiszta állabokat ezen fánemek nem képeznek. Az évenként letarolandó vágások lábán adatnak el árverés útján.

Ezen erdők a Duna árja miatt sokat szenvednek, főképp azok, melyek az ártérbe esnek. A törzs-sarjadékok a nyári meleg víz által sokszor tönkre tételnek, de a természet csak hamar kipótolja a veszteséget, mert az árvíz által hátrahagyott iszapban mindenkor új és igen buja növényű lágyfa-neműek törnek elő. A dunamenti erdőkben a víz árja sok partszakadást idéz elő, úgy, hogy a veszélyeztetett fa letaroltatása előbb válik szükségessé, mint sem vágatási korát elérte volna. De amennyit a Duna árja egyrésről szaggat, annyit rak ismét a másik oldalra, s ezen rakatokon már az első évben fiatal fűzesek támadnak, melyek igen gyorsan növekednek.”

(Wendl Károly —Erdészeti Lapok, 1874/12.)

A Lapokat ma is az élet írja. Június elején sok tízezer bektárt öntött el a Duna rekordmértékű, az 1965-ös nagy árvíz is meghaladó mértékű áradása. Számos települést veszélyeztetett a betörő vízár. A napi híradások élén a védekezési munkák és a veszélyhelyzetek elkerülése érdekében tett lépések szerepeltek. A katasztrófavédelmi szakembereken, a bivatásos katonákon, a vízűgyeseken, a rendőrségen, az önkénteseken túl az erdészeti szak személyzet is azonnal homokzsákok és lapátot ragadott. Az állami erdőgazdaságok 1500 erdésze dolgozott a gátakon, vett részt éjjel-nappal a töltések építésében, magasztásában, őrzésében. Nem csak az áradással érintett területeket kezelő erdőgazdaságok voltak jelen, hanem az attól távolabbi működési területűek is segítettek a védekezés embert próbáló feladatait. Vadbíussal látták el a kemény munkát végzőket, munkagépeket, terepjárókat, segítő munkásokat küldtek a védekezés helyszínére. Az erdészek ott voltak a dunai rekord árvíznél és „legények voltak a gáton”. Köszönet érte!

Nagy László

Tartalom

Prof. Dr. Horváth Béla, Kaczor Sándor:
Gépfeljesztések energetikai faültetvényekhez170

Prof. Dr. Molnár Sándor, Dr. Börzsök Zoltán, Dr. Pásztory Zoltán, Komán Szabolcs:
Mire elég a magyar dendromassza?173

Dr. Illés Gábor:
Innovatív módszerek a dunamenti ártéri erdők leltározására és monitorozására176

Dr. Hirka Anikó, Dr. Csóka György:
Az idegenhonosok „már a spájzban vannak”!177

László Diána:
Az erdei iskola szerepe egy magánvállalkozásban179

Nagy Imre: Mégis bele lehet lépni ugyanabba a folyóba kétszer! II.181

Nagy László:
Gazdálkodás, védelem, közjólét184

Dr. Szabó Ilona: A házi berkenye kórokozói185

Fenntartható megélhetés –
Erdőgazdálkodás a szénbányászat után187

Kovács Gábor:
Újra magyar erdészek jártak Kárpátalján189

Andrés Pál:
120 éves a görgényszentimrei szakiskola192

Béni Kornél:
Erdész sorsok a XX. században194

Steyer Edina:
Megnyílt az első zalai erdészeti erdei iskola195

Fácányi Ödön:
A Vadgazdálkodási Szakosztály ülése197

Kovács Tamás:
„Erkölcsei nevelés a középfokú erdészképzésben”201

Dr. Sárvári János: A MEVME zászló felszentelésének 75. évfordulójára emlékeztünk207

Nagy László:
Vízkezelés nyomában Királyréten208

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLVIII. évfolyam 6. szám (június)

FŐSZERKESZTŐ: **NAGY LÁSZLÓ** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **HARASZTI GYULA**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Lomniczi Gergely, Oroszi Sándor, Puskás Lajos, Sárvári János

SZERKESZTŐSÉG: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. Telefon: 06 (1) 201-6293 • Mobil: 06 (20) 330-3462 • e-mail: erdlap@oee.hu • www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • Levélcím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER elnök**

Tördelőszerkesztő: Balog Zoltán • Olvasószerkesztő: Rimóczi Irén • Nyomdai munkák: F & F Print Line Kft., Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2013. június 4.

ISSN 1215-0398

Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Katedrális ablakok a völgyre – Háromhárs-gerinc, Börzsöny hegység. **Fotó: Nagy László.**

Gépfejlesztések energetikai faültetvényekhez

Prof. Dr. Horváth Béla – intézetigazgató egyetemi tanár, NyME EMK EMKI
Kaczor Sándor – igazgató, Bagodi Mezőgép Kft.

Hazánkban az elmúlt években dinamikus fejlődött a fás biomassza energetikai hasznosítása, főleg a nagy erőművek felhasználás miatt. A hagyományos erdőkből energetikai célokra kihozható faanyag mondhatni egészét lekötik a már működő erőművek és a lakosság tűzifa-igénye. Nemi tartalék még a vágástéri melléktermék és az ártéri erdők szabálytalanul elhelyezkedő, alsó szintjének fás szárúiban rejlik. A fás biomasszán alapuló energiatermelés csak ilyen irányú új telepítésekkel (energetikai faültetvények, energiaerdők) bővíthető. Az elkövetkező évtizedekben ezekből több százezer hektár telepítése várható Magyarországon. Ezen telepítések és majd a betakarítások csak megfelelő színvonalú gépi háttérrel valósíthatók meg a kívánt ütemben.

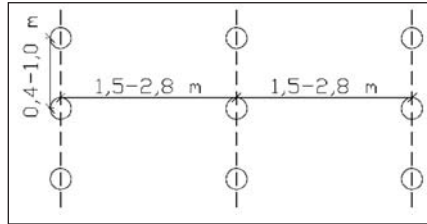
A Bagodi Mezőgép Kft. sikeres GOP-pályázatok támogatásával kutatás-fejlesztésekbe kezdett a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdészeti-műszaki és Környezettechnikai Intézetével (Sopron), valamint a VM Mezőgazdasági Gépesítési Intézettel (Gödöllő) együttműködve. A kutatás-fejlesztések célja:

- dugványozógép-család energetikai faültetvények telepítéséhez és
- betakarítógép a sorfüggetlen, 10 cm tőtátmérő alatti fás állományok betakarításához
- létrehozása volt, a gépek kísérleti fejlesztésén, a kísérleti gépek gyártásán, vizsgálatán, tesztelésén, majd a prototípus gépek tervezésén és gyártásán keresztül.

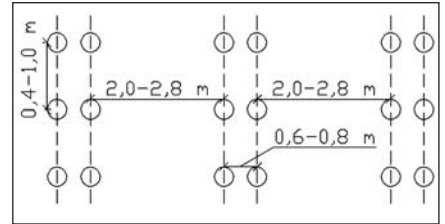
Dugványozógép-család fejlesztése

A fejlesztés folyamata

A különleges feltételek és igények olyan dugványozógép-család fejlesztését eredményezték, melynek tagjai szerkezeti kialakításuknál fogva alkalmasak 15-22 cm hosszú, 0,8-3 cm átmérőjű dugványok soros és ikersoros ültetési hálózatban történő telepítésére. Az ültetési hálózat jellemzőit a soros ültetésnél a 1. ábra, az ikersoros ültetésnél a 2. ábra mutatja.

1. ábra. Ültetési hálózat soros ültetésnél

2. ábra. Ültetési hálózat ikersoros ültetésnél

A munkacsoport együttműködésének köszönhetően megvalósult a tervezés, elkészült az említett célokra alkalmas dugványozógép kísérleti változata, majd prototípusa (BDÜ-2), melynek üzemi vizsgálatai befejeződtek, és a vizsgálati tapasztalatok alapján már folyik a sorozatgyártás.

Dugványozógép-változatok

A kutatás-fejlesztési munka során – az építészeti nyelv megvalósításával – számos dugványozógép-változat fejlesztésére került sor, nevezetesen:

- egysoros, adagolószerkezet nélküli és félautomatikus (fogóelemes) adagolószerkezetű, csúszócsoroszlyás dugványozógép;
- többsoros (két- és háromsoros), adagolószerkezet nélküli és félautomatikus (fogóelemes) adagolószerkezetű, csúszócsoroszlyás dugványozógép;
- ikersoros (egy-, két- és három ikersorpárú), adagolószerkezet nélküli és félautomatikus (fogóelemes) adagolószerkezetű, csúszócsoroszlyás dugványozógép (3. ábra);

3. ábra. Három ikersorpárú, félautomatikus (fogóelemes) adagolószerkezetű, csúszócsoroszlyás dugványozógép 3D-s képe a tervezés végén

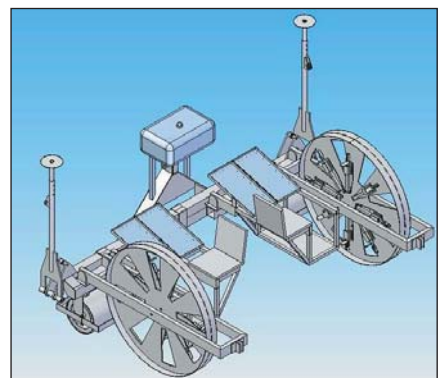
- egysoros, félautomatikus (lökö rendszerű) adagolószerkezetű dugványozógép;
- kétsoros, félautomatikus (lökö rendszerű) adagolószerkezetű dugványozógép (4. ábra);
- ikersoros (egy- és két ikersorpárú), félautomatikus (lökö rendszerű) adagolószerkezetű dugványozógép.

A BDÜ-2 típusú dugványozógép jellemzése, működése

A BDÜ-2 típusú kétsoros, félautomatikus (lökö rendszerű) adagolószerkezetű dugványozógép alkalmas az előírt méretű fás szárú fűz- és nyárdugványok egyenletes sor- és tőtávolságú, és egyenletes mélységű talajba juttatására. A dugványozógép fő szerkezeti részei:

- a gépváz a tartozékaival;
- a dugványozó egységek;
- az erőátvitel;
- a hidraulikus berendezés;
- a védőburkolatok.

A dugványozógép a min. 76 kW teljesítményű univerzális traktorok szabványos három pont függesztő berende-

4. ábra. Kétsoros, félautomatikus (lökö rendszerű) adagolószerkezetű dugványozógép 3D-s képe a tervezés végén

5. ábra. A BDÜ-2 típusú dugványozógép munka közben

zéséhez csatlakoztatható. Működtetése az erőgép teljesítmény-leadó tengelyéről 1000 ford/min fordulatszámon, továbbá hidraulikus erőátviteli elemekkel és elektromos vezérléssel történik.

A dugványozógép munkaszélessége 3-5,6 m, a beállított sortávolságtól (1,5-2,8 m) függően. A dugványozógépen beállítható tőtávolságok: 520, 590 és 830 mm. A gép hidraulikus rendszerének üzemi nyomása: 150 bar. Dugványozási ciklusideje: 0,8-3,6 s/db, dugványozási sebessége: 0,5-3,8 km/h. Dugványozó egységenként 1000-4500 db/h dugvány elrakására alkalmas. Teljesítménye műszakóránként: 0,1-0,8 ha/h, a munkasebességtől (0,5-3,8 km/h); a munkaszélességtől (3-5,6 m); a gépkihasználati tényezőktől (0,5-0,8); a táblahossztól (200 m); a táblavégi fordulók idejétől (2,5 min) és a dugványtároló utántöltési idejétől (4,7 min) függően. Működtető személyzete 1 fő traktoros + 4 fő kiszolgáló. Szállítási sebessége: max. 15 km/h.

A BDÜ-2 típusú dugványozógép üze- me

A BDÜ-2 típusú dugványozógép munka közben az 5. ábrán látható. A gép munkája akkor megfelelő, ha a dugványokat:

- egyenletes mélységbe;
- függőlegesen;
- egyenletes tőtávolsággal;
- egyenletes sortávolsággal teszi a talajba; továbbá
- azokat nem sérti, a rügyeket nem károsítja;
- körülöttük a talajt egyenletesen tömöríti.

A vizsgálatok szerint a dugványozógép a szóban forgó követelményeket ki-

elégítő, megfelelő minőségű munkára alkalmas. A követelmények közül egyik legfontosabb a tőtávolság egyenletessége. Megállapítható, hogy a tőtávolság eltérése a valóságban mindig pozitív (ennek oka a dugványozó kerék szlipje, illetve az esetlegesen bekövetkező tőkimaradások, melyek nem a gép konstrukciójából, hanem a kiszolgáló dolgozók figyelmetlenségéből következnek), de elfogadható nagyságú. A mérések során – 52 cm-es beállított tőtávolságnál – a tényleges értékek átlagai 53,6-58,1 cm között változtak. Az eltérések 3,0-11,8% közöttiek. Amennyiben az értékelés nem veszi figyelembe a tőkihazásokat, akkor a tényleges értékek átlagai 53,6-53,9 cm között változtak. Az eltérések ekkor 3,0-3,6% közöttiek, ami messzemenően elfogadható. A tőhiányok 100 db dugványra vetített átlagos értéke 1,4-1,7 között változott, ez 1,4-1,7%-os hibát jelent, ami szintén tolerálható.

A betakarítógép fejlesztése

A fejlesztés folyamata

A különleges feltételek és igények eredményezték az olyan sorfüggetlen betakarítógép fejlesztését, mely szerkezeti kialakításánál fogva alkalmas soros és szabálytalan hálózatban álló faültetvények és természetes eredetű fás állományok egy menetben történő betakarítására, nagy faji változatosság mellett. A munkacsoport együttműködésének köszönhetően megvalósult a tervezés (6. ábra), elkészült a fenti célokra alkalmas betakarítógép kísérleti változata, majd prototípusa, melynek üzemi vizsgálatai befejeződtek, a vizsgálati tapasztalatok alapján folynak a szükséges korrekciók.

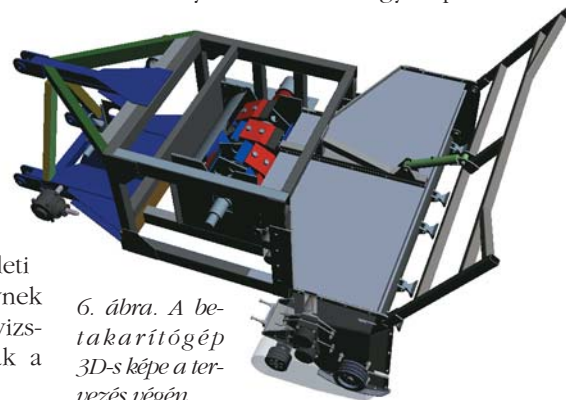
A betakarítógép jellemzése, működése

A betakarítógép fő szerkezeti részei:

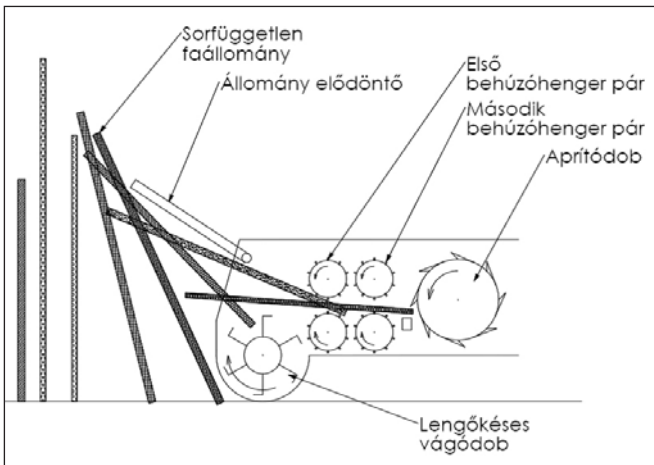
- a vázszerkezet;
- a vágószerkezet;
- a behordószerkezet;
- az aprítószerkezet;
- a kidobószerkezet és
- a hajtásrendszer.

A betakarítógép a reverzibilis, nagy teljesítményű univerzális traktorok szabványos három pont függesztőbe-
rendezéséhez csatlakoztatható. Működtetése az erőgép teljesítmény-leadó tengelyéről 1000 ford/min fordulatszámon, és hidraulikus erőátviteli elemekkel történik.

A betakarítógép működési elve az erdészet vízszintes tengelyű szárzúzó és az aprítógép összekapcsolásából ered (7. ábra). A művelet a faállomány megdöntésével kezdődik, melyet egy hidraulikus munkahengerrel állítható keret végez. A töelválasztást a vágószerkezet lengőkéses vágódobja végzi a megdöntött növényeken. A menetirány szerinti felfelé forgó vágódob az elválasztott szárazakat a behordószerkezethez juttatja. E kialakítás miatt a földön fekvő vágástéri melléktermék összegyűjtése sem jelent problémát a gépnek. A behordószerkezet első behúzóhengerpárja a teljes munkaszélességben levágott faanyag továbbítása mellett a középre terelésről és az előtömörítésről is gondoskodik. A második behúzóhengerpár növeli a tömörítés mértékét. A behúzó hengerek tengelyre felfűzött hidromotorokkal hajtottak, melyek fordulatszáma az átfolyás szabályozásával az igényeknek megfelelően módosítható. A folyamatosan érkező előtömörített anyagáramból dobos aprítószerkezet készíti a jó minőségű, egységes méretű, erőművi felhasználásra közvetlenül alkalmas alapanyagot, akár a legkülönbözőbb fajú fás és lágyszárú növényzetből is. Az aprítékot a kidobószerkezet forgatható kifúvótornyán keresztül egy lapátos

6. ábra. A betakarítógép 3D-s képe a tervezés végén

7. ábra. A betakarítógép működési elve

ventilátor juttatja a párhuzamosan mozgó jármű vagy a betakarítást végző erőgép után kapcsolt magas oldalfalú pótkocsira. A kifúvótorony végén szögben hidraulikusan állítható terelőlemezzel pontosan vezérelhető az apríték pótkocsiba érkezésének az iránya.

A betakarítógép munkaszélessége 2250 mm, teljes szélessége 2490 mm, tömege 3100 kg. Haladási sebessége a terület jellegétől és a betakarítandó anyag tulajdonságaitól, tömegétől függően 1-4 km/h. Teljesítményigénye 150-180 kW, mely a vonatkozó számítások és mérések alapján a hajtott fő szerkezeti részek között átlagosan az alábbiak szerint oszlik meg:

- vágószerkezet: 27%;
- behordószerkezet: 13%;
- aprító- és kidobószerkezet: 60%.

A betakarítógép üzeme

A betakarítógép széles körű alkalmazhatóságát bizonyítja, hogy a rendezetlen állományú természetes bozótosok és az energetikai faültvények betakarításán kívül alkalmas a vágástéri melléktermék talajról történő összegyűjté-

sére, sűrűn benőtt helyeken utak nyitására, árokpartok, villanyvezetékek karbantartására, ültvények sorai közötti biomassza betakarítására, 10 cm tőátmérőig.

Mivel az energetikai célú állományok betakarítását télen kell elvégezni, ezért a mezőgazdaságban alkalmazott, meglévő traktorokhoz kapcsolva a gépet, alacsony beruházási költséggel jön létre egy biomassza betakarítására alkalmas gépcsoport, növelve az erőgép éves kihasználtságát anélkül, hogy akadályoznánk a mezőgazdasági munkákat. Az egy menetben történő betakarítás után alacsony magasságú a visszahagyott tarló, amely az erőgép járószerkezetét kevésbé rongálja, de ajánlott az erdészeti gumiköpenyek használata.

A többéves fejlesztési folyamat során az időszakos tesztek eredményeit és felhasználói igényeket folyamatosan figyelve készült el a prototípus. A közelmúltban tartott főpróbán bebizonyosodott a gép létjogosultsága. Különböző fafajú soros és sorfüggetlen állományok betakarítását is megfelelően elvégezte, függetlenül azok változó átmérőjétől, valamint szálas vagy bokrosodó jellegétől (8-9. ábrák).

Összefoglalás

A BDÜ-2 típusú dugványozógép kiforrott típus, mely az elvárt követelményeket kielégítő, megfelelő minőségű munka végzésére alkalmas. Műszaki és öko-

nómiai paraméterei alapján versenyképes a piac hasonló feladatokra képes gépeivel.

Az eddigi eredmények alapján a betakarítógép a konkurens szerkezeteknél kisebb energiaigénnyel készít egységes méretű, szennyeződésmentes, és akár közvetlen felhasználható aprítékot. Az esetleges további fejlesztések után komoly versenytársa lehet a jelenleg kapható gépeknek, azokat hatékonyság és munkaminőség tekintetében is felülmúlhatja, beszerzési költsége viszont jelentősen alacsonyabb, így működtetése gazdaságosabb. A fejlesztés eredményei és a betakarítógép piaci bevezetése iránt mind nagyobb az érdeklődés bel- és külföldről egyaránt.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg az Nyme-EMKI, a VM-MGI és a Bagodi Mezőgép Kft. együttműködésében.

Irodalom

Czúpy I. (2012): Erdészeti és faenergetikai gépészet fejlesztése. Értékálló Aranykorona, XII. évf. 9: 32-33. ISSN 1586-9652.

Fenyvesi L. - Hajdú J. - Horváth B. - Jóri J. I. - Wachtler I. (2005): A klímaváltozás befolyása a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási technológiák gépészeti feladataira. „AGRO-21” Füzetek. 46:38-55.

Horváth B. (2001): Az erdőgazdaság gépésztésének helyzete, fejlesztési lehetőségei. A Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztályának 2000. évi tájékoztatója. Agroinform Kiadó és Nyomda Kft., Budapest. 192-198. p. ISSN 1216-1179.

Horváth B. szerk. (2003): Erdészeti gépek. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest. ISBN 963 9422 76 2. 🌿

8. ábra. A prototípus betakarítógép

9. ábra. A prototípus betakarítógép munka közben

Mire elég a magyar dendromassza?

A faenergetika fejlesztésének lehetőségei és korlátai

— Prof. Dr. Molnár Sándor¹, Dr. Börcsök Zoltán², Dr. Pásztor Zoltán², Komán Szabolcs³

A fosszilis energiahordozók készleteinek folyamatos csökkenése és elsősorban környezetünk védelme, a klímaváltozás megelőzése szempontjából folyamatosan nő a szerepe a megújuló energiaforrásoknak. Hazánk témával való elkötelezettségét három kormányzati stratégia is aláhúzza: Megújuló Energia — Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Terve 2010-2020-ig, Nemzeti Energiestratégia 2030-ig, Nemzeti Vidékstratégia.

E stratégiák megfogalmazzák, hogy a primer energia felhasználásában a mai 7%-ról 2030-ig 20%-ra kell emelni a megújulók részarányát. A Vidékfejlesztési Minisztérium szerint „a vidéki energiaellátás esetében a decentralizált, kisebb kapacitású, helyi nyersanyagbázisra épülő és helyi igényeket kiszolgáló, kis szállítási igényű biomassza-, illetve biogáz-erőművek megvalósítását tartjuk reálisan megvalósíthatónak és támogathatónak.” A központi irányelvekkel elvileg egyetértve, nem örülünk azonban annak, hogy a biomassza és a bioenergetika fogalmába beleértett faanyagról általában említést sem tesznek. A valóság pedig az, hogy a szilárd biomasszaként nevesült energiaforrások 80-90%-a jelenleg faanyag, vagyis dendromassza.

Bevezetés, biomassza, dendromassza fogalmi

Biomassza alatt a biológiai eredetű szárazanyag-tömeget értjük, vagyis a földön és vízben található élő és nemrég elhalt szervezetek tömegét (növények, állatok, gombák, mezőgazdasági termékek, hulladékok, kommunális hulladékok). Magyarország biomassza-tömegét 350-360 millió tonnára becsülik, ezen belül az évente megújuló növényi biomassza pedig 105-110 millió tonna. A dendromassza a biomasszán belül a fás szárú növények (fák, cserjék) szárazanyag-tömegét értjük (éves szinten a megújuló mennyiséget 6-6,5 millió tonnára becsülhetjük, mivel az

1. ábra Fakitermelési és apadék adatok 1992-2011
(Forrás: NÉBIH Erdészeti Igazgatóság, az OSAP 1254, 1259 és 1260 adatgyűjtéseiből)

ÉV	Tűzifa (ezer m ³)	Iparifa (ezer m ³)	Nettó fahasználat (ezer m ³)	Teljes fahasználat (bruttó ezer m ³)	Apadék %
1992	2619	2719	5338	6589	18,99%
1993	2230	2269	4499	5721	21,37%
1994	2134	2263	4397	5717	23,09%
1995	2245	2622	4868	6050	19,55%
1996	2318	3003	5321	6603	19,42%
1997	2432	2972	5404	6718	19,56%
1998	2319	2951	5270	6578	19,89%
1999	2576	3148	5724	6897	17,01%
2000	2597	3305	5902	7289	19,03%
2001	2319	3492	5811	7011	17,12%
2002	2398	3438	5836	7011	16,76%
2003	2781	3004	5784	7086	18,37%
2004	2672	2988	5660	7095	20,22%
2005	3136	2804	5940	7167	17,12%
2006	3246	2667	5913	7005	15,59%
2007	2879	2761	5640	6609	14,66%
2008	3135	2822	5957	7024	15,20%
2009	3526	2365	5890	6774	13,05%
2010	3660	2746	6406	7424	13,71%
2011	3933	3018	6950	8080	13,98%

erdeink 2011. évi folyó növedéke 13,1 millió m³ volt). E területen döntő szerepet játszanak erdeink és az energetikai ültetvények.

NymE Faipari Mérnöki Karán folyó kutatások keretében vizsgáljuk a hosszabb távon rendelkezésre álló dendromasszabázis (erdők, ültetvények) kapacitását, a faenergetikai potenciáljukat, feltárjuk az energiahozamot befolyásoló tényezőket és a környezetvédelmi összefüggéseket, valamint meghatározzuk az energetikai hasznosítás optimális módjait. Alapvető célunk a faenergetika hatékonyságnövelésének szakmai tudományos megalapozása. A jelen tanulmányban bemutatjuk a faenergetika fontosabb összetevőit. Szeretnénk arra is rámutatni, hogy az ipari felhasználásra alkalmas faanyagok elégetése nemzetgazdasági vétek, mivel a fa mint megújuló nyersanyag sokkal nagyobb szerepet kellene, hogy kapjon a fosszilis nyersanyagok kiváltásában a különböző termékek előállításakor és az építészetben.

A kitermelhető tűzifa

A korábbiakban megemlítettük, hogy a megújuló energiaforrások ma a primer energia felhasználásának mintegy 7%-át adják. A sok pozitív erőfeszítés és kutatás ellenére ma még ennek 75-80%-át a biomassza-felhasználás teszi ki. A biomassza-felhasználáson belül a dendromassza, vagyis a faanyag részesedése szintén 80% körüli. Így a faanyag részesedése az összes energiafelhasználásban 4,2-4,5%.

Ma a faenergia-források 4 csoportba sorolhatóak:

- szabvány tűzifa,
- erdei apadék (vágástéri hulladék, tisztítási, gyéritési anyagok, kéreg, tuskó, ágfa),
- fafeldolgozási hulladékok (másod nyersanyagok), elhasznált fatermékek („altholz”),
- energetikai faültetvények.

Magyarországon ma a vizsgálataink szerint 9-10 millió m³ faanyag lenne kitermelhető az erdők állapota és korosztály viszonyai alapján (a teljes 13,1 millió m³ folyó növedék védelmi és egyéb

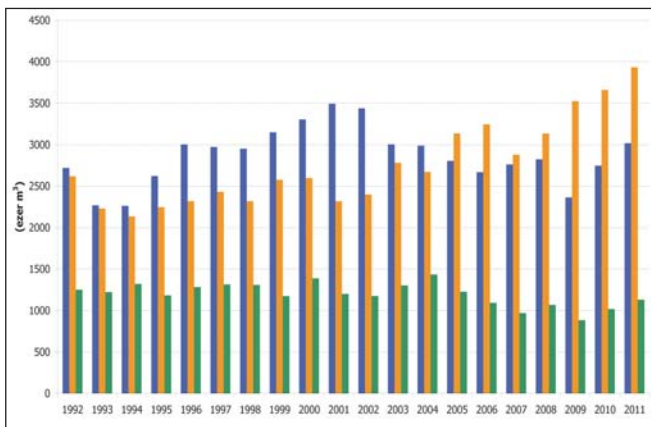
¹ Egyetemi tanár, NyME FMK FTI

² Tudományos munkatárs, NyME Innovációs Központ

³ Egyetemi adjunktus, NyME FMK FTI

1. kép Sarangolt tűzifa erdei környezetben

2. ábra

okokból nem termelhető ki). A 2011 évi konkrét adatok szerint a teljes (bruttó) fakitermelés 8,1 millió m³ volt, amelyből 6,9 millió m³ került kiszállításra, felhasználásra. Ez azt jelenti, hogy 1,2 millió m³ apadék (ágfa, vékonyfa, stb.) maradt az erdőn felhasználás nélkül, ez pedig a bruttó fakitermelés 13,98%-a volt.

Az apadék vonatkozásában az elmúlt 6-7 évben indult meg egy pozitív változás, melynek hatására a korábbi 18-23%-os mennyiség 13-15%-ra csökkent. A növekedő teljes bruttó kitermelésen belül az apadék abszolút mennyiségében enyhe csökkenő trend érzékelhető, s ugyanígy az ipari fa kitermelés sem csökkent nagy mértékben. A bruttó kitermelés növekedéséből és a csökkenő apadék-hányadból származó faanyag tehát valószínűleg főleg tűzifaként jelent meg a piacon.

A fakitermelésen belül a szabványos tűzifa mennyisége 3,6 millió m³ volt, ez pedig a nettó fakitermelés 56,6%-ának felel meg. Érdeklőség képen megemlíjtük, hogy az európai fakitermelésben 13-14%, a teljes Földünkre vonatkozó adatok szerint pedig 53% a tűzifa részaránya. Európában belül a jelentős különbség azzal áll összefüggésben, hogy a magyar erdők 87%-a lombos fafajú, európai szinten pedig 40% körüli a lombosok aránya.

A szabvány tűzifa általában két formában kerül értékesítésre:

- Sarangolt tűzifaként (1. kép). Megemlíjtük, hogy a faanyag

2. kép. A basított tűzifa az elmúlt években keresett terméké vált

számbavétele körül nagy pontatlanságok lehetnek az űrméter tömör m³-re való átszámításában. E területen az FMK Innovációs Központja olyan fotóanalitikus módszert fejlesztett ki, amely lehetővé teszi a pontosabb számbavételt és az adatok tárolását.

- Hasított, egységgratolt (kaszátzott) tűzifa (2. kép). E választék hazai és export vonatkozásban is egyre jelentősebb. A hasított tűzifa előnye még, hogy szellős tárolás esetén 3-4 hónap alatt elveszti a nedvességtartalmát (sarangolt tűzifa esetén 2 év tárolás szükséges).

A fenti adatok jól érzékeltetik, hogy a faipart érzékenyen érintő gazdasági válság, és a tűzifa iránt megnőtt kereslet hatására az elmúlt 10 évben szinte folyamatosan nőtt a kitermelt tűzifa mennyisége. (A kimutatott 2007-2008-as csökkenés is inkább csak a mintavételezés, a becslés bizonytalanságából ered.) (2. ábra)

Az utóbbi években erős vitát kavart az erőművek tűzifa ellátása. Sajnos egy helytelen döntés miatt igen nagy mennyiségű (több millió m³) viszonylag jó minőségű ipari fa is elégetésre került (pl. kazincharcikai erőmű). Egyre jelentősebb az energetikai faanyagok apríték formájában történő forgalmazása. Itt kell megemlíteni, hogy a tűzifa mellett fontos forrás lehet az aprított kéreg- és hancshulladék is.

Az erdei apadékként nyilvántartott erdőn maradó faanyag jelentős mennyiségbe begyűjthető lenne energetikai célra. Becsléseink szerint a bruttó fakitermelés 10%-a kerülhetne összegyűjtésre, aprításra, felhasználásra. E területen jelenleg folynak a technológiai fejlesztések.

Összefoglalva a jelenlegi fakitermelési lehetőségeket:

- szabvány tűzifából a közeljövőben 3,5-3,8 millió m³,
- erdei apadékból 700-800 ezer m³ használható fel energetikai célokra.

Megjegyezzük, hogy az apadék begyűjtésére jelentős szervezési és fejlesztési munkát kell végezni.

Energetikai faültetvények

Az energetikai faültetvények létesítése terén jelentős kutatási (ERTI, NymE) és gyakorlati munka folyik. Az ERTI kutatásai szerint az ültetvények létesítésénél sarjasztatásos technológiával a nemesnyár-ültetvények jöhetnek számításba, 2-3 éves vágásfordulóval. Megjegyezzük, hogy bizonyos termőhelyi viszonyok között az akác-, fűz-, császárfafa- és pusztaszil-ültetvények is létesíthetők. Ezen ültetvényekről a termőhelytől függően évente 20-40 m³/ha faanyag nyerhető. 20 éves távlatban megfelelő finanszírozás esetén 50 ezer ha ültetvény létesítésére nyílnak lehetőségek. Ez azt jelenti, hogy hosszabb távon évi 1,5 millió m³ körüli energetikai faanyag keletkezik.

Fafeldolgozási eselések

Örömmel szólhatunk arról, hogy igen jelentős a fejlődés a faipari eselékek/melléktermékek hasznosítása területén. Ma már joggal nevezhetjük a fűrész- és csiszolatport, a gyaluforgácsot és a darabos eselékeket másod-nyersanyagoknak. Becsléseink szerint évi 3 millió m³ ipari fa felhasználása mellett közel 2 millió m³ (1 millió tonna) másodnyersanyag keletkezik. Jelenleg a fűrészpor és darabos eselék keresett alapanyag a forgácslemez- és pellett-gyártásban egyaránt. 2011-ben az energetikai fatermékek kereskedelmi forgalma meghaladta a 100 ezer m³-t. A faipari üzemek energiaellátásában a gyengébb minőségű melléktermékek (kéreg, csiszolatpor) is kezdenek fokozottabb szerepet játszani.

Magyarországon néhány termék kivételével (pl. rakodólap) megoldatlan az elhasznált fatermékek újrahasonosítása. Hosszabb távon az e területen

képződő évi 0,5-0,7 millió m³ faanyaggal is számolhatunk. Becsléseink szerint a faeselékek és a használt termék 50-50%-a használható fel ipari és energetikai célokra. Ez azt jelenti, hogy 1,3 millió m³ (0,65 millió t) energetikai faforrással számolhatunk e területről.

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy hosszabb távon évente 7-7,5 millió m³, kb. 3,5 millió t faanyag biztosítható energetikai célokra, ami jelentősen hozzájárulhat a megújuló energiaforrások terén vállalt kötelezettségeink teljesítéséhez.

A biomassza-felhasználást a jelenlegi 40,7 PJ értékről 2020-ra 60,9 PJ értékre szeretnénk felemelni a Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Terv alapján. Így tudnánk elérni a vállalt 14,6% megújuló részarányt.

A faenergetikának ma kimagasló szerepe van a lakossági hőellátásban is (40-45%), örömeinkre szolgál, hogy egyre több falu, település létesít közös, ún. falu fűtőműveket a fosszilis energiaforrások kiváltására.

A jelenlegi árak alapján a végzett elemzéseink (Varga M., Németh G.) szerint ez teljesen indokolt, mivel a különböző energiahordozók fajlagos ára a következő (Ft/MJ): tűzifa 1,5-1,9; erő-

művi apríték 0,8-1,1; fabrikett 2,2-3,5; fapellet 2,6-4,5; barnaszén 1,9-2,3; földgáz ~3,8; benzin, gázolaj 13-14. Ezen számok kiválóan érzékeltetik a fatüzelés jelenlegi gazdasági előnyét.

A faenergetika minőségi fejlesztése

Sajnálatos, hogy rendkívül alacsony a felhasználás hatékonysága. Itt elsősorban a faanyag nedvességtartalmára és kezelésére gondolunk. Közismert, hogy a nedves faanyag esetében energiát kell fordítani a víz elpárologtatására (2257 KJ/kg) és ez azt jelenti, hogy 40% nettó nedvességtartalom fölött a fatüzelés már gazdaságtalan. Fontos feladat a megfelelő, olcsó szárítási, tárolási módszerek kidolgozása a különböző készletfokú faenergetikai termékekre. Ugyancsak nagy figyelem fordítandó a kéreghányad és a tiszta tárolás kérdéseire. A faapríték-halmazok igen jelentősen szennyezettek szilíciumtartalmú szennyeződésekkel (pl. homok, föld), ez pedig gondot okoz a tüzelőberendezések üzemeltetésekor. Fontos lenne korszerűen gépesített tűzifa felkészítő telepeket létesíteni megfelelő szárítóberendezésekkel is ellátva.

A Faipari Mérnöki Kar által végzett jelenlegi kutatások feltárják a különböző kéreg- és farészek fűtőértékét, vizsgálják a kéreghányad szerepét, a hamutartalom összetevőit, mennyiségét. Új eljárások kidolgozására törekszenek, az energetikai faanyagok olcsó szárítására és fafaj-, választékcentrikusan vizsgálják a magasabb készletfokú energetikai termékek (pellett, brikett) előállításának műszaki-ökonómiai kérdéseit.

Befejezésül szabad legyen még egy mondatot megfogalmazni: a faenergetika hasznos lehetőség, de az emberiség hosszú távú energiaellátását elsősorban a napenergia közvetlenebb és hatékonyabb felhasználása oldhatja meg. A nemes szépségű, kiváló műszaki tulajdonságokkal rendelkező, újratermelhető faanyagot elsősorban ipari célokra kell fokozottabb mértékben felhasználni. A fenti adatok is jól tükrözik, hogy ha az összes rendelkezésünkre álló faanyagot energetikai célra használnák, akkor sem tudnánk faenergiából biztosítani, csak 8-9%-át az ország igényeinek.

A publikáció a „Környezettudatos, energiahatékony épület” című TÁMOP 4.2.2.A-11/1/KONV-2012-0068 számú projekt támogatásával valósult meg. 🌿

Tűzifa udvar avatás az EGERERDŐ Zrt.-nél

Ünnepélyes keretek között, 2013. április 9-én került sor az EGERERDŐ Erdészeti Zrt. beruházásában megvalósult, az észak-magyarországi régióban elsőnek tekinthető Tűzifa udvar átadására. A fejlesztések a társaság Eger-Felnémeti telephelyén valósultak meg.

A tűzifa udvar újszerűsége termékvalasztékában rejlik, hiszen itt egy helyen megtalálható és megvásárolható az er-

dei fás szárú biomasszából előállított szinte valamennyi energetikai választék a hengeres tűzifától, a darabolt-hasított tűzifán, a faaprítékon, és a fabriketten át a fapelletig.

A társaság 2011-ben döntött úgy – érzékelve a tűzifa piacán mutatkozó átstrukturálódást – hogy a lakossági, közületi és viszonteladói igények minél magasabb színvonalon történő kiszolgálása érdekében megvalósítja ezt a fejlesztést.

A beruházás során első ütemben kialakításra került egy közel 300 m² alapterületű apríték-tároló szín, mely mintegy 200 tonna faapríték befogadására és tárolására alkalmas. Ez a tárolókapacitás hamar szűkösnek bizonyult, ezért 2012-ben megépítésre került a második, 700 m² alapterüle-

tű, mintegy 1000 tonna apríték tárolására alkalmas fedett szín is. Az építkezésekkel egy időben megvalósult a telep térburkolása, csapadékvíz-elvezetése is 3500 m²-es térrészen, ezzel biztosítva a megfelelő, időjárástól független környezetet az itt folyó munkák számára.

Az építési jellegű projektelemek mellé eszközbeszerzések is párosultak. Ezek közül ki kell emelni a JENZ típusú mobil aprítógépet, mellyel éves közel 30 000 tonna faaprítéket tud előállítani a társaság. A telepen belüli anyagmozgatás céljából beszerzésre került egy MERLO MULTI-FARMER típusú teleszkópos homlokrakodó is. A darabolt-hasított tűzifa-igények kiszolgálására első ütemben egy POSCH S350 típusú, majd ezt követően egy BINDENBERGER 520E típusú daraboló-hasító gép állt működésbe.

A vevői igények teljes körű kiszolgálása érdekében telepítésre került egy hídmérleg is, a hozzá tartozó informatikai rendszerrel együtt. A későbbiekben lehetőség lesz a telephely további bővítésére és fejlesztésére is.

Forrás: **Vígh Ilona**, Egererdő Zrt.

POSCH S350 típusú daraboló-basító gép

Innovatív módszerek a dunamenti ártéri erdők leltározására és monitorozására

A Magyarország és Szlovákia közötti, határon átnyúló együttműködési program 2007-2013 keretében a szlovák Nemzeti Erdészeti Központ (Národné Lesnícke Centrum), valamint az Erdészeti Tudományos Intézet és a Nyugat-magyarországi Egyetem közösen pályázott kutatási-fejlesztési együttműködést támogató forrásokra az „Innovatív módszerek a dunamenti ártéri erdők leltározására és monitorozására korszerű 3D-s távérzékelési technológiák segítségével” című témában. A sikeres pályázat nemzeti társfinanszírozással és az Európai Unió Regionális Fejlesztési Alapjának támogatásával valósul meg 2012. szeptember és 2014. augusztus között. A projekt teljes költségvetése: 515 201 euró.

Előzmények

A projekt egy hosszú ideje működő szakmai kapcsolat részeként és továbbfejlesztéseként jött létre, amely az NLC (korábban FRI Zólyom) és az ERTI között kialakult. A projekt alap gondolata egy olyan innovatív monitorozó rendszer kidolgozása, amely a bősi erdőmű üzemeltetése miatt érintett ártéri erdők egységes szemléletű monitorozását szolgálja, eleget téve a két országra vonatkozó nemzetközi előírásoknak (1995-ös egyezmény).

Szakmai háttér, kooperáció

A bősi erdőmű építése 1977-től 1992-ig tartott. A végső technikai megoldás jelentős csökkenést hozott a Szigetköz térségének talajvízszintjeiben, veszélyeztetve az ártéri életközösségeket, erdőket. Az erdei életközösségek állapotát az ERTI 1986-tól monitoring hálózatban vizsgálja. Az erdők monitoringja az 1995-ös megállapodás értelmében része a magyar-szlovák közös monitoring

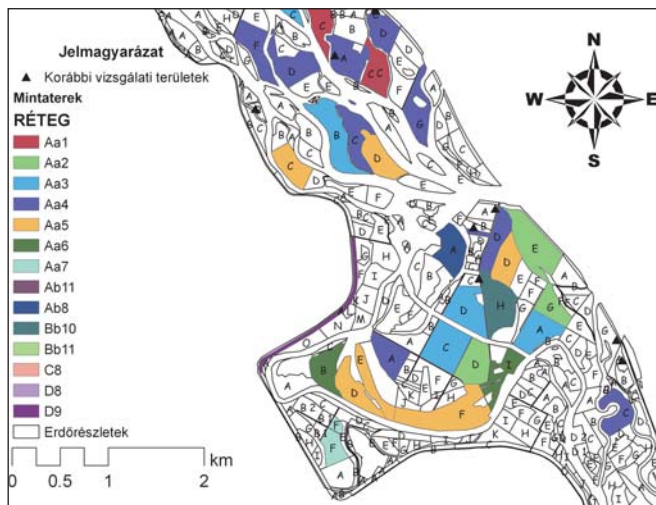
tevékenységeknek. Távérzékelési adatokat 1992 óta használunk az erdők állapotának értékelésében. Kezdetben infra-színes légifelvételeket, majd 2008-tól multispektrális, digitális képeket használunk. Annak ellenére, hogy a kép-alapú távérzékelés hatékony módszer az erdők állapotának meg-

állapításához, nem nyújt információt a faállományok belső szerkezetéről. Ez különösen fontos kérdés, mikor az őshonos fajok állományainak állapotát, fejlődését akarjuk vizsgálni lágylombos, ártéri erdőkben. A távérzékelésben történt fejlődésnek köszönhetően lehetőség van e hiányosságok kiküszöbölésére, a 3-dimenziós képalkotási és adatgyűjtési, illetve adatfeldolgozási technológiák révén. Ezek a korszerű technológiák a digitális fotogrammetriát és a lézeres letapogatást (laser scanning vagy LiDAR) jelentik. A probléma összetett voltából adódóan fontos kiemelni a kooperációt, mely a meglévő tudásra: a szigetközi közös erdészeti monitoring – ERTI, NFC-FRI; LiDAR adatok feldolgozásának módszertani aspektusai: NYME, NLC FRI. Az NYME (alapkutatás), az ERTI és NFC (alkalmazott kutatás) területeinek együttműködésétől azt várjuk, hogy új, költséghatékony módszertani megközelítéseket nyújt a 3D-s adatok használatához az erdészeti alkalmazások területén.

Célok és tervezett eredmények

A projekt alap gondolata egy olyan innovatív monitorozó rendszer kidolgozása, amely a bősi erdőmű üzemeltetése miatt érintett ártéri erdők egységes szemléletű monitorozását szolgálja, eleget téve a két országot érintő nemzetközi előírásoknak. A projekt megvalósítása a következő célok teljesüléséhez járul hozzá:

Program (No 1) „Erősíti a határmenti területek gazdasági versenyképességét”. Ez a hatás a következő összetevőkből épül fel:

- Erősíti a K+F infrastruktúrát: távérzékelési laboratórium kialakítása az NLC és az NYME Sopron esetében.
- Biztosítja a kutatási és tudományos infrastruktúrák koordinált, határon átnyúló használatát: korszerű LiDAR technológia és légi felvételezési alkalmazások használata a Duna árterületének felmérésében. Lézerszkennelt adatok feldolgozásának módszertani kutatásai és az eredmények, kifejlesztett algoritmusok, eljárások közös használata.
- Intenzívebb K+F együttműködés a résztvevők között: Az eredmények támogatják az erdei ökoszisztémákhoz kapcsolódó monitoring tevékenységeket és az erdőleltározást. Az eredmények alapján javaslat készül a bősi erdőmű határterületén lévő erdőállományok összehangolt monitoring tevékenységének folytatására, összhangban a jelenlegi – 1995. április 19-én kelt – kormányközi megállapodással a Szigetköz ideiglenes vízpótlását célzó bizonyos műszaki megoldásokról. Az eredmények mindazonáltal más szárazföldi ökoszisztémák és élőhelyek feltérképezésére is alkalmassak lehetnek: a természetességi vizsgálatokon, élőhelytérképeken és a természetes bolygatások vizsgálatán át egészen az erdőállomány-szerkezet vizsgálatáig.

Dr. Illés Gábor
tudományos főmunkatárs, ERTI

Az idegenhonosok „már a spájzban vannak”!

Egy tavaly megjelent tanulmány szerint az 1881. és 2010. közötti 130 éves időszakban több mint 100, fás szárúakon élő idegenhonos rovarfaj jelent meg és telepedett meg Magyarországon. Az időszak utolsó 20 évében több, mint az azt megelőző 110 esztendőben. Egy másik, szintén közelmúltbeli keltezésű írás fél-tucat olyan fajt sorol fel, amik már a „spájzban vannak”, azaz érkezésük belátható időn belül várható. Az utóbbi cikk publikálása óta eltelt 2 és fél évben a 6 fajból 3 már meg is jelent hazánkban. Egészen pontosan a háromból egy ismételten feltűnt. A szelídgesztenye gubacs-darazsat (*Dryocosmus kuripbilus*) ugyanis először 2009-ben Ürömön, majd 2010-ben Pécs környékén találták meg, mindkét esetben egy nemzetközi kertészeti áruházláncon vásárolt nagyméretű gesztenyefán (a 2009-es felfedezésről az EL hasábjain is megjelent egy rövid írás). A fertőzött fákat mindkét alkalommal

Némi meglepetést okozott ellenben az észak-amerikai származású tölgy csipkés-poloska (*Corythuca arcuata* – 2. kép). 2000-ben Észak-Olaszországban észlelték először, ezen kívül csak svájci és törökországi előfordulása volt ismert (az utóbbi eléggé bizonytalan). Ebből kiindulva délnyugat-magyarországi (Zala, Somogy, Baranya) megjelenését valószínűsítettük. Ezzel szemben ez év május 8-án a Szarvasi Arborétumban, alig egy héttel később pedig a Vácrátóti Botanikus Kertben kerültek elő első hazai példányai. A korábban ismert előfordulási helyektől nagyon távoli megjelenése az emberi közreműködés szerepét valószínűsíti. Szintén többnemzedékes, potenciálisan valamennyi őshonos tölgyünk lehet tápnövénye. Sem őshazájában, sem Olaszországban nem tartják jelen-

2. kép

1. kép

megsemmisítették. Néhány hete egy budapesti családi ház kertjében találtak újabb fertőzött fát. Minő meglepetés, egy nemzetközi kertészeti áruházlánc importálta Észak-Olaszországból...

Az ázsiai eredetű puszpángmoly (*Cydalima perspectalis* – 1. kép) ausztriai előfordulása már több éve ismert volt, így nem kellett túl merésznek lenni ahhoz, hogy hazai megjelenését előrevetítsük. Hozta is a tőle elvárt formát, 2010 őszén a soproni Alma Mater botanikus kertjében fénycsapdával fogták az első példányokat. Évente több nemzedéke van, kizárólagos tápnövénye a közkedvelt díszcserje, a buxus. Hernyói akár tarrágást is okozhatnak tápnövényükön, jelentősen csökkentve ezzel esztétikai értékét, illetve rontva egészségi állapotát. Nyugat-Magyarország több pontján észlelték már előfordulását.

tős kártevőnek. Ezt azonban ne tekintjük feltétlenül életbiztosításnak. Közeli rokonát és honfitársát, a platán csipkés-poloskát (*Corythuca ciliata*) sem vették eredetileg túl komolyan. Mára Európa jelentős részén és Magyarországon is a városi platánok tömeges károkat okozó rovarfajává nőtte ki magát.

Még egy éve sincs, hogy a Kámon Arborétumból előkerült a rododendron kabóca (*Graphocephala fennabi* – 3. kép). Szó szerint színesíti faunánkat. Ha eltekin-tünk attól, hogy

idegenhonos és behurcolt faj, mindenképpen szép kis rovarnak mondhatjuk. Egyébként alig egy évvel előzte őt meg a kelet-ázsiai babérhanga csipkés-poloska (*Stephanitis takeyai* – 4. kép), ami először szintén Kámonban került elő.

Magyarországra még nem érkezett meg a simahátú csillagoscincér, más néven ázsiai lombfáncsincér (*Anoplophora glabripennis*). Félő azonban, hogy erre sem kell túl sokat várni. Lárváit lombosfákban fejlődnek, leggyakrabban juharok és a nyárok törzsében (a gyökfőben is) és a vastagabb ágaiban. Amint a neve is utal rá, kelet-ázsiai származású, de behurcolták Észak-Amerikába és Európa több országába is (Ausztria, Franciaország, Németország, Olaszország). Ed-dig szinte mindig városi környezetben (parkokban, útszéli fasorokban) találták meg, ahol nemritkán igen jelentős károkat is okozott (pl. USA, Chicago). Nyugat-Európa több pontján sírkőgyártó üzemek közelében találták meg. Ez a tény szinte követeli a „szellemes”, földöntúli magyarázatokat. Bulvárlapok hasábjain nyilván szép sikereket is le-

3. kép

4. kép

hetne ezekkel elérni. Az összefüggés azonban teljesen földönjáró. A sírkövek készítéséhez használt márványt sok sírkőkészítő Kínából (Honnan máshonnan?) importálja. A nyers tömbök szállításánál használt raklapokban, illetve a burkolásukra használt szélezetlen, sokszor félig nyers deszkákban ragyogóan megbújhat néhány cincérlárva, amik kifejlődve és kirepülve aztán új hazát hódíthatnak meg. Ha pedig egyszer már gyökeret vert és szaporodásnak is indult az új hazában, önálló terjeszkedését nagyon nehéz megfékezni, mert a kifejlett bogarak többszáz méteres, esetenként néhány kilométeres távolságokra is képesek önerőből eljutni.

Kínában a nyárasok jelentős kártevője, így ha megjelenik, nálunk is nagy valószínűséggel azzá válhat. Nagyméretű, könnyen felismerhető állat (5. kép). Lárváinak kárképe hasonlít a nagy nyárfacincérre (*Saperda carcharias*), illetve a nagy farontó lepkeéire (*Cossus cossus*).

Érdekességként megemlíthető, hogy a lárvák felkutatására Ausztriában speciálisan képzett kutyák alkalmazásával is folytatnak kísérleteket.

Csak a csomagolásra használt faanyagok megfelelő hőkezelésével lehet kizárni a behurcolást, ezt azonban Kínában sokszor nem végzik el kellő lelkiismeretességgel. Merthogy az költséges, és hát az üzlet az üzlet... Meg hát aztán ember legyen a talpán az az európai tisztviselő, aki egy ékes kínai nyelven írott növény-egészségügyi útlevelet értelmezni tud...

Hasonló megjelenésű és életmódú faj a szemcsés hátú csillagoscincér, vagy ázsiai citruscincér (*A. chinensis*), amit

Európa több országában (pl. Horvátország) szintén megtaláltak már. Szintén polifág, azonban leggyakrabban a *Rosaceae* családba tartozó fa- és cserjefajokon okoz károkat. Kertészeti áruházakban forgalmazott bonsai fákból is kikelt már. Mindkettő *Anoplophora* faj zárlati károsító, észlelésüket, illetve a jelenlétükre utaló nyomokat azonnal jelenteni kell!

Az ugyancsak ázsiai (Kína északi része, Korea, Japán, Oroszország távolkeleti területei) kőriscsücsbogár (*Agrilus planipennis* – 6. kép) tápnövényei a kőriscsücs. A bogár a nálunk is előforduló *Agrilus* fajokra (*A. viridis*, *A. populneus*, *A. angustulus*, stb.) emlékeztet, azoktól csak specialista tudja elkülöníteni. Az őshazájában nem okoz jelentős károkat, egyes helyeken szinte ritkának számít. Kérdés az, hogy ez az ottani kőriscsücs rezisztenciájának tudható-e be, illetve a természetes ellenségek regulációjának.

2002-ben megtalálták az USA-ban (Michigan állam), illetve Kanadában (Ontario állam). Nagyjából ugyanebben az időben feltűnt Oroszország európai részén, Moszkva környékén is, ahonnan nyugati irányban is terjed. Az orosz fővárostól 250 km-re nyugatra is észlelték már. A fertőzött faanyag (akár kisebb méretű is) kéregben történő szállítása jelentheti a hosszú távú terjedés módját, de önerőből is terjeszkedik, ugyanis a bogarak kifejezetten jó repülőek.

Életciklusa a környezeti viszonyok függvényében egy- és kétéves is lehet. Lárváit a kéreg és a fatest között rágják, a legtöbb *Agrilus* fajhoz hasonlóan vízszintes futású járatokban. Észak-Ameri-

kában és Moszkva környékén is tömeges fapuzdulást okoz, mégpedig nemcsak a legyengült, betegeskedő, hanem az egészséges, vitális faegyedeken is. Egyedül Michigan államban több millióra teszik az általa elpusztított kőriscsücs számát. Kirepülési nyílása (hasonlóan a többi *Agrilus* fajhoz) fekvő „D”-alakú. Jelenlétére utaló jelek a kirepülési nyílásokon túl a lombzat rendellenes elszíneződése, ágelhalások, esetenként pedig fattyúhajtások képződése. Szintén zárlati károsító! Esetleges észlelését, illetve bármi, jelenlétére utaló gyanús jelet haladéktalanul jelenteni kell!

A 2011-gyel kezdődő évtizednek éppen a negyedénél járunk. A belőle eltelt alig két és fél év alatt legalább 5, fás szárukon élő idegenhonos rovarfaj jelent meg Magyarországon. Aligha kétséges, hogy ez a „sikorsorozat” az elkövetkező években is folytatódni fog. Az óriási mértékű nemzetközi kereskedelem (ami a profiton kívül másra alig-alig van

5. kép – ©Donald Duerr

tekintettel) megbízhatóan termeli ki rovarok és kórokozók behurcolását. A karantén intézkedések betartásával jelentősen lassítani, fékezni lehet a behurcolások ütemét. A korai felismeréssel és a pontos diagnózissal pedig a bekövetkező károkat lehet mérsékelni. Saját érdekünk és erdeink érdeke is ez. Tartsuk hát nyitva a szemünket!

Dr. Csóka György, Dr. Hirka Anikó
ERTI Erdővédelmi Osztály

6. kép. – ©David Cappaert

Az erdei iskola szerepe egy magánvállalkozásban

A tehetséggondozás lehetőségei

László Diána – ügyvezető igazgató, Mocz és Társa Magánerdészet Kft.

A Kaposvár-Somogy Megyei Tehetségsegítő Tanács Szakmai Szekciójája és a Mocz és Társa Magánerdészet Kft. 2013. április 12-én tartotta ÖKO NAP elnevezésű konferenciáját. A rendezvény keretében a résztvevők előadásokat hallhattak többek közt erdőpedagógiai, zoopedagógia, környezeti nevelés témakörökben, és bemutatkozott a Somogyszob Erdészeti Erdei Iskola és Oktatási Központ is. A szakterületükön elismert, neves előadók mellett a Kaposvári Egyetem oktatási rektorhelyettese, Dr. Kovács Zoltán is megtisztelte jelenlétével a rendezvényt. Az ÖKO NAP-on a két szervező megállapodást is kötött egymással, mely biztosítja a tehetséges fiatalok felkarolását.

szült a Vackor Tanösvény és a Vackor Pihenőház, utóbbi akkor még egyszerűbb kivitelben. 2007-ben kezdődött az új uniós támogatási ciklus, mely az előzetes ígéretekkel szemben nem tartalmazott a magántulajdonban lévő erdei iskolák fejlesztésére vonatkozó támogatási jogcímet. Mivel a hazai finanszírozású pályázati lehetőségek is megszűntek, a további elképzelések megvalósítása váratott magára. Majd az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program LEADER fejezetén belül mégis lehetőséget kaptunk, és a sikeres pályázat eredményeként 2012-ben átadtuk az oktatási központ fő épületét, illetve önerőből bővítettük, korszerűsítettük a Vackor Pihenőházat is.

Cégünk beruházásai között kiemelt szerepet kap a Somogyszobi Erdei Iskola és Erdészeti Oktatási Központ. Az odatarozó létesítmények lehetőséget adnak rá, hogy a fiatalok megismerhessék a természeti környezetet, az erdőt, az erdőgazdálkodást, a természetvédelmet és a mezőgazdaságot.

A Somogyszob és Ötvöskőnyi község határárokban húzódó erdőterületek adnak otthont a mintegy 6 kilométeres Vackor tanösvénynek, amely a Somogyszobot Nagyatáddal összekötő közútról leágazó erdészeti magánút, az azt követő erdőterületek és erdészeti csemetékert vonalában helyezkedik el. Az országban talán egyedülállóan az első szakaszon a Keresztutat jelenítettük meg, amely önállóan is felkereshető, és minden korosztály számára érdekes és értékes látnivaló. Utunk a Kálvária végén a Vackor Pihenőházhoz vezet. A kétszintes épületben szálláshelyeket, 40 fős étkezőt és kilátót is találunk.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény egyik célja, hogy biztosítsa az erdő fennmaradását, védelmét, gyarapodását, továbbá az erdő hármaskörének, azaz a környezetre, társadalomra, valamint a gazdaságra gyakorolt hatásának kiteljesedését. Rendelkezik arról is, hogy a fenntartható erdőgazdálkodás során törekedni kell olyan módszerek alkalmazására, amelyek szavatolják, hogy az erdő megfeleljen a társadalmi igényekkel összhangban levő védelmi, közjóléti és gazdasági követelményeknek, betöltse egészségügyi-szociális, turisztikai, valamint oktatási és kutatási célokat szolgáló szerepét.

Ez a fajta közjóléti szerepvállalás az állam részéről elengedhetetlen, hiszen általános társadalmi elvárás, hogy a közjával való bánásmód hozzájáruljon az

emberi élet fenntartásához és minőségének, biztonságának javításához, figyelemmel az egészséges környezethez fűződő alapjog érvényesítésére. De Magyarországon az erdők majdnem fele magántulajdonban van, ahol a kisebb üzemméret, és a szűkösebb források miatt az erdő társadalomra, környezetre gyakorolt hatása kevésbé tud megnyilvánulni a gazdaságra gyakorolttal szemben.

A Mocz és Társa Magánerdészet Kft. tulajdonosai kezdetek óta fontosnak tartották az erdő közcélú szerepének növelését, megismertetését. Közel 10 évig gyűltek az ötletek, tervek, dédelgettük az álmat, és vártuk a lehetőséget, hogy az elképzelt beruházások, létesítmények megvalósuljanak. 2005-ben megszületett az akkori jogszabályok szerint elengedhetetlen fejlesztési terv, mely alapján 2005-2006-ban nemzeti finanszírozású támogatással elké-

Onnan az erdőbe érve megismerkedhetünk az erdei viselkedés kultúrájával, az erdő növény- és állatvilágával, az erdő fejlődésével. Az erdőből kijutva, a köves út melletti információs táblákon bemutatunk néhány talajtípust, valamint földtörténeti és erdészettörténeti témákat. Ezután beérünk a csemetekertbe, ahol 250 fő fogadására alkalmas, zárt foglalkoztató várja az odalátogatókat. Onnan a tanös-

dálymentesített, igényes, színvonalas szolgáltató egységben 50 fő helyezhető el. Beltéri és szabadtéri foglalkoztatóval, tűzrakó hellyel egyaránt rendelkezik. Az iskola kertjében, a 250 folyó méter hosszú sétaút mentén egy rövidebb tanösvény, focipálya, játszótér, tornaösvény, dísztó, valamint fűszer- gyöngyövénykert készült. További tervünk, hogy az épülettel szomszédos telken egy újabb beruházás kere-

Szeptembertől júniusig főként egy- és többnapos, az iskolai tantervnek megfelelő erdei iskolai programokat tervezünk, míg a nyári hónapokban különböző tartalmú és költségű természetismereti táborokat szeretnénk szervezni. Az erdei iskolai programban támaszkodunk a szakirányú pedagógusok tevékeny közreműködésére. Gazdaságossági szempontokat is figyelembe véve maximális kihasználtságra törekszünk. Ezért a cél szerinti hasznosítást tekintve gondolkodunk iskoláknak és egyéb érdeklődő csoportoknak szóló, egynapos erdőgazdálkodási és természetismereti programokban, valamint egy- és többnapos „erdőpedagógiai” továbbképzésekben, elsősorban a környék pedagógusai és a leendő pedagógusok számára.

Az erdő a leggazdagabb, legsokszínűbb életközösség a flóráját és a faunáját tekintve egyaránt. Az erdő a közjóléti feltárás segítségével, a bemutatott létesítményekkel, megfelelően szolgálhatja az oktatási, nevelési munkát, hiszen a környezeti nevelés nem nélkülözheti a közvetlen találkozást a természettel. Az erdei környezetben személyes tapasztalással megszerzett ismeretek kedvezően befolyásolhatják a fiatal nemzedék természeti környezetről kialakított képét. Megtanítják, hogy a természet megóvása mindannyiunk feladata, hiszen megújítható erőforrások tárháza, és hogy a természetes élettér csökkenése milyen veszélyekkel járhat. Ugyanakkor megtanulhatják az odalátogatók azt is, hogy a természet, így az erdő is alkalmas arra, hogy mértéktartó gazdasági célú hasznosításával hozzájáruljon az adott térség eltartó képességéhez. A diákok gátlásai az iskolapadból kiszakadva felszabadulnak, szorongásaik csökkennek, és gyakorlati tapasztalat útján, sokszor játékosan szerzik meg az új ismereteket. Mindehhez nyújt keretet az erdei iskola, mely nem helyettesíti, hanem kiegészíti a közoktatást, annak műhelyéül szolgál.

Célunk, hogy színvonalas, igényes oktatási programunkkal a legjobbak közé kerüljünk, meghatározó szereplője legyünk a hazai erdei, illetve erdészeti erdei iskolák rendszerének, s hosszú távon a környező európai országokban is ismertté váljunk. Így bemutathatjuk, hogy egy magánvállalkozásnak az eredményes gazdálkodás mellett, lehetősége van a társadalmi elvárásoknak is megfelelni, valóban betöltve ezzel az erdő hármas funkcióját. 🌿

vény a csemetekertet megkerülve folytatódik tovább, amivel az erdészeti szaporítóanyag termelésének bemutatása a célunk.

A kertből kiérve mintegy 600 méter sétával újra elérjük a Vackor Pihenőházat, mellette játszótérrel és tűzrakó helyet is kialakítottunk. A közeljövőben valósul meg a játszótér korszerűsítése, valamint közvetlen mellette egy 880 m²-es műfüves sportpálya is létesül majd. A játszótér körbeoleli a 24 hektáros vadaspark, ahol Magyarországon élő, őshonos vadfajok élnek, így akinek szerencséje van, láthatja a gímszarvast, a dámot, a vaddisznót, az őzet és a muflont. Az esti megfigyeléseket jól szolgálja a 10 fő részére megépített kilátó. A tanösvény szakaszosan is látogatható, ugyanakkor önállóan is élményt nyújt korosztálytól és érdeklődéstől függően. A rendelkezésre álló mintegy 97 információs felület minden igényt kielégít az óvodás korosztálytól az egyetemi hallgatókig. Somogyszob községben, az egykori egyházi iskola helyén épült fel az erdei iskola központi épülete. Az aka-

tében tanterem létesüljön, mely átvenné a főépület közösségi helyiségének beltéri foglalkoztató szerepét.

A program része az őshonos haszonállatokat bemutató kezdeményezés is, mellyel sajátos turisztikai, egyben oktatási termékre alapozva próbál a cég az érintett kistérség további fejlődéséhez hozzájárulni, és segíti a térség és a település kulturális értékeinek, hagyományainak megismertetését és megőrzését. További elképzelésünk, hogy a major egyik épületének padlasterében 40 férőhelyes oktatótermet alakítsunk ki. Abban a szemléltető eszközökkel az őshonos haszonállatokat, a takarmánytermesztési folyamatokat, a takarmány-növényeket és a biotermékek előállításának folyamatait mutatjuk majd be.

Az erdei iskolát folyamatosan, egész évben szeretnénk működtetni. Az elméleti oktatások több helyszínen folyhatnak, így párhuzamosan több csoport fogadására is képesek vagyunk. A magánerdészet járművei között több busz is található, ezért igény szerint meg tudjuk oldani az ide és vissza, valamint a helyszínek közötti utazást is.

Mégis bele lehet lépni ugyanabba a folyóba kétszer! II.

Nagy Imre – tudományos munkatárs,
Erdészeti Tudományos Intézet Ökonómiai Osztály

Egy erdészgenerációnyi és nemesnyár vágáskornyi idő eltelt az úgynevezett „celluló program” lecsengése és gyászos bukása óta. Ismét időszzerű a magyar nemesnyár-gazdálkodás helyzetének áttekintése, értékelése.

Érdemes vizsgálni a tervezett vágáskorokat.

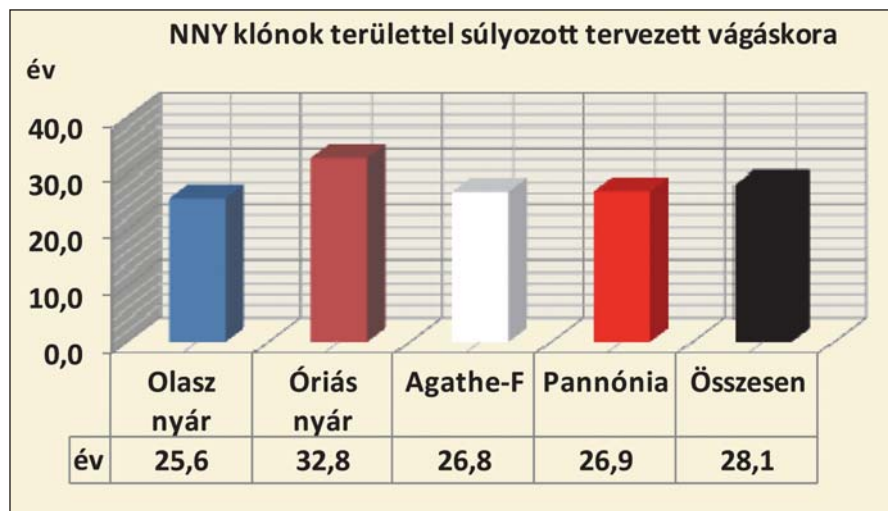
Leszűrhető következtetések:

- A vizsgált négy klón tervezett vágáskora még a legjobb termőhelyeken is körülbelül 5 évvel meghaladja a pénzügyileg számított optimumot (20-22 év, Márkus és munkatársai).
- Ráadásul minél gyengébb a termőhely, a vágáskorok annál inkább csökkenni kellene (V-VI. FTO 15 év, Márkus és munkatársai), ez pedig nem tükröződik vissza az Országos Erdőállomány Adattárban.
- A tényleges vágáskor meghaladja a tervezett vágáskort.
- A vágáskor tervezése sem gazdálkodói, sem hatósági oldalról közgazdaságilag nem tudatos.

Az élőfa-készlet megoszlása is nagy jelentőséggel bír.

Az összes élőfa-készletnél a gazdasági számításokhoz alkalmasabb információkhoz juthatunk klónonként a fajlagos fakészletet (br.m³/ha), a termőhely minőségét (I-VI. FTO) és a kor összefüggéseit vizsgálva. Ezt pedig a regresszióanalízis segítségével valósíthatjuk meg.

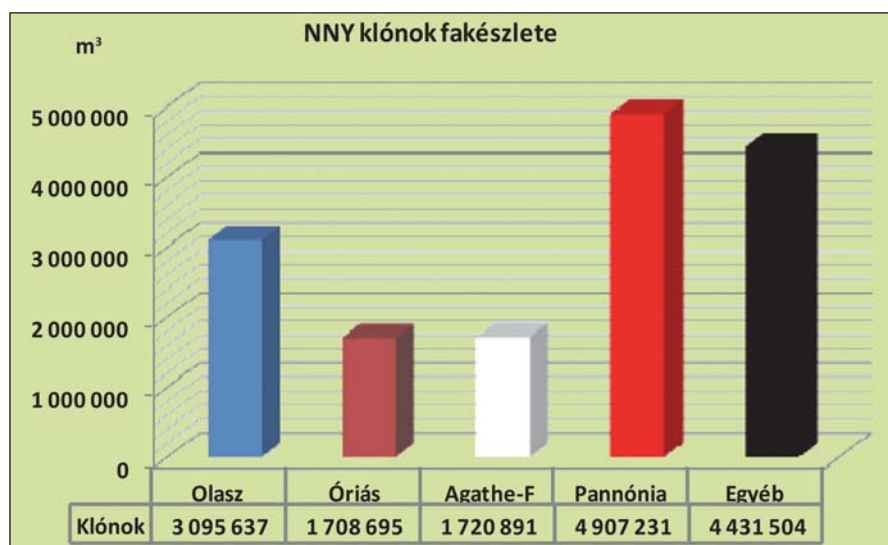
Mindenekelőtt az Országos Erdőállomány Adattár adatbázisait kellett megszűrni. Az első vizsgált elem a magasság, mivel a korhoz kötődően a termőhelyet aszerint osztályozzuk. Következő lépésben a mellmagassági átmérő és kor, majd legvégül a fajlagos fakészlet és kor összefüggésének egyenleteit számítottam ki fatermési osztályonként. A mintán előszűréssel éltem. Terület ≥ 1 ha, 10 év \leq kor ≤ 45 év. A korbehatárolással elkerülhető volt, hogy tervezési adat zavarjon be, így mért magasságból, átmérőből stb. indultam ki. A fakészlet-

NNY klónok területi és fakészlet-megoszlása

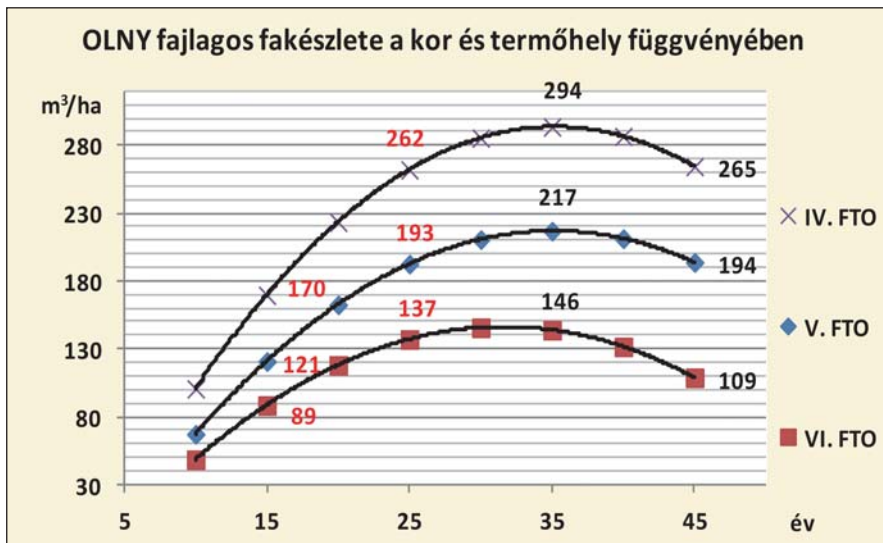
Fafaj/klón	Terület		Fakészlet	
	ha	%	brm ³	%
Olasz nyár	27 039	21,8	3 095 637	19,5
Óriás nyár	8 601	7,0	1 708 695	10,8
Agathe-F	11 593	9,4	1 720 891	10,8
Pannónia	44 614	36,1	4 907 231	30,9
Egyéb klónok	31 908	25,8	4 431 504	27,9
Összesen	123 757	100	15 863 959	100

32 722 m³ hagyásfa, hagyásfa-csoport terület nélkül.
1 430 820 m³ 1 ha nál kisebb állományrészen.
Az összes élőfakészlet 4,4 %-a.

2. ábra

OLNY minta			OLNY számított értékek			
kor	>=	10 év	Kor	Fajlagos élőfakészlet m ³ /ha		
kor	<=	45 év		IV.	V.	VI.
terület	>=	1 ha	FTO			
Összes terület		27 039 ha	10	101	67	48
IV.FTO		7 856 ha	15	170	121	89
V.FTO		3 067 ha	20	224	163	118
VI.FTO		4 230 ha	25	262	193	137
Mintába vont terület		15 153 ha	30	286	211	146
Minta aránya az össz.		56%	35	294	217	144
			40	287	211	132
			45	265	194	109
			25,6	266	195	139

re vonatkozó megfelelő adatbázis klónonként általában IV.(III.) – VI. FTO-ban állt rendelkezésre.

Szoros összefüggést a magasságnál találtam (az FTO-ba sorolás alapja), a D1,3 – cm és V – m³/ha a klónokon és fatermési osztályokon belül is nagyon szór (záródás, kezelés mikéntje).

Az 1981. évi NNY-elemzés alapján ökölszabályként alkalmazhatjuk azt a tételt, miszerint a gazdasági küszöbérték = 15 éves korban az összfatermés átlagnövedéke 10 m³/ha/év (Márkus és munkatársai). A fő ár- és költségarányok azóta sem változtak. 15 éves korig a termőhely és az I. kiviteli hálózat

függvényében 1 TI és 1 TKGY kerülhet végrehajtásra, de a VI. FTO-ban esetleg már nincs is fahasználat. A kapott eredményeket az OLNY klónon mutatom be.

Az OLNY 89 br.m³/ha VI. FTO-ban elért 15. éves kori élőfa-készlete, a ~ 6 br.m³/ha/év tételű 15. éves átlagnövedék, még a nem valószínű végrehajtású TI-TKGY értékét hozzáadva is bizonyosan gazdasági küszöbérték alatti termelésre utal. Az értékek a PANY klónnál VI. FTO, 15. év, 81 br.m³/ha, az Agathe-F klónnál VI. FTO, 15. év, 85 br.m³/ha, míg az ÓNY klónnál ugyanez az érték mindössze 54 br.m³/ha. Az ÓNY klónnál

még az V. FTO vonatkozó adata is csupán 94 br.m³/ha.

Összegezve bátran kijelenthető, hogy NNY állományaink VI. FTO besorolású része gazdasági küszöb alatti „nyárfatemető”. Ezek becslült összes területe ~ 45 000 ha, 36%.

A korábbi gondolatok mentén továbbmenve, ha az erdőtelepítés támogatása fedezi az I. kivített és a fiatal korfok költségeit, egyúttal nagyvonalúan úgy tekintjük, hogy az előhasználati bevétel és a véghasználatig felmerülő költség szaldónk legalább „0”, akkor marad valamennyi véghasználati eredmény.

A tervezett vágáskoroknál kiszámítottam klónonként a várható fakészletet és a véghasználat eredményét (lábon álló ár). Átlagos költségszinttel, választékeloszlással és apadékkal, viszonylag kedvező változatot vettem figyelembe.

A 330-500 eFt/ha véghasználati eredmény nem, vagy alig fedezi az erdőfelújítási költségeket. Mindent összeadva még akkor sincs a VI. FTO termőhelyen a NNY-gazdálkodásnak eredménye, ha támogatásból megfinanszírozott erdőtelepítést vizsgálunk.

Végső következtetések:

- Megismételtük(jük) a cellulózprogram hibáit!
- A VI. FTO minden vizsgált és meghatározó NNY klónnál már gazdasági küszöb alatti erdő, az ÓNY esetében valószínűleg az V. FTO is.
- Ekkor a megfinanszírozott I. kivittel mellett sincs az erdőnek pozitív előjelű járadéka.
- Sajnálatosan az álló NNY állományok ~ 36%-a, legalább 45 000 ha ismét nyárfatemető!
- Nagyon gyenge termőhelyeken a NNY erdőtelepítés és a támogató célja megvalósul (területet vonunk ki a mezőgazdasági növénytermesztésből, erdőművelési ágba sorolódik a termőföld), de végeredményében a veszteséges mezőgaz-

Lábon álló ár a VI. FTO -ban												
Klón	A tervezett vágáskorban											
	fakészlet	apadék	fakészlet	Elérhető választékok						Termelési költség		Eredmény
				Fr.II/Fagyártmány			Tűzifa/Rostfa/Erőművi fa			Ft/nm ³ **	Ft	
	br.m ³ /ha	%	nm ³ /ha	%	nm /ha	Ft/nm ³ *	%	nm ³ /ha	Ft/nm ³ *	Ft/nm ³ **	Ft	Ft/ha
OLNY	139	15	118	10	12	10 000	90	106	7 000	3 300	389 212	471 772
ÓNY	97	15	82	10	8	10 000	90	74	7 000	3 300	271 682	329 312
Agathe-F	145	15	123	10	12	10 000	90	111	7 000	3 300	405 828	491 913
PANY	145	15	123	10	12	10 000	90	111	7 000	3 300	407 392	493 809

*Erdei rakodói paritáson.
**Fakitermelés+közéltés+kiszállítás erdei rakodóig (500 - 1 000 m).

dasági növénytermesztést „áttoljuk” veszteséges erdészeti termelésbe, ami viszont nem felel meg a nemzetgazdasági érdekeknek.

- A nyárfatemetőknél klónváltás, vágófafajcserés szerkezet-átalakítás végrehajtása indokolt.
- A VI. FTO-ban a tervezett vágáskorok melletti elérhető fakészlet és lábön álló ár erre nem biztosít fedezetet (330-500 000 Ft/ha).
- A folyamatos termeléshez külső erőforrás bevonása szükséges.

Javaslatok:

- A NNY az alacsony ökológiai értéke miatt az erdőtelepítésekben csak a jó, vagy közepes termőhelyeken (I-IV. FTO) legyen támogatva (termőhely-értékelés és/vagy a telepítési terv pénzügyi elemzéssel történő kiegészítése).
- A jó termőhelyeken a fontos alapanyagok előállítása érdekében (pl. lemezipari rönk) felárast többeltámozgatást célszerű adni (pl. nyesés műveletére), illetve a tervezésszaktanácsadás külön pénzügyi támogatása is indokolt lehet.
- Az erdőfelújításokban a gyenge NNY termőhelyeken a fajcserés szerkezet-átalakítás támogatása a célszerű megoldás.
- A támogatott NNY erdőtelepítések minimális egységnyi területnek, mint határértéknek az előírása 2 ha kiterjedésben.
- A tervezett vágáskor csökkentése. A NNY állományok vágásérettségi szakaszának alsó értéke 15 év legyen, attól a kortól pedig szabad gazdálkodói döntés a véghasználat végrehajtása. Ez nem igazgatási, hanem közgazdasági kérdés.
- A felfutó klónok tudományos igényű és mélységű vizsgálata, a várható gazdasági eredmény kimutatása fontos és megfinanszírozott kutatási témakörként szerepeljen.

Felhasznált irodalom:

Halupa Lajos-Simon Miklós: Az „I-214” NYÁR, Akadémiai Kiadó, Budapest 1985.

Halupa L.-Tóth B.: A nyár termesztése és hasznosítása, Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 1988.

Ültetvényyszerű Fatermesztés 1-2. Szerk.: Führer Ernő - Rédei Károly - Tóth Béla, Agroinform Kiadó, Budapest, 2009.

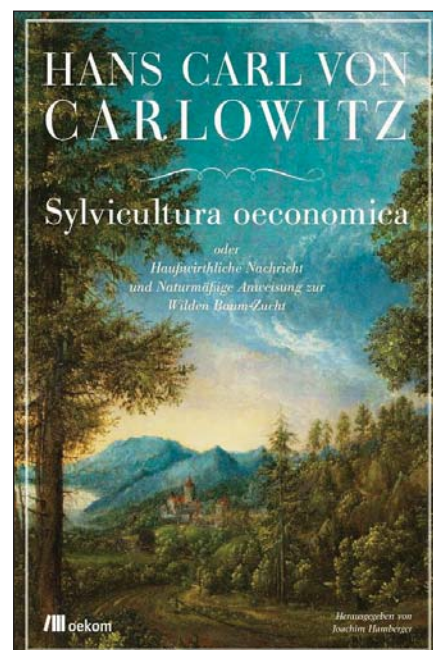
Köszönetnyilvánítás

Köszönet a NÉBIH Erdészeti Igazgatóságának az adatszolgáltatásért! 🌳

Dr. Somogyi Zoltán cikkének margójára

Az Erdészeti Lapok májusi számában Hans Carl von Carlowitz *Sylvicultura oeconomica* című könyvéről (is) szóló cikk időszerűségét az is mutatja, hogy az idén Münchenben az Oekom Kiadó ismét kiadta a könyvet, immár a számunkra használhatóbb, latin betűs írással. A könyvhöz az előszót és a szerző bemutatását Dr. Joachim Hamberger erdőmérnök, az Állami Élelmiszeripari, Mezőgazdasági és Erdészeti Vezetői Akadémia (Staatlichen Führungsakademie für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten, Landshut, Bayern) docense, Fenntarthatóságért Egyesület (Verein für Nachhaltigkeiten e.V.) elnöke írta. A fenntarthatóság kérdése ma időszerűbb, mint bármikor, a könyv magyarítása ezért a hazai erdészeti szakkönyvkiadásunk egyik legfontosabb feladata lenne!

Keresztes György

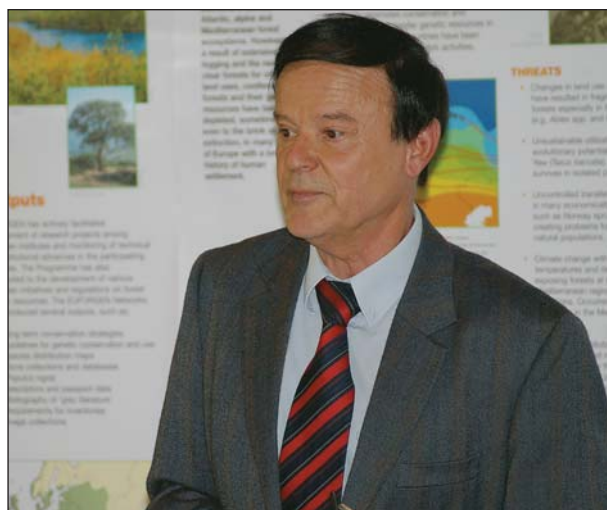

Mátyás Csaba akadémikus 70 éves

Május 23-án, „Gondolatok az erdő jövőjéről” címmel kötetlen kerekasztal beszélgetés és baráti együttlét keretében, kollégái, munkatársai, egykori és mai tanítványai köszöntötték Mátyás Csaba akadémikust, az ERTI Károni Arborétumának Ökoturisztikai Központjában. Dr. Borovics Attila az ERTI főigazgatója üdvözlő szavaiban utaltak arra, hogy az akadémikus szívében valójában mindig „ERTI-s” maradt. Ezen túlmenően tudományos munkásságával hidat képzett a soproni egyetem és az intézet között, amely ma már – ennek köszönhetően is – a nemzetközi kutatói hálózat elismert intézménye. Az ünnepi köszöntések sorát Solymos Rezső akadémikus folytatta az 1963-as esztendő is felidézve, amikor először találkozott Mátyás Csabával a drezdai egyetem erdészeti fakultásán. Fél évszázadot felölelő szakmai, baráti kapcsolatuk ekkor vette kezdetét. A további felszólalók között Dr. Bondor Antal a kutató, a pályatárs szak-

mai életútjának főbb állomásait, sarokpontjait idézte fel, megállapítva, hogy az ünnepelt, az erdészeti genetika és klímakutatás terén iskolát teremtett. Dr. Führer Ernő már a fiatalabb szakmai generáció képviselőjében emlékezett vissza a közös kutatói munkára, melyet sorban követtek az egykori és mai tanítványok, akár versebe is öntött, köszöntő szavai. A szinte családias hangulatú rendezvényt rendhagyó szakvezetés zárta az arborétumban, melyet maga az ünnepelt vezetett.

Nagy László

Gazdálkodás, védelem, közjólét

Interjú Nagy Andrással, az MFB Zrt. igazgatójával

A Királyréti Erdei Vasút 120 éves fennállásának évfordulójára rendezett kisvasúti napon adták át az Ipoly Erdő Zrt. innovatív fejlesztésű napelemes motor-kocsiját. Az ünnepségen jelen volt az állami erdőgazdaságok tulajdonosi jogait gyakorló MFB Zrt. képviselőjében Nagy András, az Agrár Vagyongazdálkodási Igazgatóság igazgatója. Őt kérdeztük az erdőgazdaságok egyre hangsúlyosabbá váló közjóléti szerepéről.

NA: Az utóbbi időszakban valóban nagyobb figyelem jut az erdők közjóléti funkciójának. Ez azért lehetséges, mert az elmúlt évekből eredményes gazdálkodás megteremtette azokat a forrásokat, amelyek segítségével a közjóléti tevékenységet fejleszteni lehet.

EL: Az erdei vasutak az elmúlt években ennek a tevékenységnek a fókuszában állnak. Egyre több környezettudatos, megújuló energiára épülő fejlesztés valósul meg. Tavaly a lillafüredi vonalon adták át hibrid üzemű mozdonyt, itt Királyréten pedig napelemes motorkocsi állt üzembe. Vebetjük-e ezt tudatos iránynak, tendenciának?

NA: A megújuló energia ma minden téren rendkívül népszerű. A technikai fejlesztések lehetővé teszik, hogy ezt az erdei kisvasutak modernizálásában is érvényesítsük. Személy szerint azonban fontosnak tartom, hogy ezekkel párhuzamosan a múlt technológiáját is megőrizzük. Erre kiváló példa a királyréti kisvasút, ahol több generációs rendszert üzemeltetnek egyszerre. Éppen most adták át a legkorszerűbb elektromos meghajtású motorvonatot, miközben gőz- és dízelüzeműek is zakatolnak a vágányokon.

EL: Mi várható a jövőben a tulajdonosi oldalról az erdészeti társaságok közjóléti tevékenységei terén?

NA: Folytatni kívánjuk a fejlesztési programokat, de nem csak az erdei kisvasutak esetében. Az erdei iskolákra külön figyelmet fordítunk. Fontos cél a turistaházak felújítása, az erdei turistautak karbantartása is. A források előteremtésében segít, ha mindennek a megvalósítására a társaságaink minél több európai uniós pályázaton tudnak részt venni, amihez elvárás a mindenkori szükséges önrész biztosítása. Emellett a társaságoknak meg kell őrizniük az eredményes működésüket is. A közjóléti tevékenység nem fordíthatja veszteségbe őket, annak ellenére sem, hogy a közszolgálat nagyon fontos feladat. A jó célt jó eszközökkel kell elérnünk.

EL: E feladat ellátásához kapcsolódó kommunikáció, marketing terén várható-e továbbra is együttműködés az MFB irányítása alá tartozó Magyar Turizmus Zrt. és az állami erdészeti társaságok között? Gondolok itt például a „Kisvasútra fel!” kampányra.

NA: Igen. Az Országos Erdészeti Egyesület kérésére, velük együttműködve az erdei iskolákat szeretnénk kiemelten népszerűsíteni az év második részében. Ez nem jelenti azt, hogy a már beindított népszerűsítési programok ne folytatódna tovább. Ezeket túl fontosnak tartom a Mi Erdőnk című magazin további fejlesztését, mely teljes egészében a laikus nagyközönség számára készül. Az emberekkel meg kell értetni, hogy az erdőgazdálkodásban dolgozók nem rombolják a természetet, hanem éppen ellenkezőleg, a természetet megőrzik azt. Meg kell tudnunk mutatni, hogy az a faanyag,

amit az erdőből gazdasági igények miatt kitermelünk, nem éri el azt a mennyiséget, amit a felelős erdészeti hatóságok engedélyeznek, és messze elmarad az évenkénti növedék mennyiségétől. Tévhit, hogy Magyarországon fogynak az erdeink, hanem éppen ellenkezőleg, folyamatosan növekszik a hazai erdőterület nagysága és az erdők fatömege.

EL: Az interjú végén engedj meg nekem egy magánjellegű kérdést, ha már a Királyréti Erdei Vasút 120 éves évfordulójának ünnepségén veszünk részt. Van-e hozzád közel álló hazai erdei kisvasút és, ha van melyik az?

NA: Szerettem mindegyiket, de van egy, amelyikhez személyesen is kötődöm. Ez a budapesti Hűvösvölgyi Gyermekvasút vagy, ahogy régen, gyerekkoromban hívták, az Úttörővasút. Ennek oka, hogy annak idején több mint két évet szolgáltam ezen a kisvasúton. Nagyon szerettem, így ennek is köszönhető, hogy személy szerint is érdekelnek a hazai erdei vasutak. Az ember mindig örül, ha olyan munkát végezhet, ami nemcsak hivatalos szinten áll közel hozzá, így mindig örömmel veszek részt ilyen alkalmakon, mint ez a mai királyréti avatóünnepség is. Ezt látva abban bízom, hogy a társaságainknak a jövőben is lesz ereje ezeket a létesítményeket, vasutakat fenntartani és működtetni. Ehhez a Magyar Fejlesztési Bank azzal tud hozzájárulni, hogy olyan üzletpolitikát várunk el, amely mindezt lehetővé teszi. Arra azonban nagyon oda kell figyelniünk, hogy a társaságok különböző potenciálokkal rendelkeznek, így csak olyan terhet vehetnek a nyakukba, amit hosszú távon viselni tudnak.

Nagy László

Napelemes erdei vasút Királyréten

Árammal és napelemmel működő motorvonatot helyeztek üzembe május 4-én szombaton, a Királyréti Erdei Vasút 120. születésnapján. A magyar mérnökök által kifejlesztett és Magyarországon gyártott prototípus mérföldkő lehet a kisvasutazásban, mert az eddig is környezetbarát tömegközlekedésnek számító erdei vasutazás ezzel a motorkocsival zéró helyi szennyezőanyag-kibocsátóvá válik. A fejlesztés célja egy olyan motorkocsi kialakítása volt, amely a lehető legkevesebb energiával és a lehető legkisebb környezeti terheléssel üzemeltethető. A megoldást egy olyan aszinkronmotor-meghajtású jármű jelentette, amelynél a szükséges hajtóenergiát – a külső hálózatról is tölthető akkumulátorokon kívül – a tetőre szerelt nagyméretű, korszerű napelemek biztosítják, de a kisvonat a működése során visszatáplálja a rendszerbe a lejtemenkor fékezéssel keletkezett energiát is.

Forrás: Ipoly Erdő Zrt.

Házi berkenye

www.azevfaja.hu

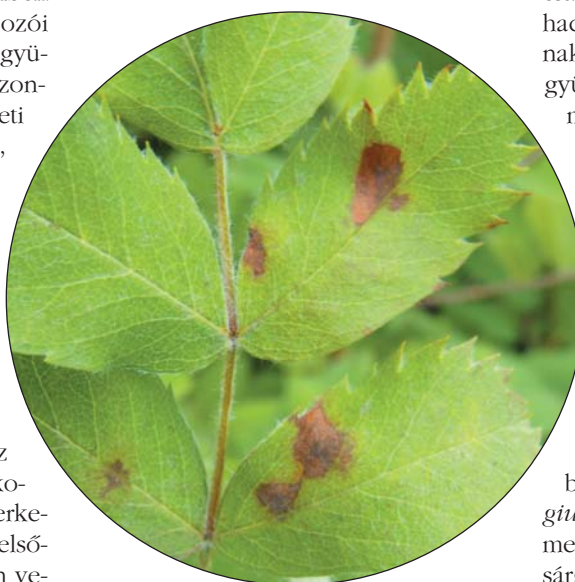
A házi berkenye (*Sorbus domestica* L.) hazánkban a középhegységek délies oldalain, melegkedvelő tölgyesekben, szőlőhegyeken, régi gyümölcsösökben szórványosan fordul elő. Kórokozói azonosak az egyéb almatermésű gyümölcsfákéval és cserjékével, mindazonáltal a házi berkenyén, a kertészeti gyümölcskultúrákhoz viszonyítva, jóval kevesebb kórokozó faj fellépését ismerjük. E munka azokat a betegségeket, kórokozókat tartalmazza, amelyek házi berkenyén való előfordulásáról szakirodalmi adatok léteznek.

Levelek, hajtások, virágok és gyümölcsök kórokozói

A baktériumos betegségek közül az almatermésűek tüzelhalála (kórokozó: *Erwinia amylovora*) a házi berkenyén is előfordul. A házi berkenye elsősorban a kertészeti szaporítás során veszélyeztetett, de a betegség a vadon élő faegyedeken is megjelenhet. Különösen a mediterrán vidékeken jelent nagyobb veszélyt, ahol a klímaviszonyok a kórokozó életfeltételeinek inkább megfelelnek. A baktérium a már virágzó fák esetében a virágok nektármirigyein keresztül hatol a növénybe, de a fertőzés sebek és légzőnyílásokon keresztül is megtörténhet. A fertőzési forrás leggyakrabban a beteg növények fás részein képződő baktériumnyálka, ahonnan legtöbbször rovarok viszik át a kórokozót. A betegség a víz által is terjed, továbbá a fertőzött szaporítóanyaggal és mechanikailag a metszések során is átvihető. A virágokon történő fertőzéskor a virágok kezdetben vizenyősekké válnak, majd elfeketednek. A kórokozó a virágkocsányon keresztül bejut a hajtásokba, majd az ágakba, ahol az edényekben gyorsan terjed. Külsőleg a hajtások hervadása, pásztorbotszerű begömbülése, a levelek gyors hervadása és barnulása tűnik szembe. Az ágakon és a törzsön besüppedő barna foltok kelet-

keznek, amelyek később rákos sebekké alakulnak. A baktérium szaporodásához és a fertőzéshez 18°C feletti napi átlaghőmérséklet és magas légnedvesség szükséges. A betegség az almatermésű gyümölcsfákon nagy jelentőséggel bír, erdei és díszcserjéken is elterjedt.

A házi berkenye jelentős betegsége a leveleket és a gyümölcsöket is megtámadó venturiás varasodás. Kórokozója az almán gyakori *Venturia inaequalis* tömlősgomba, konídiumos alakja a *Fu-*

Venturiás varasodás levélen
(Fotó: Siffer Sándor)

sicladium pomi. A gomba a lehullt levelekben telet át, amelyekben tavasszal az ivaros alak fejlődik ki. A szóródó aszkospórák fertőzik a leveleket, amelyeken először 5-10 mm átmérőjű, halványzöld, a levél színe felé kidomborodó foltok képződnek, majd bennük a kutikula alól barna, bársonyos konídiumtartógyep tör elő a levelek színén és fonákján egyaránt. Később a levélfoltok elhalnak, szürkésbarnává válnak. A gyümölcsökön apró, majd 5-10 mm nagyságot is elérő sötétbarna foltok keletkeznek, amelyek később parásodnak. A gyümölcs féloldalassá válik, és enyhén beropedezik. A házi berkenyén csemeterkertekben, faiskolákban a második-harmadik éves csemeték levelein a betegség olykor járványszerű, és megfelelő védekezés nélkül a szaporítóanyag pusztulásához is vezethet. A tünetek a vadon élő faegyedek levelein, gyümölcsén is gyakran megfigyelhetők (1. kép).

A házi berkenye gyümölcssein a varasodásos foltokon kívül a *Monilinia fructigena* tömlősgomba által okozott gyümölcsrothadás is előfordul. A kórokozó az almatermésű és csonthéjas gyümölcsfákat támadja meg. Az almán, körtén, csonthéjasokon a gyümölcsök rothadó foltjain körkörös, okkersárga sztrómák (vánkospenész) is képződnek. Ezzel szemben a házi berkenye termésein elsősorban erős rothadás látható, a kórokozó szaporítóképletei csak ritkán figyelhetők meg. Az elrothadt gyümölcsök később mumifikálódnak, lehullnak, vagy a fán maradnak. A gyümölcsmúmiákon tavasszal konídiumos sztrómák, ritkán nyeles apotéciumok képződnek, és az ezekben keletkező, főleg szél és rovarok által terjedő konídiumok, illetve aszkospórák fertőzik a fiatal gyümölcsöket. A fertőzés rovarok vagy időjárási tényezők okozta apró sebek, repedéseken keresztül történik. A gomba az egymással érintkező gyümölcsökre is átterjed.

A rozsdagombák közül a házi berkenye esetében a *Gymnosporangium juniperinum* előfordulásáról ismerünk adatot. A leveleken kezdetben sárga, majd vöröses, sárga udvarral körülvett foltokat okoz, amelyek színén a pontszerű spermogóniumok, fonákján az ecídiumok 3-4 mm hosszúságra is megnövő nyúlványai (pszeudoperídiumok) figyelhetők meg. A gazdacserés rozsdagomba másik gazdája a közönséges boróka, amelynek tűin és vékony ágain a teleuto telepek alakulnak ki. Almatermésű fákon és cserjéken más *Gymnosporangium* fajok is előfordulnak, amelyek házi berkenyén való megjelenését sem zárhatjuk ki.

Kéregben élő kórokozók

A házi berkenye jelentős betegsége a *Neonectria galligena* tömlősgomba által az ágakon és a törzsön okozott kéregelhalás, élől ráros elváltozás. Főleg faiskolákban, ültetvényekben fordul elő. A kórokozó az almán, különböző parkfákon és erdei fafajokon is megjelenik. A fertőzés sebekon, olykor a még nem záródott levélripacsokon keresztül történik. A sebek körül először kissé besüppedő barna foltok keletkeznek, amelyek növekednek, majd a kéreg fel-

repedezik és leválik. A fa védekezés-ként a seb szélein kalluszt képez, de a kórokozó azt is elpusztítja, így a seb nem gyógyul be, hanem évről évre növekszik és mélyül. Az elváltozásban a repedezett felületű, hámló kalluszredők körkörös éves hullámai jól megfigyelhetők. Ha a kéregelhalás az ágat, törzset körbeéri, a felette levő ágrészek elhálnak. A rákos képződmények kéregrepedéseiben csapadékos időjárásnál először fehéres színű konídiumos terméspárnák, majd ősztől narancsvörös, ivaros sztrómák megjelenése is megfigyelhető a fertőzés után két évig. A kórokozó az ezekben képződő konídiumok, illetve aszkospórák által terjed. A spórákat a víz, szél, rovarok terjesztik, vagy az ember viszi át a metszések, ágnyesések során.

A gyengültségi kórokozóként ismert többgazdás *Cytospora microspora* konídiumos gomba a házi berkenye pusztuló ágainak, törzsének kérgében is előfordul. Legyengült állapotban támadja meg a fákat, amelyeken kéregelhalást okoz.

Az alma, a madárberkenye és a cseregalagonya is ismert gazdanövényei.

Korhadását okozó gombák

Idősebb, sebzett törzsű házi berkenyéken a sárga gévagomba (*Laetiporus sulphureus*) és az almafa rozsdástapló (*Inonotus bispidus*) előfordulását és korhasztását figyelték meg. E törzskorhasztó gombák nyelési és egyéb sebekben keresztül fertőzik a fákat, azok fatestében korhadást okoznak, amely idővel az ágak, fák pusztulásához is vezethet. Idős házi berkenye tövén a pikkelyes tőkegomba (*Pholiota squarrosa*) előfordulását is megfigyelték, korhadást okozott a tő és a gyökerek fájában. A berkenyéken általában több más korhadást okozó, sokgazdás bazídiumos gomba, pl. a kései laskagomba (*Pleurotus ostreatus*), a hasadtlemező gomba (*Schizophyllum commune*), a lilás réteggomba (*Chondrostereum purpureum*) stb. előfordulása is ismert. Célrányos vizsgálatokkal ezek és esetleg más taplók előfordulására is fény derülhet a házi berkenye esetében is. 🍄

Szúnyogkórus nyomta el a gyerekszivajt Farkasszigeten

A püspökladányi Farkasszigetben már hagyománnyá váló Madarak és Fák napját 18. alkalommal rendezték meg május 11-én.

Az Erdészeti Tudományos Intézet és a Püspökladányi Természetvédő Csoport szervezésében a városi általános iskolák tanulóinak minden év májusában lehetőségük van egy kis természetismereti versengésre a helyi arborétum területén. A rendezvényt sok aktív természetkedvelő pedagógus, rendőr, tűzoltó és szülő segíti, akik részvételével sokoldalú ismeretekre tehetnek szert a gyere-

kek. Nemcsak kimondottan természetismeretet sajátíthatnak el, hanem közlekedési, tűzvédelmi szabályokat is tanulhatnak.

Az idén 7 állomáson mutathatták meg a gyerekek a felkészültségüket, tudásukat, tesztkérdések, kutató-, felismerő- és ügyességi feladatok egyaránt várták az érdeklődő diákokat.

Az ERTI kutatói igyekeztek a környezetismereten túl a szikfásítási kutatást és az erdőgazdálkodás múltját is bemutatni a résztvevőknek. A vetélkedő útvonalra is nagyrészt az erdei tanösvényen vezetett, így a kíváncsi szemek sok plusz információt kaphattak a kihelyezett szemléltető táblákról.

Habár a nagy szúnyoginvázió kissé nehezítette a résztvevők dolgát, a színes programok (és némi szúnyogriasztó) feledtették ezt a kellemetlenséget.

Akinek pedig kevés lett volna az egynapos program, az akár az iskolával, akár a családjával együtt ellátogathat az ERTI Tury Elemér Ökotáborába ismeretszerzés és kikapcsolódás céljából egyaránt.

Kamandiné Végh Ágnes

Elkészült az év fái tanösvény a Nyírségben

Madárcseresznye és házi berkenye. Az első és – legalábbis eddig – az utolsó év fája Magyarországon: előbbi 1996-ban, utóbbi pedig idén kapta meg a címet. Nemcsak ezt a kettőt, hanem az összes eddigi év fájának megválasztott fajaj példányait megtalálják az érdeklődők a NYÍRERDŐ Zrt. Bánki Tájház és Arborétumában kialakított új tanösvényen. A munka tavaly ősszel kezdődött, helyenként még talajcserét is végre kellett hajtani, néhány fát és cserjét pedig csak az elmúlt hetekben tudtak elültetni. Mindegyik egyed mellett ismertető táblát helyeztek el, melyeken a fajok legfontosabb tulajdonságai olvashatóak. A berlini magyar nagykövetség előtt évről évre elültetik az aktuális év fája egy-egy példányát, ez adta az ötletet, hogy létrehozzák ezt a tanösvényt. Reméljük, sokan ellátogatnak majd a térségből vagy éppen távolabbról, hogy végigjárva az útvonalat, hasznos ismereteket szerezzenek a hazai fajokról – mondta *Fekete György*, a NYÍRERDŐ Zrt. Debreceni Erdészeti igazgatója a tanösvény megnyitáskor. Magyarországon német mintára indult el az év fája mozgalom. Az Országos Erdészeti Egyesület által életre hívott kezdeményezés célja, hogy a hazai erdőkben élő, őshonos, kevésbé ismert fajokra széles körben felhívja a figyelmet.

NYÍRERDŐ Zrt.

Fenntartható megélhetés — Erdőgazdálkodás a szénbányászat után

Interjú Kocsis Mihállyal, a Vértesi Erdő Zrt. vezérigazgatójával

Alig szűk egy hónap múlva, negyvenegy év után, ismét a vértesi és részben a gerescei erdőket kezelő erdészek adnak otthont az Egyesület immáron 144. vándorgyűlésének. Ebből az alkalomból, a házigazda szerepét betöltő Vértesi Erdő Zrt. vezérigazgatójával és egyben az OEE Vértesi Helyi Csoportjának elnökével, Kocsis Mihállyal beszélgettünk.

EL: A Vándorgyűlés jelmondata utal rá, míg az ehhez szorosan illeszkedő szakmai programok pedig részletesen bemutatják az erdőgazdaság jelenlegi gazdálkodásának szakmai kereteit. Kérlek, ennek alapján mutasd be áttekintően a várható programokat és ezzel magát a társaságot is.

KM: Először is a hagyományosnak tekinthető kulturális értékeket felvonultató program során az Európában páratlan komáromi erődrendszer és a tatai Eszterházy-kastély, illetve a benne berendezett MEVME erdészeti emlékkiállítás lesz megtekinthető.

A vándorgyűlés mottójából fakadóan második lehetőségként egy bányarekultivációs programot is szervezünk, hiszen az erdőterületünk szoros gazdasági kapcsolatban állt a térségben zajló egykori sokoldalú bányászati és az ehhez párosuló nehézipari tevékenységgel.

A harmadik programunk a Déli-Vértesbe vezet. Itt fel szeretnénk hívni a figyelmet arra, hogy az általunk kezelt 45.000 hektár erdő nagyobbik felén folytatunk csak a szó klasszikus értelmében vett vágásos erdőgazdálkodást. A fennmaradó területen az a feladatunk, hogy az erdőborítottságot megőrizzük. A Déli-Vértesben az erdőművelés nehézségeire és a termőhelyi viszonyokból eredő problémákra is szeretnénk rávilágítani.

EL: Ez utóbbi valóban nem egy könnyű adottság számotokra.

KM: Igen, ez így van. Pontosan ezt mutatnánk be a sziklakibúvásos, melegkedvelő, cserszőrmőrcsés, dolomitsziklagyepekkel mozaikolt, karszt-bokorerődökben. A nehézségek ellenére vagy éppen ezért, egyszerre több lábon igyekszünk állni, vállalkozunk és fejlődünk. Több üzletágot is építünk, mert

az árualapunk csupán 100 000 köbméter faanyag, és annak a nagy része is rangolt választék.

A negyedik program során a megújuló energia szerepére, lehetőségeire, módszereire fókuszálunk, melyben úgy gondolom az ország egyik vezető szerepét tölti be a társaságunk. A program során nem csak a dendromassza felhasználás kerül előtérbe, hanem a nap-, a szél- és geotermikus energia technológiái is bemutatkozhatnak. A programon az NYME, a Szent István Egyetem, és a gyártók és forgalmazók is képviseltetik magukat. A rendezvény helyszíne a pusztavámi fűrészműem területe lesz. Természetesen a fűrészműzem működésbe is bepillantást lehet nyerni, ahol kiemelten fontos a hozzáadott érték szerepe.

Az utolsó szakmai programban a közjóléti tevékenységünk megismerésére az Aggostyáni arborétumunkban nyílik lehetőség. Ehhez a programhoz kapcsolódik a HM Budapesti Erdőgazdaság, mint szakmai partner, akikkel közösen rendezzük ennek a programnak a további folytatását, bevonva a Süttői Erdészet szakembereit is.

EL: Becsülendő kollegiális gesztusnak tartom, hogy egy szervezetileg, gazdálkodásilag kényszerűen mozaikolt erdészeti társaság is bemutatkozhat így. Ráadásul az idén a vándorgyűléshez időzített Év Erdésze versenyt is ők rendezik.

KM: Az utóbbi valóban rendhagyó dolognak ígérkezik, hiszen a győztesek a

vándorgyűlés ünnepi közgyűlésén vehetik át megérdemelt szakmai díjazásukat.

EL: Az állami erdészeti társaságok felett tulajdonosi jogokkal rendelkező MFB Zrt. részéről a mostani időszakban egyre hangsúlyosabb elvárás az erdők közjóléti szerepének erősítése, az ehhez rendelhető fejlesztések végrehajtása. A Vértesi Erdővel kapcsolatos ilyen híradásokban többségében a kulturális értékmérésről, az ahhoz köthető avatókról szóló híryananyagok szerepelnek. Azt gondolom ez egy elég egyedülálló és üdvözlendő vonás a közjólét területén. Mi motivál benne Titeket? Melyek a távlati célok ebben?

KM: Először is hangsúlyozni szeretném, hogy bár alapvetően keresztény kulturális kincsek mentéséről van szó, ez csak annak köszönhető, hogy ezek a dominánsak a vértesi erdőkben. A mi szándékainkban, az ehhez köthető stratégiánkban az egyetemes kultúra egésze szerepel. A jól ismert mondás alapján „az erdőt a nagyapáinktól örököltük és az unokáinktól kaptuk kölcsön”. Mi ugyanezt a szemléletet terjesztjük ki a működési területünkön fellelhető épített környezetre is. Ez pedig itt a Vértesben elsősorban a keresztény kultúrkörhöz és annak emlékeihez köthető. Minden közszereplés során elmondom, hogy amikor ezért az értékmentő tevékenységért az erdőgazdaságot ismerik el, akkor valójában azok az adományozók kapják az elismerést, akik ebben a nehéz gazdasági helyzetben is hajlandóak áldozni erre. A szervezői, gesztori szerepen és az épített értékek megővésén túl, olyan új emlékhelyek létrehozása még a feladatunk, melyek méltóak az utókor tiszteletére és melyek felállítására eddig még nem történt meg. Gondolok itt például az ez év januárjában a Doni Emlékmenettel összehangoltan felavatott huszár emlékműre. Ez is jól példázza, hogy egyszerre ápoljuk a régi emlékeket és hozunk létre újakat. Ennek a társadalmi tevékenységünknek köszönhetően is örömtelien jó kapcsolatokat építettünk ki a kezelési területünkre eső önkormányzatokkal. A térségben lakó állampolgárok is másként értékelik a működésünket és közvetlenül az erdész kollégákat is.

EL: Azt gondolom, minden a helyhez kötöttség ellenére, hogy ez egy követendő példa és törekvés lehet más erdészeti társaságok számára is. Ha megengeded, most térjünk át a közelgő vándorgyűlésre. 1972-ben, negyvenegy évvel ezelőt Tatán rendezte meg ezt az évenként ismétlődő országos egyesületi eseményt a jogelőd Vértési EFAG. Milyen érzésekkel és célokkal vágtatok bele, e bosszúnak tekinthető négy évtized után, a szervezésbe?

KM: „Régi motorosnak” tartom magam a vándorgyűlések terén. Szerveztem is már egyet, a 135.-et Győrben. Érdekes volt megélni azt az elmúlt években, évtizedekben, hogy voltak olyan erdőgazdaságok, akik nem vállalták a rendezést. Ennek természetesen ezer oka lehet. Hangsúlyozom én ezt nem kritizálni és nem is megítélni vagy vitatni akarom. Azonban azt gondolom, hogy az a méltányos, hogy az itteni kol-

lektíva is megmutathassa, hogy mit tud. Alapvetően mindenki igényli, hogy minősítsék a munkáját, ha jól végzi, ha rosszul. Érthető, ha a kollégáim szeretnék bemutatni a szakközönségnek, hogy miként dolgozunk mi itt a Vértésben. Vonjuk magunkra egy kicsit a szakmai figyelmet. Ez volt az egyik fő cél. Ehhez járul az a személyes kötődés még, hogy amikor 1974-ben elkezdtem a szakmát tanulni, mint erdész középiskolás, a tankönyveim például a pusztavámi alsó rakodóról is szóltak. De még az egyetemi jegyzeteim is. Ezen kívül gyakorlatra is sokat jártam a vértesi erdőbe. Érdekes volt az akkori szakma politika, az akkori szakmai szemlélet és ehhez képest, érdekes az is, hogy ma már mennyire megváltozott, átalakult mindez. Az egész vándorgyűlés során ezt a változást szeretnénk kihangsúlyozni, hiszen a térség erdőgazdálkodása több mint száz év során a bányászat-

hoz volt kötve. Az erdőgazdaság feladata a két nagy bányavállalat – a tatabányai és az oroszlányi – faanyaggyártásának ellátása volt. Ez, a nevezzük így, gazdasági kényszer nem szorította rá az itteni erdészeket az innovációs tevékenységekre. Gyakorlatilag egy lábön állást jelentett. A bányák bezárásával együtt új irányokat kellett keresnünk. Úgy tudunk talpon maradni, hogy az erdőkezelési tevékenységünk mellett a vállalkozást is erősítettük, új üzletágak építésével. Egyedülként nem hagytunk fel a faszén-termeléssel, foglalkozunk a feldolgozással, megújuló energiával. Változtatni kellett, mert meg akartuk tartani a munkaerőt. A vándorgyűlés jelmondata éppen erre a szemléletváltásra utal.

EL: Mindennek a sikeres bemutatásához nem kívánhatok mást, mint jó időt és jó szerencsét!

Nagy László

Vadregényes sziklahasadék az Ördög-árok mélyén

Az OEE HM VERGA HCs és a Veszprémi VM HCs közös családi kirándulása a Bakonyban

A két helyi csoport közös családi kirándulást szervezett 2013. április 27-én, szombati napon. Terveink szerint minden év tavaszán térségünk más-más természeti szépségével ismerkedünk meg szakavatott vezető segítségével. Az elmúlt évben a Keleti-Bakony legnagyobb kiterjedésű rögén, a Tési-fennsík közepén található a Burok-völgy mély szurdokát jártuk be, akkor a túra vezetője Szabóky Csaba az ERTI nyugalmazott tudományos munkatársa volt, aki a helyi növényvilág érdekességeit mutatta be.

Idén ismét egy vadregényes, sziklahasadékos helyet választottunk: a Bakonyoszlop és Dudar határát adó Ördög-árkot jártuk végig.

Az ez évi időjárás a kirándulás időpontját későbbre toltta, így közelebb került a Föld napjához. A kirándulás szakvezetőjeként talán épp ezért is Futó János zirci geológust, geotúravezetőt kértük fel. Így nem csak a tavaszi erdő megújulásában gyönyörködhattunk, hanem szakavatott vezető segítségével ismerkedhettünk meg a Bakony geológiai történetével, nevezetességeivel, vagy éppen az eddigi ismeretünket frissíthettük fel.

Itt főleg nem csak az erdész kollégákra gondolunk, hanem a gyerekekre is, akik szép számmal kísérték el a szülőiket. A mai általános iskolások ugyanis

már a felső tagozatban ismerkednek meg a hegységek keletkezésével, a felszíni formák kialakulásával, az alapvető kőzetekkel, de a főbb talajtípusokkal is. Most lehetőség nyílt ezeket nemcsak közelről megvizsgálni, hanem kézbe venni, sőt a geológus kalapács segítségével belenézni a mészkő, dolomit, bauxit és egyéb ásványok belsejébe is. A legkisebbek pedig csillogó kvarckristálykincsekkel a zsebükben térhettek haza.

A terep a rutinos erdőjárókat is próbára tette, néhol többen a kerülő egéru-tat választottuk. A völgyet határoló sziklafalban csaknem 50 kisebb-nagyobb fülke, barlang, hasadék bújik meg, kö-

zöttük a Bakony legnagyobb barlangja, az Ördöglik, aminek mélyébe csak a legmerészebbek mentek be.

Minden fáradságot feledtetett, hogy az út végén az erdei tisztáson jófajta vadpörkölt fogadott bennünket a HM VERGA Zrt. jóvoltából, így finom ebéddel és kellemes beszélgetéssel zárult.

Futó Jánosnak a túravezetésért, a VERGA-nak a vendéglátásért ezúton is köszönetet mondunk. Már tervezzük az újabb családi tavaszi kirándulást a jövő évre!

Szedlák Tibor

HM VERGA hcs titkár

Nagy Frigyes

Veszprémi Vm hcs titkár

Újra magyar erdészek jártak Kárpátalján

A Wagner-emlékkő megkoszorúzása után

Karácsonyfa ültetés

A NYÍRERDŐ Zrt. munkatársaiból alakult erdész delegáció látogatott a közelmúltban Kárpátaljára Szalacsi Árpád vezérigazgató vezetésével. Ivan Kostiv ungvári erdőigazgató meghívásának tettek eleget. Az immár rendszeressé vált munkalátogatás első állomása Nagydobrony volt, ahol a helyi erdészek és a vendégek nyírfákat ültettek a látogatás emlékére. A faültetésben segítségükre voltak a helyi Irgalmas Samaritánus Református Gyermekotthon kis lakói. A jó hangulatú faültetést követően a helyi erdészet épületében tartott rövid fogadáson Szilvási Zoltán polgármester meleg szavakkal üdvözölte a megjelent erdészeket.

Ókemencén (Kamjanica) az Ungvári Erdőgazdaság központjának kertjében a néhány éve telepített kárpáti növényekből álló botanikai gyűjteményt csodálhatták meg a vendégek. Az Erdőgazdaság munkájáról szóló tájékoztatás után a nevickei várhoz utaztak, ahol a két évvel ezelőtt felállított Wagner Károly

emlékkövet ukrán és magyar erdészek együtt koszorúzták meg. A koszorúzás után a bányász- és erdész himnusz eléneklésével tisztelegtek a nagy erdész-előd emléke előtt.

A korábban lerombolt Wagner-emlékmű helyének, s a köré telepített hajdani arborétumnak és hársfa allénak a megtekintése után a XIV. században épült nevickei várhoz kapaszkodtak fel. A váromoktól igen szép kilátás nyílt az Ung völgyére, s a környező hegyekre.

Az esti fehér asztal melletti beszélgetést ukrán népi zenével tették emlékezetesebbé a megjelent énekesek, muzikusok.

A következő napon ismét faültetésre került sor. Ókemencén villanypászttát hasznosítanak karácsonyfa telepként. Erdei iskolás gyermekek segítettek a karácsonyfa ültetésben a magyar, szlovák és ukrán erdészeknek. A Kemence patak völgyében egy erdei rakodón lehetőség volt az ukrán államerdészet most bevezetés alatt lévő erdei faanyag-vételezési rendszerének tanulmá-

nyozására. A rendszer érdekessége, hogy az elektronikusan rögzített adatok az államerdészet kijevi központi szerverén azonnal megjelennek.

A késő délutáni kulturális program keretében szakavatott idegenvezetéssel az ungvári várat és néprajzi múzeumot, valamint a görög katolikus székesegyházat tekintették meg. Egy rövid ungvári belvárosi séta kapcsán a város múltjával és nevezetességeivel ismerkedtek.

A magyar erdészdelegáció lehetőségét talált arra, hogy Szojván tisztelegjen a „málenkij robot” során elpusztított áldozatok emlékfala előtt. A Latorca-völgyén végigutazva eljutottak a vereckei hágóra, megkoszorúzták az ott lévő emlékkövet. A munkácsi várban történelmünk fontos emlékeivel találkozhattak. A fárasztó, de élményekben gazdag program Beregszászban ért véget.

Kovács Gábor
ny. em.

Kép: NYÍRERDŐ Zrt.

Támogassa a Brassó-Sopron Erdészdiák Találkozót!

A nyáron immáron jubileumi 30. alkalommal kerül megrendezésre a **Kárpát-Medencei Magyar Erdészdiák Találkozó és Tanulmányút**. A brassói diákokkal szakmai programok keretében járjuk be Erdély erdészeti szempontból érdekes tájait. A jubileumi évre tekintettel szeretnénk meghívni a régi szervezőket, és a Madarasi-Hargitán álló kopjafát is szeretnénk felújítani. Az ezzel járó kiadásokat a jelenlegi egyetemi források, és a diákok hozzájárulásai nem tudják fedezni. A kopjafa felújításához és a régi szervezők meghívásához ezúton kérnénk szervezetek, magánszemélyek támogatását. Támogatóink kivétel nélkül felkerülnek az aktuális diáktalálkozóra készített emlékpólóra, és áldomást is innánk nagylelkű hozzájárulásukra. Kérjük a bs98@freemail.hu címen vegyék fel velünk a kapcsolatot. Segítségüket, támogatásukat ezúton is előre is köszönjük!

Új belépők

Balassagyarmati Helyi Csoport: Berecki Gabriel erdőmérnök, Bodnár Anika erdőmérnök, Csabák András erdésztechnikus, Nozdrovická Nikoletta erdésztechnikus, Palaj Beáta erdőmérnök, Pataki Zsolt egyéb felsőfok, Pixiades Ladislav erdőmérnök, Váradi Anna egyéb felsőfok; **Baranyai megyei Helyi Csoport:** Farkas Attila egyéb felsőfok, Tóth Péter erdőmérnök; **Békés megyei Helyi Csoport:** Kovács József erdésztechnikus, Kukla Ferenc egyéb felsőfok, Németh Sándor egyéb középfok, Olasz Gábor egyéb felsőfok, Sánta Zsolt egyéb felsőfok; **Bp. ÁESz Helyi Csoport:** Dr. Farkas László erdőmérnök, Németh Jenő erdőmérnök, Szabó Gábor Ákos tanuló, Szántó-Becz Gábor egyéb felsőfok; **Bp. HM Helyi Csoport:** Albert Péter erdésztechnikus, Ifj. Aradi Péter erdésztechnikus, Aradi Péter erdésztechnikus, Futó Albertné egyéb középfok, Palák János erdésztechnikus,

Polyák László erdésztechnikus, Somlai Miklós erdésztechnikus, Süttő Gábor erdésztechnikus, Taschner György erdésztechnikus, Vincze Józsefné egyéb felsőfok; **Csongrád megyei Helyi Csoport:** Molnárné Vallkó Melinda erdőmérnök; **Debreceni Helyi Csoport:** Barabás Attila Máté tanuló; **Egri Helyi Csoport:** Galambos József erdész, Gécziné Tóth Mária egyéb középfok, Sasvári István erdésztechnikus, Sike Károly egyéb középfok, Stregova István egyéb középfok; **Egyéni tagok:** Bardocz Imola egyéb középfok, Bencsik Éva Edina egyéb felsőfok, Dr. Fekete Gyula egyéb felsőfok, Hegyi Katalin egyéb felsőfok, Horváth István egyéb középfok, Inokai Balázs erdőmérnök, Karbesz Dávid egyéb felsőfok, Rajnai Virág Éva egyéb felsőfok, Slepp Sándor erdésztechnikus; **Erdélyi Helyi Csoport:** Ágoston Károly erdésztechnikus, Ágoston Zsolt erdésztechnikus, Andorka Bernát erdőmérnök, Andorka István erdésztechnikus, András Róbert erdésztechnikus, András Zolt erdésztechnikus, Antal Domokos erdésztechnikus, Balázs Domokos erdésztechnikus, Bálint Lajos erdésztechnikus, Balog Attila erdőmérnök, Berkecz Imre erdésztechnikus, Borbély Csaba tanuló, Borbély Imre erdésztechnikus, Czibak András erdőmérnök, Derzsi Zoltán erdőmérnök, Eröss József erdőmérnök, Gagyi András erdésztechnikus, Gál Emil erdőmérnök, Gergely Gábor Tibor egyéb felsőfok, Illyés Károly egyéb felsőfok, Károly Antal erdésztechnikus, Kencse Zoltán erdőmérnök, Kiss István Mátyás erdőmérnök, Kiss M. János erdésztechnikus, Kovács István erdőmérnök, Laczkó Teréz erdőmérnök, Lakó Ferenc erdésztechnikus, Lázár Antal erdőmérnök, Lázár Csongor erdőmérnök, Márton Zoltán Ernő egyéb felsőfok, Máthé Károly erdésztechnikus, Muresan György erdésztechnikus, Oláb Csanád tanuló, Pál István erdőmérnök, Páll Barna erdésztechnikus, Péter Béla erdőmérnök, Sikó Attila erdésztechnikus, Simofi F. Ferenc erdőmérnök, Sipos Ernő erdőmérnök, Szatmári László erdőmérnök, Székely Zoltán erdőmérnök, Szilágyi Ákos erdőmérnök, Tamás László erdőmérnök, Tamás Miklós Róbert erdőmérnök, Tóth Szabolcs tanuló, Varga Balázs erdésztechnikus; **Győr Erdőgazdaság Helyi Csoport:** Bejczy Éva faipari technikus, Takács Lászlóné faipari technikus; **Kaposvári Helyi Csoport:** Farkas Péter erdésztechnikus, Ihárosi Péter erdőmérnök, id. Petrákovics Károly erdésztechnikus, ifj. Petrákovics Károly erdésztechnikus, Sóbor Vilmos; **Kecskeméti Helyi Csoport:** Dr. Koncz István egyéb felsőfok, Mező Ferenc erdőmérnök, Tasi Lilla egyéb középfok; **Miskolci Helyi Csoport:** Fejes Gábor erdésztechnikus, Jubász László, Kónya Tamás erdőmérnök, Kovács Linda egyéb felsőfok; **Nagykanizsai Helyi Csoport:** Bek Dániel erdésztechnikus, Gróf Jácint Lajos erdőmérnök, Szabó László egyéb felsőfok, Steyer Edina egyéb középfok; **Pápai Helyi Csoport:** Kovács Zoltánné egyéb felsőfok, Kövérné Böröczky Anita Györgyi egyéb felsőfok, Paulicsné Varga Zsuzsanna egyéb felsőfok, Róka Ervin egyéb középfok, Róka Ervinné egyéb középfok, Szabó András faipari felsőfok, Weber Csabáné egyéb felsőfok; **Rába-menti Erdőgazdálkodási és Vadgazdálkodási Helyi Csoport:** Linter Tibor erdésztechnikus, Németh András egyéb középfok, Szabó Imre egyéb felsőfok; **Sárospataki Helyi Csoport:** Császár Norbert erdésztechnikus, Dávid Gábor erdésztechnikus, Gyulás Péter erdésztechnikus, Megyesi István erdésztechnikus; **Sopron Hallgatói Helyi Csoport:** Bárdos Bence hallgató, Lászka István Attila hallgató, Márkus Viktor hallgató, Molnár Péter hallgató, Murvai Máriaó hallgató, Nagy Noémi hallgató, Pocsai György hallgató, Vértes Ádám hallgató, Virág Máté hallgató; **Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Helyi Csoport:** Borók István erdésztechnikus, Domina Norbert egyéb felsőfok, Mertz Zsolt erdésztechnikus, Morvai János egyéb felsőfok, Rácz Benjamin, Rácz Zoltán erdésztechnikus; **Székesfehérvári Helyi Csoport:** Nagy Bálint egyéb középfok, Sebestyén János erdőmérnök; **Szolnoki Helyi Csoport:** ifj. Justin István egyéb felsőfok; **Tamási Helyi Csoport:** Csik Anikó egyéb felsőfok, Horváth Csaba erdőmérnök; **Vértesi Helyi Csoport:** Dömötör Petra egyéb középfok, Ferencz Zoltán erdőmérnök, Fribiczerné Forrai Katalin Szilvia egyéb középfok, Hernádiné Pillman Andrea egyéb középfok, Horváth Ibolya egyéb középfok, Kovács Attila egyéb középfok, Lakatosné Béres Mónika egyéb középfok, Ligeti Mihályné egyéb középfok, Mester Márta egyéb középfok, Mellágel Tamás egyéb középfok, Pis Pál egyéb középfok, Rapp Andrea egyéb felsőfok, Szeidl Györgyné egyéb középfok, Szőlősi Péter erdésztechnikus, Teichné Schlick Ilona egyéb középfok, Török Istvánné egyéb felsőfok, Vidermann Gábor egyéb középfok, Viszlóczki Csaba egyéb középfok; **Visegrádi Helyi Csoport:** Benedek Ferenc, Bertalan Miklós erdésztechnikus, Lancsák József egyéb felsőfok, László Zoltán Antal egyéb felsőfok, Szegedi László erdőmérnök, Turán Zoltán erdésztechnikus; **Zalaegerszegi Helyi Csoport:** Horváth György egyéb középfok, Proszenyák László erdésztechnikus.

Természettel beszélgetve

Május 8-ikán eredményesen véget ért a három napos Assisi Szent Ferenc Élővilág-ismereti Verseny Gyula-Városerdőn. A gyulai Karácsonyi János Római Katolikus Gimnázium ötödik éve szervezi meg a 7-8. és 9-10. évfolyamos diákok számára a meghívásos természetismereti vetélkedőt. Az ország távoli

területeiről összesereglett diákok saját munkájuk alapján előadásokat tartottak, fajfelismerési versenyen vettek részt. Összemérték tudásukat a gyakorlatban is. A terepen kellett megoldaniuk tájékozódási, környezetismereti feladatokat. A versenyt évek óta a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság és a DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt. segítségével bonyolítják le a szervezők.

Puskás Lajos
DALERD Zrt.

A „Kaán Károlyosok” Piroska nénije

Piroska néni. Így ismerik a gyerekek, így ismertük meg mi is a Kaán Károly versenyen tett rövid mezőtúri látogatásunk idején. Feladatán túlmenően is a tanulmányi verseny szervező motorja, szíve, lelke. Mindenhol ott van és mindig mindenki által elérhető az ügyes-bajos kérdések megoldásában. Alig fejeződött be az idejű versengés, alig mentek haza a gyerekek, máris kezdődnek a jövő évi rendezés egyre nehezebbé váló kihívásai. Ennek kapcsán beszélgettünk Piroska néniel a Mezőtúri Református Gimnázium udvarán álló fák lombjai alatt.

EL: Ez a huszonegyedik alkalom az idén. Mennyi gyermek vesz részt országos szinten egy évben a Kaán Károly Természet- és Környezetismereti Versenyen?

KJ: Országos szinten idén, az iskolai házi fordulót is beleértve, összesen nyolc ezer gyerek vett részt. A verseny huszonegy éve alatt pedig elérte a száz ezret a gyermekek összlétszáma.

EL: Mennyi volt a legmagasabb részvételi létszám korábban?

KJ: Amikor még több gyerek született Magyarországon, volt olyan év, hogy tizenhatezer versenyző indult el. Ez a nagy szám azért is érdekes, mert amikor elkezdtük az első szervezést és még nem volt ismert a verseny, alig hatszáz tanulóval rendeztük meg az első fordulót.

EL: Kaán Károly nevét viseli a tanulmányi verseny. Önkéntelenül adódik a kérdés, hogy tervezik-e a jövőben, a ma is megbecsülendő szellemi örökség ápoláson túl, hogy a magyar erdő ismerete és az erdészek munkája, mint felkészülési és versenyanyag fajsúlyosabb szerepelt?

KJ: Nagyon szeretnénk beépíteni a feladatokba és az oktatási segédanyagokba is. Már most is kezdeményeztük,

hogy az erdészeket még jobban bevonjuk a verseny életébe, mind szakmailag, mind pedig a támogatás oldaláról. Az Országos Erdészeti Egyesülettel is szorosabban kívánjuk fűzni az együttműködés szálait, illetve az állami erdészeti társaságok vezérigazgatóit is szeretnénk megkeresni kérésünkkel a verseny lebonyolításának támogatásához.

EL: Van-e lehetőség a tanulmányi verseny jellegből és a sok ezer résztvevő diákból kiindulva, hogy a Nemzeti Erőforrás Minisztérium, mint az oktatásért felelős kormányzati szervezet támogatása a jövő évi rendezést?

KJ: Sajnos nem tudok beszámolni túl sok jó hírről. Az oktatási tárca az ötödikes, hatodikos korosztályokat kizárta az ilyen irányú támogatási lehetőségek közül. Hiába nagyhírű a verseny, még a pályázat beadási lehetősége sincs meg. Jelenleg a Vidékfejlesztési Minisztériumnál adunk be támogatási pályázatot. Ott van reményünk bizonyos mértékű összeg elnyerésére. Erről a döntés a közel jövőben várható.

EL: Az Országos Erdészeti Egyesület személyes képviselete itt a versenyen mit jelent az Önök számára?

KJ: Sokszor bizonytalanok vagyunk a jövőben, az állandóan változó és egyre nehezebb viszonyok között, így az Egyesület és vele a magyar erdészek jelenléte megerősít bennünket a verseny továbbélésnek reményében. Illetve abban, hogy Kaán Károly szellemi örökségének ápolása nem csak a természet- és környezetismereti tantárgyakat oktató pedagógusok számára fontos. Például az erdészekkel együtt szeretnénk kezdeményezni egy Kaán Károly mellszobor felállítását a Vidékfejlesztési Minisztérium árkádsorában. Mezőtúron már áll egy ilyen mellszobor, melyet akár másolat formájában is el lehetne ott helyezni, méltó módon emlékeztetve a neves szakemberre. A tízedik évforduló 2002-ben azért is külön kedves nekem, mert akkor állítottuk fel a mezőtúri mellszobrot. Az alkotás a fa emberré válását ábrázolja. A szobor ruházata

a fa kérge, és minden évben új levelekkel szaporodik. Erre a levélre kerül felírásra az adott évben győztes gyermek neve. A huszonegy éves múltnak köszönhetően ma már a szobor kedvéért is visszajönnek az egykori versenyzők. Szinte már záránokhelyé vált.

EL: És a távoli ködbe vesző jövő?

KJ: Reméljük a közös folytatást az erdészekkel karöltve.

EL: Úgy legyen!

Nagy László

„Tizenkilencre lapot!”

Május 24-26 között rendezték meg a Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti verseny idejű döntőjét a Mezőtúri Református Gimnáziumban. A sok ezer alsóbb iskolás gyermeket a természet mélyebb megismerésére ösztönző, nagy múltú és magas színvonalú tanulmányi verseny lebonyolítását az Országos Erdészeti Egyesület is tevékenyen támogatja. Többek között egykori főszerkesztőnk, Pápai Gábor elkötelezettségének és sok éves zsűri részvételének is köszönhetően. A tavalyi ünnepi huszadik évforduló után, melyen a Magyar Örökség díjjal kitüntetett neves erdőmérnök elődünk közvetlen leszármazottai is részt vettek, idén huszonegyedszer is útjára indult a három napos, koránt sem kis igénybevételt jelentő szellemi versengés. A verseny továbbélése és vele Kaán Károly tiszteletének ápolása az erdész szakma számára is kiemelten fontos kell, hogy legyen. A megnyitón Lomniczi Gergely főtítkárral erre is utalva személyesen köszöntötte a gyermekeket és a szervezőket. A hagyományos első napi tudományos kis előadások megtartása után pedig, rövid ünnepség keretében koszorúzta meg az iskola aulájában elhelyezett Kaán Károly emléktáblát.

A tanulmányi verseny szerény költségvetése ellenére évről évre egyre nagyobb anyagi gondokkal küzd, így az erdész szakma felől érkező segítő kézre nagy szükség lesz a jövőben. Ez tekinthető egy fajta szellemi tőkebefektetésnek is, hiszen a több ezer fogékony értelmű általános iskolás és tanáraik között lehetőség nyílna az erdő és az erdészek munkájának tudatosabb és korrekt megismertetésére. Erre Kaán Károly örökség is kötelez. Reméljük ennek a fényében az idejű huszonegyedik alkalom szerencsés, nyereső szám volt.

120 éves a görgényszentimrei szakiskola

Hajdan, közel másfél évszázada, a történelmi Magyarországon egy évtizeden belül négy erdőri iskola létesült. Időrendi sorrendben elsőként az ásothalmi szakiskola 1883-ban nyitotta meg kapuit, míg a legfiatalabb az 1893-ban létrehozott görgényszentimrei szakiskola. Egykor a görgényszentimrei szakiskola a település központjában található Rákóczi-Bornemisza kastélyegyüttesben kezdte meg működését. Az oktatás közel háromnegyed évszázadig ezekben az épületekben zajlott. A régi iskola parkja az egyik legjobb állapotban fennmaradt erdélyi kastélypark. A régi iskola közelében 1968-ban épült fel az új épületegyüttes, napjaink iskolája. Innentől kezdve a régi épületből csak néhány tantermet használnak, illetve a számos helységben a környék élővilágát bemutató gyönyörű kiállítás segíti az oktatást. Napjainkban az iskola mintegy 300 diákját 32 pedagógus tanítja. Az iskolában erdésztechnikusokat (2-2 párhuzamos osztály), illetve fafeldolgozó technikusokat (1-1 osztály) oktatnak. Az ásothalmi és a görgényszentimrei iskola évek óta szoros kapcsolatokat ápol. Ebben az évben a két iskola a Leonardo programra nyújtott be közös pályázatot.

A 2013. április 26-án megrendezett ünnepség a „120 év a zöld arany szol-

gálatában” címet viselte. A program megnyitásként 10 órai kezdettel az iskola udvarán magasodó hatalmas kőoszlopon avatták fel a jeles esemény emléktábláját. Ezt követően a megjelent vendégek átvonultak a rendezvény szín-

„...az iskola az öreg tölgyfához basonlóan, élve tartja a múlttal, valamint az emberekkel való kötelekeinket...”

helyére. Itt előbb Mindru Marcel iskolai-gazgató köszöntötte a megjelenteket, majd Mircea Dusa nemzetvédelmi miniszter, a rendezvény kiemelt díszvendége, az iskola egykori tanulója mondott ünnepi beszédet. Ezt követően számos magas rangú vendég köszöntötte a jeles évfordulót megélt iskolát, többek között Gherghel Mihai és Miron Mircea az iskola korábbi igazgatói. Az ünnepségen az ásothalmi iskola nevében Börcsök Jó-

zsef köszöntötte az ünnepelt iskolát, beszédében utalt a két iskolát alapító közös erőről, az iskolákat összekapcsoló közös történelmi múlttól.

Ezt követően az Országos Erdészeti Verseny eredményhirdetése következett. Az ünnepséget megelőző két napon a görgényszentimrei iskola adott helyet az erdésztechnikus tanulók sokoldalúsági szakmai versenyének, amely a hazai versenyhez hasonlóan zajlik. A versenyen hat iskola 4-4 fős csapata vett részt. Az öt hagyományos erdész középiskola csapata között található Görgényszentimre, Temesvár, Naszód, Bránesti, és Moldovenesc iskolája. A versenyen csupán három éve vesz részt Brassó csapata. A verseny összefogója, Ion Machedon a Romsilva igazgatója adta át a díjakat. A versenyt a Stihl és a Husqvarna cégek mellett a Makita cég is támogatta. A kiemelkedő támogatásnak köszönhetően 22 motorfűrész került kiosztásra az egyéb, kisebb ajándékok tömege mellett. Az ünnepélyes eredményhirdetés után előbb néptánc műsorban gyönyörködhettünk, majd az iskola diákjai Eminescu természetet bemutató verseiből szavaltak. Az ünnepség iskolalátogatással folytatódott, majd a programot ünnepi ebéd zárta.

Andrés Pál

Jókai Anna az „erdőünnepen”

Közeledik július első hete, közeledik a „Muzsikál az Erdő” — Mátrai Művészeti Napok tizedik, jubileumi rendezvénysorozata, a nógrád—hevesi térség egyik kiemelkedő kulturális, ösztönző rendezvénye, melynek évek óta elmaradhatatlan része Jókai Anna írói estje.

Jókai Anna az elmúlt esztendőben töltötte be 80. életévét. A köztisztelőben álló írónőt az ország minden részében köszöntötték. A legnagyobb országos ünnepség Budapesten volt a Gellért Szállóban, ahol ünnepélyes keretek között adták át „A szeretet túlszordulása - Annáról Annának” című díszkötetet. A kötetben számos Jókai Annával szoros kapcsolatban álló személyiség írta meg emlékeit, gondolatait. A felkértek között egy egyesületi tagunk is ott volt. Szabó Lajos erdőmérnök a következőképpen ír a könyvben:

„A *Muzsikál az Erdő – Mátrai Művészeti Napok* rendezvénysorozat fő céljai a környezettudatos életmód népszerűsítése, a fenntarthatóságra nevelés az erdő, a művészetek és a zene segítségével. A rendezvénysorozat

kilenc napos, minden nap más-más település köré szerveződik, ahol a célok megfelelő programok kapcsolódnak egymáshoz. Kivisszük az embereket az erdőbe. Erdei kirándulásokat szervezünk erdészek, természetvédő szakemberek vezetésével, ahol az erdei életközösség példáján keresztül kiemelik a természeti értékeket, az ökológiai gondolkodást, a rendszerszemléletet, a fenntartható gazdálkodást, a fenntartható életet. Az erdő nemcsak fontos megújuló nyersanyag és energiaforrás, hanem egy csodálatos életközösség, mely testi-lelki feltöltődésünk igaz forrása. Az erdei komolyzenei koncerteken, különleges koncerthelyszíneken helyi és országos hírvű művészek lépnek fel. A rendezvény az erdő és a zene ilyen közös megjelenésével országos és európai szinten egyedülálló. Képzőművészeti kiállításokon a komolyzenén kívül egyéb művészeti ágak is megjelen-

nek. Előadások során helyi, ill. országos ismertségű személyiségek, szakemberek fejtik ki jövőépítő gondolataikat. Hosszútávon fenntartható, boldog emberi lét csak a természettel összhangban képzelhető el akkor, ha meg tudjuk valósítani életünk fő dimenzióinak – gazdálkodás, társadalom, környezet, művészet – harmóniáját. Ez a Muzsikál az Erdő jövőképe.

Az író nő „erdőünnepnek” nevezi a rendezvényt, ahol óriásfák árnyékában hallgathatunk komolyzenei koncerteket, ahol a zenét más művészeti ágakkal együtt élvezhetjük. Az erdei koncert után megérkezik Jókai Anna. Az emberek már várják. A résztvevőkben még

lényegéről, a valódi értékekről. A mindennapi küzdelmek között, a bonyolult, kapkodó földi létben kellene az iránymutatók, különben elveszünk a dezinformációk között.

Mi tette Jókai Annát ilyenné? Saját élete, személyes szenvedései. Mérheterlen élettapasztalata. Nagy családja. Jövőbe vetett hite, felelősségérzete, tenni akarása. A tudása. Az a tudás, mely nem más, mint hosszú idők során a megtapasztalás hálóján felgyülemlett szent meggyőződés. A megtapasztalás hálója bennünk él, nő, fejlődik, erősödik, sűrűsödik, míg az idő haladtával egyszer csak elkezdnek fönnakadni, leülepedni az érzések, gondolatok, meggyőződések, melyek az életünk közvetlenül megtapasztalt tényeiből, apró megvilágosodásainkból állnak össze. A valódi tudás a köz érdekében született, létrejöttétől fogva igényli, hogy közzé tegyék, hogy a közösség, az emberek boldogulásának a javát szolgálhassa. Ez a tudás eredendő küldetése. A tudás felelősséggel is jár családunk, közösségünk, nemzetünk iránt. Így keletkeznek a megmondó emberek. Jókai Anna 80 évesen,

visszhangzik a hegedű hangja, mikor a nagy tíz tonnás kőrisfa alatt megszólítja őket az írónő. Felhívja a figyelmet a mai modern, globalizált világ veszélyeire, a gonosz megnyilvánulásaira. Vannak emberek, akiknek képességük van az összetett, bonyolult, már-már áttekinthetetlen társadalmi kapcsolatokban, az életben meglátni az igazán lényeges dolgokat, felismerni az élet alapigazságait, meglátni a valóságot, kiszűrni a sok lényegtelen közül a valóban meghatározót. Nagyon kevés ember van, aki meg is tudja fogalmazni az emberek számára a valódi értékeket. Egyszerűen és világosan, mindenki számára érthetően. Nos, Jókai Anna ilyen „látó” és „megmondó”. A nemzet lelkiismeretének utazó nagyköveteként járja az országot. Megszólítja az embereket. A fogyasztói társadalom, pénz, hatalom, élvezetközpontú megközelítései félrevezetnek, elterelik a figyelmet az élet

törtélen hittelt utazik vidékre, falvakba, nagyvárosokba, akár még az erdőbe is. Hívják. Követi a társadalmi, politikai változásokat. Szemmel tarja és figyelmezteti az embereket. Ő egy igazi néptanító, népnevelő. Hisz a fiatalokban, rájuk kiemelten figyel, hiszen nekik kell átadni a stafétát. Az ember megszületik, lepörög az élete, s a végén gondolkodik el, hogy talán nem az igazán fontos dolgokra helyezte a hangsúlyt. Azért, hogy ez ne következzen be, figyeljünk Jókai Annára! Hallgassuk meg! Isten éltesse az írónőt még sokáig erőben, egészségben itt közöttünk az „erdőünnepen”!

Az írónővel az idén tizedik alkalommal megrendezésre kerülő Muzsikál az Erdő rendezvénysorozat keretében lesz lehetőség ismét gondolatokat cserélni, az öreg kőris alatt...

**Nagy László
Szabó Lajos**

Erdész sorsok a XX. században

Az OEE Erdészettörténeti Szakosztályának legutóbbi, 2013. áprilisi 25-i rendezvényén Inokai Balázs: vitéz szekeres Károly a MEVME utolsó elnökének élete címmel tartott előadást, melyet muzeális értékű korabeli fotók és dokumentumok vetítésével illusztrált. Pályaválasztásunkat gyakran meghatározza egy ifjú kori példakép, a családban vagy a szűkebb környezetben látott követendőnek ítélt életpálya. Inokai Balázs (balról) is így emlékezett előadásában anyai nagyapjára, akinek életútját a történelem egymást követő viharai következtében csak fáradtságos kutatás eredményeként sikerült hitelesen rekonstruálnia.

Szekeres Károly 1896-ban született a Temesvár melletti Margitfalván (ma Giroda). 1912-ben a Temesvár Vadászderdei Erdészeti Szakiskola növendéke lett, de az I. világháború kitörése megszakította tanulmányait. Végigharcolta az orosz, román, olasz frontokat, kétszer megsebesült, hősiességéért, helytállásáért megkapta a legmagasabb katonai kitüntéseket, később pedig vitézzé avatták.

A háború után 1921-ben kitűnő eredménnyel elvégezte a trianoni tragédia miatt Temesvár mellől Tatára költözött erdészeti szakiskolát, de a határ túlsó oldalára került szüleit már soha többé nem láthatta. Hamarosan a Sopron környéki területek elcsatolása ellen küzdő önkéntesek soraiban harcolt. 1922-től Gróf Esterházy Ferenc tatai hitbizományi uradalmába kinevezték a baji pagony erdészévé, később pedig az uradalomban vidékterületi beosztást ért el.

1926-ban a tatai, majd esztergomi Erdészeti Szakiskolások kezdeményezésére megalakult a MEVME (Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete) melynek Szekeres Károly is alapító tagja volt. A MEVME élénk egyesületi életet valósított meg. A tagság létszáma hamarosan megközelítette a 2000 főt. Aktív egyesületi tevékenysége eredményeként a tagság 1940-ben vitéz Szekeres Károlyt választotta meg elnökké, mely tisztséget egészen 1945-ig az Egyesület megszűnéséig betöltött.

A MEVME jelmondata: „Istenfélelem, szeretet, munka, erre tanít bennünket az erdő örök bölcselése”. Ennek alapján nem csoda, hogy az 1945 után az egyesület vezetői közül sokan üldözöttek, megbélyegzettek lettek. Szekeres Károly sok ide-oda helyezgetés, zaklatás után 1975-ben hunyt el Tatán.

2012. év végén vitéz Szekeres Károly életét bemutató fotókból, dokumentumokból egy példamutatóan megrendezett kiállítás is készült, mely a Vértesi Erdő Zrt. tatabányai központjában tekinthető meg.

keretében a korábbi tervutasításos rendszerről át kellett volna térni a nyereségdekeltségű gazdálkodási formára. Időközben folytak a „csehszlovákiai események” a prágai tavasz, az úgynevezett ember arcú szocializmusra való áttérés kísérlete, mely végül a szocialista országok hadseregeinek beavatkozását váltotta ki. Ebben az időben egy fiatal pályakezdő számára a sorozatos irányváltások, átszervezések jelentették a gyakorlati élettel kapcsolatos első találkozásokat.

A történelem során talán még sosem fordult elő, hogy egy-két emberöltő alatt olyan gyökeres változások következzenek be, mint napjainkban. A rendszerváltás, a hihetetlenül felgyorsult technikai fejlődés fényben visszatekintve, a 40-50 évvel ezelőtti események már történelmi messzeségbe kerültek. Ma a műholdas helymeghatározás korában már szinte elképzelni is nehéz, hogy az 1960-as-70-es években, a titkos térképek korában egy mérnök ember egy térkép elvesztése miatt akár a börtönbüntetést is kiérdemelte volna.

Az akkori technikai eszközök pedig különösen muzeálisnak hatnak a mai technikai színvonal mellett.

A fentebb említett rohamos történelmi változások, és a felgyorsult fejlődés miatt ma különösen fontos, hogy korábbi szakmai tapasztalatainkat rendszeresen gyűjtsük, rögzítsük, hogy a további fejlődés irányainak keresése során helyes következtetéseket tudjunk levonni.

Béni Kornél
szakosztály titkár

Szakosztály ülésünk második előadását Holdampf Gyula (jobbról), Pályakezdeményezés a HM erdészetről címmel tartotta. Ösztöndíjasként Holdampf Gyulának 1967 nyarán a HM Erdészeti budapesti központjában kellett megkezdnie szakmai pályafutását.

Ez az időszak a magyar erdőgazdálkodás szempontjából is jelentős változásokat hozott. 1967-ben a korábbi Országos Erdészeti Főigazgatóság (OEF) beolvadt a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztériumba (MÉM) és a mai területnagyságokkal kialakultak a Honvédségi Erdőgazdaságok.

1968. január 1-vel bevezetésre került az Új Gazdasági Mechanizmus, melynek

Megnyílt az első zalai erdészeti erdei iskola

Többhónapos feszített munka és nagy várakozás előzte meg a ZALAERDŐ Zrt. „Nyitnikék” Erdei Iskolájának ünnepélyes avatóját Obornakon, melyre május közepén került sor.

A megnyitón *Rosta Gyula* vezérigazgató köszöntötte a vendégeket. Elmondta, hogy a hiánypótló intézménynek rendkívül fontos szerepe van a fiatalok nevelésében, oktatásában.

– Az utánunk következő generációk tagjait nekünk kell megtanítani arra, hogy szeressék és mindenekelőtt tiszteljék az erdőt, ez pedig nekünk, erdészeknek nemcsak feladatunk, hanem kötelességünk is – vélekedett. A „Nyitnikék” Erdei Iskola alapvető ismeretekkel gazdagítja a gyermekek tudását az élővilágról, mindezt csodálatos természeti környezetben. Az épület korábban két erdészcsaládnak adott otthont, így eleve áthatja a szakmaiság szelleme. A parkot rendhagyó módon alakítottuk ki az idelátogatók számára, információs táblák segítik a tájékozódást, és fontos ismeretekkel látják el az érdeklődőket, egyebek mellett az erdei növényekről és állatokról. A gyerekeket várja itt még meteorológiai állomás, vadleső, szalmavár és kilátó is. A kirándulni vágyók számára pedig kétféle hosszúságú túraútvonalat jelöltünk ki – tette hozzá.

A vezérigazgató beszédében kiemelte, hogy az erdei iskola és kapcsolódó létesítményeinek, berendezéseinek össz-

A megnyitó ünnepség Obornakon. Fotó: Szakács László

költsége meghaladta a 40 millió forintot, amit a Társaság teljes egészében saját forrásból biztosított. A beruházást kiemelten támogatta a cég tulajdonosi joggyakorlója, a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. Elhangzott továbbá, hogy a jövőre nézve sem áll meg a fejlesztés az erdei iskola háza táján. A ZALAERDŐ Zrt. további eszközök beszerzésével és a programkínálat bővítésével igyekszik a gyerekek minden igényét kielégíteni. Egy ilyen elvárás lehet a későbbiekben a szálláshely megteremtése is. Mivel a gyerekek nem tudnak az erdei iskolá-

ban aludni, a nyári táborokat egyelőre csupán a környékbelieknek szervezheti az intézmény.

Rosta Gyula köszönetét fejezte ki a kivitelezőknek is. A terveket *Papp Nándor*, a Társaság azóta nyugalmazott építészeti előadója készítette. Az építőmesteri munkákat a letenyei ÉKKÖV Kft. végezte, az épületgépészetért a nagykanizsai EPT Kft. volt felelős, a pavilont és a kemencét a szintén nagykanizsai KONZULTAX Kft. készítette.

Az erdei iskola létrehozását üdvözölte *Dénes Sándor*, Nagykanizsa alpolgármestere is, aki *Cseresnyés Péter* országgyűlési képviselőt, a dél-zalai város első emberét képviselte az ünnepségen. Mint mondta, a városvezetés is örömmel vette az erdészeti erdei iskola nyitását, legfőképpen azért, mert mindeddig nem volt lehetősége a környék oktatási intézményének, hogy szakemberektől helyben ismerkedjenek a diákok az erdei iskola szellemiségével, a környék természeti értékeivel. Örömteli, hogy a „Nyitnikék” Erdei Iskolában a gyerekek saját maguk tapasztalhatják meg a természet csodáit, s mint tudjuk: a saját élmény felér egy egész tankönyvvel.

A megnyitón került sor az „Erdei utakon” elnevezésű rajzpályázat eredményhirdetésére, mely egyben a gyerekek első megszólítása is volt az intézmény részéről. A márciusban, technikai megkötés nélkül meghirdetett pályázatra közel 400 alkotás érkezett. A háromtagú zsűri – *Stamler Lajos* művésztanár, *Bekő Veronika* képzőművészet tanár és

Erdei utakon rajzpályázat eredményhirdetése. Fotó: Szakács László

Rosta Gyula vezérigazgató és Nagy András igazgató (MFB Zrt.)

Povics Noémi, az erdei iskola vezetője két kategóriában értékelte a pályamunkákat. Döntésük alapján alsó tagozatos kategóriában harmadik lett Horváth Barnabás (3. osztály, Palini Általános Iskola), második helyezést ért el a Mátyás Ninetta – Hertelendi Anna páros (1. osztály, Rozgonyi Iskola), míg az első helyet Könyei Péter (3. osztály, Farkas Ferenc Zene- és Aranymetszés Művé-

zeti Iskola) szerezte meg. Felső tagozatos kategóriában harmadik lett Németh Alexandra (6. osztály, Galamboki Általános Iskola), második helyet Csuba Gyula (5. osztály, FFZAMI), az első helyet pedig Molnár Fanni (8. osztály, Zrínyi Tagintézmény) érdemelte ki.

A különdíjat – az egynapos kirándulást a „Nyitnikék” Erdei Iskolába – a nagykanizsai Szivárvány Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Autista csoportja nyerte meg. A kreatív megvalósítást jutalmazva a zsűri még egy különdíjast hirdetett Kálovics Eszter (3. osztály, Péterfy Tagintézmény) személyében.

A díjkiosztót követően Fliszár Károly főesperes plébános megáldotta az épületet, majd Rosta Gyula vezérigazgató és Nagy András, a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. Agrár Vagyongazdálkodási Igazgatóságának igazgatója átvágták a nemzetiszín szalagot, és jelképesen átadták az intézmény kulcsát Povics Noéminek, a „Nyitnikék” Erdei Iskola vezetőjének. A meghívott vendégeket Noémi kalauzolta körbe az erdei iskola területén.

Másnap már gyerekzsivajtól volt hangos a környék, az előre beharangozott nyílt napra kicsikkel és nagyokkal együtt közel nyolcvanán érkeztek. A vendégeket kézműves foglalkozással és

Fliszár Károly főesperes plébános

erdei túrával várták a szervezők. Az előbbin papírvirágok, virágos lakásdekorációk készültek, az erdei sétán pedig a túravezető megmutatta a környéket, a kilátót és a mezítlábas ösvényt a látogatóknak. Ezzel a programmal a Növények Napja 2013 rendezvénysorozathoz is csatlakozott a „Nyitnikék” Erdei Iskola.

Steyer Edina

PR ügyintéző, Zalaerdő Zrt.

MESÉLNEK A GOMBÁK

Molnár Sándor, Börcsök Zoltán és Répay Dorottya újabb hiánypótló ismeretterjesztő mesekönyvvel lepték meg az olvasóközönséget a nagy sikerű Mesélnek a fák című könyvük folytatásaként.

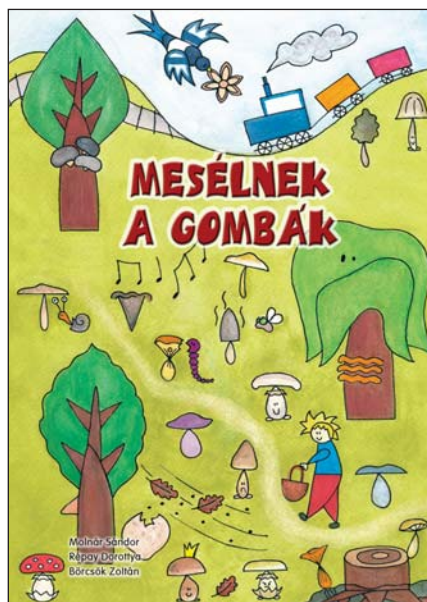
Május 22-én mutatták be a mesekönyvet az Országos Erdészeti Egyesület székházában.

A rendezvény kezdeként Dr. Sárvári János mutatta be az OEE Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtárat. A könyvbemutatót Lomniczi Gergely OEE-főtitkár köszöntő szavai nyitották meg, aki méltatta a könyv küldetését és az erdészeti közjóléti munkában, oktatásban betöltött szerepét.

A gazdagon illusztrált könyv színvonalas szakmai és művészi alkotómunka eredménye. Molnár Sándor meséin és saját versein keresztül átsugárzik a természet és a család szeretete. Meséinek alapjait valóságos történetek, családi, fiatalkori és szakmai élmények jelentik, melyeket – ahogy ő nevezi – „mese-

zsákjában” rejteget és valódi meseként egyszerűen csak elővesz.

Börcsök Zoltán családapa, biológus, fotós és a Soproni Gombászklub vezető-

je. Legkedvesebb időtöltése a gombák gyűjtése és világuk tanulmányozása. Alapossága és szakértelme adja a könyv szakmailag pótolhatatlan értékét. Gyermekei Samu, Sára – és persze a kicsi Bori – számos mesének hősei.

Répay Dorottya a Nyugat-magyarországi Egyetem hallgatója, vidám és könnyed rajzaival ismét szeretetteljes hangulatúvá varázsolta a könyvet. Egyszerű és egyedi mesefigurái a Mesélnek a fák könyvet ismerve azonnal azonosíthatók.

A könyv nagy értéke, hogy a mesékben bemutatott húsz gombafajt és azok összetéveszthető társait a gyermekek és felnőttek számára is érthető módon, fotóval illusztrált oldalak segítségével ismerteti meg, mintha egy gombahatározót forgatna az olvasó. További érdekessége a kiadványnak, hogy a gombák felhasználási formáit megjelenítő ábrások hét különböző tevékenységet (pl. szárított vargánya, rántott gomba vagy gombafasírt készítése stb.), mutatnak meg, melyeket könnyedén kipróbálhatnak a gyerekek szüleikkel vagy az erdei iskolában.

Farkas Péter

A Vadgazdálkodási Szakosztály ülése

Szerencsés volt a helyszín- (az Ipoly Erdő Zrt. Kemencei Erdészete és a Szlovák Állami Erdészet Kriváni Erdőgazdasága) valamint az időpontválasztás (május közepén agancs- és trófeabemutató Pol'anán) a szakosztályülésünkre. Szerencsés, mert azonos volt – perszonálnióra emlékeztetve – a fogadó erdőgazdaság (képviselője *Haraszi Gyula* vezérigazgató-helyettes, szakosztály-tagunk) és a szakosztály vezetése (*Guzsik Alfréd*, titkár), ők így a kellemes, körültekintő fogadtatás-ellátás mellé jó időt is tudtak garantálni a terepi programokhoz. A szakosztály tagjai közül húsz fő volt jelen.

Kegyeleti megemlékezéssel indult a találkozó. Titkárunk emlékezett meg régi, kedvelt kollégánkról, *Törzsök Gyuláról*, aki a közelmúltban „váltott más vadászterületre”; ő nemcsak három évvezetéses vadászterülettel rendelkezett, hanem többciklusos polgármesteri tisztséget (Gönyü) is betöltött. Ez jelzi életműve megbecsültségét.

Az ülés fő témája a határon átnyúló Európai Uniósi pályázatok (HUSK) ismertetése volt. Az első HUSK pályázat a Vadászati és Erdészeti Klaszter a két ország gazdasági szervezete között három szakterületen – ökoturisztika, erdő- és vadgazdálkodás – indított együttműködés. Ez a közös program 2010-től indult – az eddigi fejlemények biztatóak –, a pályázatok összértéke pénzügyileg több százezer eurós nagyságrendű, ahogy a projektmenedzser *Pintér Zoltán* és *Frantisek Kral*, a Lesy SR munkatársa tájékoztatójából ismertté vált. A Lesy Sr-nek több határon átnyúló projektjei között sikeres lengyel kapcsolatok is voltak.

Kikapcsolódásként a csoport megtekintette a közelben lévő Drégely-várat, ahol a Kemencei Erdészet vezetője, *Varga Zoltán* rövid ismertetőjében emlékeztetett az 1552-es tragédiára: 150 fő védte hősiessé a várat az utolsó harcokig a 12 000 török támadóval szemben. Megrendítő! A várromról páratlanul szép kilátás nyílik a környékre, viszont kiábrándító, hogy a *Melocco Miklós* által kőből készített emlékművet garázdák megrongálták.

A vacsorát követően természetesen a vadásatról, konkrétan a vadkárrol volt szó. A beszélgetés során sok szempont, érv és ellenérv merült fel, a többség egyetértett a magas, túlzott vadlétszámokban – bár néhányan a téma differenciáltságára emlékeztettek –, társadalmilag is károsnak minősítették a zártkerteket, lakóterületeket is meghódító vad-disznóállományt. A vadlétszám mérséklésére egységes szakmai álláspont ugyan nem született, viszont a vitában fölmerültek figyelemre méltó javaslatok és a beszélgetés viccel, ugratással, tré-

fálkozással hozzájárult a jó hangulat kialakulásához.

A második napon a Kemencei Erdészettől autóbussal vitte a társaságot a szlovákiai Pol'anára – így ismét jól összeráztunk – a hagyományos májusi agancs- és trófeabemutatóra. A helyi vezetők érdemi és büszke tájékoztatói végén bemutatták az idén elnyert Edmond Blanc (CIC) díjat, amit a látottak és hallottak alapján indokoltak is lehet tekinteni. A sok vendég között képviseltették magukat a háziakon és rajtuk kívül cseh és lengyel vadászok is. Alkalmunk volt a szép szlovák vadászati kultúráról röpké benyomást szerezni – a hagyományápoló programban a plesskürtös női-férfi egyes együttes mellett nemzeti ruhás, népi hangszeres zenészek léptek föl, tülevélszórással „kereszteltek meg” egy, az alkalomra megjelentetett könyvet.

Az ebéd után rövid területbemutató során alkalom kínálkozott a valamikori vulkán kráterében kialakult flóra megtekintésére, a farkas, medve és a vadászható vadállomány együttélésének megismerésére. Pol'anára gyönyörű időben érkezünk, a későbbiek során viszont láthattuk a hegyeket betakaró esőfelhőket – káprázatos –, de nem áztunk meg.

Kemencére visszatérve rövid tájékoztatót kaptunk Varga Zoltántól a 8200 hektár területű erdészetről (18 fővel dolgoznak), az itt működő Domszky Pál erdei iskola munkájáról. Szakosztályunk kibővült, az új tag *Szabó Zoltán*.

Eredményes szakosztályülésen vettem részt – szakmailag újszerű, kulturális vonatkozásában ismeretbővítő, hangulatában kellemes rendezvény volt –, köszönet illeti a vendéglátókat. Személyes véleményem szerint a többiek is osztoznak ebben.

Fácányi Ödön

Hungary-Slovakia
Cross-border Co-operation
Programme 2007-2013

A Közösen a természeti értékek megőrzéséért a Pol'ana és a Börzsöny területén pályázat célja:

A LESY Sr. és az Ipoly Erdő Zrt. által kezelt, természeti oltalommal érintett területeken, a Pol'ana Tájvédelmi Körzet és a Duna-Ipoly Nemzeti Park területein a természeti értékek megőrzése és az okos vadgazdálkodás összhangjának megteremtése.

A Vadászati és Erdészeti Klaszter célja:

Nógrád megye, Pest megye, Besztercebánya és Nyitra megye mint határmenti térségek, gazdasági versenyképességének növelése, a gazdasági együttműködés erősítése és a fenntartható fejlesztések elősegítésével a természeti értékek védelme. Ezen belül az erdészettel, a vadászattal és a turisztikával foglalkozó vállalkozások üzleti környezetének javítása.

Családi Nap a határ két oldalán

A Szombathelyi HCs rendezvénye Erdőházán és az Erdődyek erdőbirtokán

2013. május 11-én az OEE Szombathelyi Helyi Csoportjának tagjai családjukkal a Szentpéterfa melletti Erdőházán, a vadászháznál gyűltek össze egy szakmai programokkal tarkított baráti találkozóra. Az idei első egyesületi rendezvényt – az esős idő ellenére – komoly érdeklődés kísérte, 130 fő vett részt az eseményen.

Bakó Csaba, a HCS elnöke köszöntötte a résztvevőket, külön a délutáni ausztriai kirándulás házigazdáját, *gróf Erdődy László* és *gróf Erdődy Iván* urakat az eberau erdőbirtok tulajdonosait, valamint *Bugán Józsefet*, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. vezérigazgatóját. Röviden tájékoztatta a résztvevőket az év elmúlt időszakának legfontosabb egyesületi, helyi csoportot érintő eseményeiről. Örömmel számolt be arról, hogy márciusban a vidékfejlesztési miniszter „Arany Életfa” emléklapok kiegészítésben részesítette *Varga Lászlót*, a HCS tagját 90. születésnapja alkalmából. Tájékoztatta továbbá a megjelenteket arról, hogy az OEE küldöttgyűlésének döntése alapján *Balogh Csaba*, a HCS tagja a tatai vándorgyűlésen Bedő Albert kiegészítésben fog részesülni. A továbbiakban felhívta a figyelmet a cso-

port következő időszakra vonatkozó programjaira. *Zsuppán Ernő* titkár tájékoztatta a résztvevőket a nap programjáról, majd a nap főszervezője, *Dezső Vilmos* vadász kollégánk ismertette a térség és Szentpéterfa történetét.

A terepi program során először a szentpéterfai erdővel ismerkedtünk meg közelebbről. Egy erdefenyő pászta felújítást tekintettünk meg, valamint a szomszédos erdőrészekről is megtudhattuk a legfontosabb szakmai érdekességeket.

Bakó Csaba és Zsuppán Ernő

Délután a határ túloldalára, Monyorókerékre (Eberau) utaztunk az Erdődy család ősi rezidenciájára. Sajnos ekkor már esőben jártuk körbe a kastélyt. A kastélylátogatás után az uradalom erdeiben alkalmazott erdőfelújítási módszerrel ismerkedhettünk meg. *Milisits István* főerdész kalauzolásával. Innen a közeli Nagysároslak (Moschendorf) felé vettük az irányt, ahol a bormúzeum és a skanzen megtekintése mellett megkóstolhattuk a helyi borokat is.

Az Ausztriában eltöltött pár óra után visszatértünk Erdőházára, ahol a megfáradt társaság *Hámori Sándor* gulyásával és *Dezső Vilmos* isteni szarvas flekkénjével tölthetett fel. Az étkezéshez egy helyi horvát nemzetiségi zenekar szolgáltatta a muzsikát.

Ezután baráti beszélgetés közben mindenki megtárgyalhatta a nap során látottakat, hallottakat.

Köszönjük a szervezőknek – elsősorban *Dezső Vilmos* tagtársunknak –, hogy a délutáni folyamatos eső ellenére egy tartalmas és jó hangulatú rendezvényen vehettünk részt.

Horváth Gábor

Fotó: **Markó András, Hunyadi Géza**

Az Erdődy-kastély Monyorókeréken

Gróf Erdődy László mesél a családjáról

Terepi bemutató a Szentpéterfai erdőben

A résztvevők Erdőházán

Beszámoló a Szeniorok Tanácsa 2013. április 25-i kihelyezett üléséről

Érdemes volt várni arra a Sas-hegyi kihelyezett ülésre, amelyet a zord időjárásra, a hóviharra való tekintettel, egy hónappal — hála a házigazdák megértő, készséges hozzáállásának — elhalasztottunk. A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság igazgatójának és kedves munkatársainak közreműködésével és részvételével, a Budai Sas-hegy Természetvédelmi Területen és megújult Látogatóközpontjában szervezett szakmai nap és bemutató ékes példája volt a természetvédelem és az erdészet együttműködésének. A programot végig, az együvé tartozás, az egy tőről fakadás hangulata, s a nemes célokért vállalható közös szolgálatra való készség jellemezte.

Dr. S. Nagy László elnöki megnyitóját követően, a Duna Ipoly Nemzeti Parkot (továbbiakban: NP) *Füri András* igazgató mutatta be. A résztvevők – a Szeniorok Tanácsának 22 fős csapata – megismerhették a NP létrehozásának körülményeit, az intézmény feladatait, külön kitérve a közfeladatokra. Majd szó esett az irányító szervről, az intézmény fontosabb adatairól, az Esztergomban lévő székhelyről és a Budapesti Központi Irodáról; a működési területről, a védett területekről az alföldi szikesektől a hegyvidéki bükkösökig; a nemzetközi védelem alatt álló természeti és a terület nélkül jegyzett értékekről. Térkép segítségével mindezek elhelyezkedését nézhettük meg a NP működési területén. A továbbiakban kitért igazgató úr a feladatokat ellátó szervezet felépítésére, a rendelkezésre álló humán erőforrás nagyságára és összetételére, hallhattunk adatokat az intézmény gazdálkodásáról, külön kiemelten a pályázatokon elnyert forrásokból megvalósuló feladatokról, kutatásokról, monitoringról.

A feladatok sorában, a természetmegőrzésről, mint fő feladatról kaptunk részletes tájékoztatást, az élőhely és fajvédelmi programról, végig pásztázva a NP Igazgatósághoz tartozó tájvédelmi körzeteket és jelentősebb védett természeti területeket. Így megismerkedhettünk az Ócsai Tájvédelmi Körzettel, a gyepvédelmi feladatokkal; a boglárka lepke élőhelyének védelmével; a Velenicei-tónál található hagymaburokkal;

a selymőrzési feladattal; a béka- és halivadékmentéssel; az akadálymentes égbolt programmal; a telető denevérek problémáival; a Nagykőrösi pusztai tölgyesek megmentésére beindított programmal; a Szénások élőhely rekonstrukciós feladataival; a pannon-homoki gyepek védelmével stb.

Jelentős helyet foglal el a NP feladatai sorában a környezeti nevelés és ökoturisztika. E feladat ellátását 21 objektum létesítésével sikeresen oldják meg. 2013 évben, az eseménynaptárban 114féle programot ajánlanak, családoknak, gyermekeknek és iskolás csoportoknak. A programok népszerűsítéséhez, a természetvédelmi ismeretek terjesztéséhez nagyszámú színes, részletes kiadványokat, ismertető füzeteket bocsátanak a nagyközönség részére.

Az előadást követően megtekintettük a „Sas-hegy és a város” c. filmet, mely igen jó előkészítője volt annak a 850 méteres sétának, melyet *Kremnicsán Jánosossal*, a Budai Sas-hegy, 1958-ban védetté nyilvánított természetvédelmi terület látogatóközpontjának vezetőjével, a tanösvényen tehattunk meg.

A filmet követően *Dr. Király Pál*, *Czebei Sándor* és *Dr. Ádámfi Tamás* szenior társak hozzászólásával, igazgató úrnak a kérdésekre adott válaszával és kiegészítéseivel, majd elnök úr összefoglalójával és köszönő szavaival zárult a program első része.

A bejárás során megismerhettük a Sas-hegy történetét, védetté nyilvánításának körülményeit, az invazív fajokkal folytatott küzdelmet, majd a bemutatott helyeken az élőhelyvédelmi feladatokat, elért eredményeket, nevezetességeket, látványosságokat.

Köszönetet mondunk a szemet, lelket gyönyörködtető és a harmadik életkori fázisban még meglévő szürkeállo-

mányunkat is igénybevevő program megszervezéséért és végig vitelért, a NP igazgatójának, tanösvényi kísérőnknek és a név szerint eddig még nem említett kedves munkatársainknak: *Becsei Katalin*, *Kovács Zsuzsanna* és *Petbő Judit* szakvezetőknak, akiknek a kitűnő szendvicsek, kávé és üdítők szervezését is köszönhetjük, valamint *Kálmán Gergelynek*, a közmunka program munkavezetőjének.

A Sas-hegyi sétát követően *Schmotzer András* szenior társunk adott tájékoztatást arról a kezdeményezéséről, mely szerint „Az erdőgazdálkodás alakulása a XX. század végén, ill. a XXI. sz. elején” címmel erdészettörténeti mű elkészítését javasolja, olyan szerzői közösséggel, akik e korszakot végigélték, akik e korban szolgálták a magyar erdőgazdálkodást. Javaslatához bemutatott egy részletes tartalomjegyzéket. A javaslatot élénk figyelem és érdeklődés kísérte, de a részleteket, s a vállalható feladatokat egy későbbi összejövetel alkalmából tervezzük megbeszélni, miután az előkészítő anyagot, tartalomjegyzéket további tanulmányozásra a tagtársakhoz eljuttatjuk.

Elnök úr az „Egyebek” napirendi pont bevezetőjeként hivatalosan is köszöntötte a 2013-ban belépett új tagtársainkat: *Dr. Tarján Lászlóné*, *Zachar Miklós*, *Dr. Ádámfi Tamás*, *Merkel Gábor*, *Barátossy Gábor* és *Bóna József* kollégákat, majd rátértünk az aktuális témakörre, az Egyesület Alapszabálytervezetének véleményezésére, a 2013. évi programunk alakulására. Elnök úr ismertette az Alapszabálytervezethez eddig érkezett javaslatokat, észrevételeket és tekintettel a rövid határidőre kérte a tagtársakat, hogy az elhangzottakhoz közvetlenül, vagy az írásban (e-mail útján) kiküldendő anyaghoz egy-két napon belül, de legkésőbb április 29-ig fűzzenek véleményeket. A szóbeli és írásos véleményeket Halász Gábor titkárhoz kell eljuttatni, aki összesítve küldi az OEE Titkárságára. Néhány, ott felmerült vélemény megbeszélése után Elnök úr értekelte a rendezvényen elhangzottakat, megköszönte a tagtársak részvételét, aktivitását és az ülést bezárta.

Összeállította: **Halász Gábor**
titkár

Idős erdészek találkozója Csákváron

Kocsis Mihály vezérigazgató megnyitja a találkozót

A Kovács K. Zoltán Idősek Köre, amely az erdész szakmában korábban aktívan tevékenykedő erdőmérnököket és erdésztechnikusokat fogja össze, a Barankovics Alapítvány támogatásával május 24-én szervezett Erdészeti Fórumot Csákváron, az Esterházy-kastély parkjában lévő színházteremben. A program központi témája erdőgazdálkodás jelenlegi helyzete, valamint az erdőtörvény mó-

dosulásával kapcsolatos részletek megtárgyalása volt. A fórumon részt vett *Harrach Péter*, a KDNP frakcióvezetője, a Barankovics Alapítvány tagja, *Wisnovszky Károly*, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatóságának igazgatója, *Dalvári Vince*, a Magyar Fejlesztési Bank Agrár és Turisztikai Befektetési Főigazgatóság főmunkatársa, *Zambó Péter*, a

Pilisi Parkerdő Zrt. vezérigazgatója, *Dr. Medgyasszay László*, a Kovács K. Zoltán Idősek Köre egyesületi elnöke, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat elnöke, *Dr. Magas László* nyugalmazott vezérigazgató, az erdész szakma képviselőinek elnökségi tagja és *Kocsis Mihály*, a Vértesi Erdő Zrt. vezérigazgatója, mint vendéglátó házigazda. Az előadások után a vendégeknek lehetőségük volt az elhangzottakat megvitatni, véleményezni, így a hozzászólók is színesítették a program hangulatát megnyilvánulásaikkal. A szakmai vitát ebéd követte, majd megtekinthették azt a történelmi emlékhelyet, melyet a Vértesi Erdő Zrt. állított ez év januárjában, a Vértesben 1945-ben elesett, Magyar királyi huszáralakulatok tisztjeinek és katonáinak emlékére. Az emlékhelynél *Právetz Antal* erdészeti igazgató foglalta össze néhány mondatban a Vértesi harcok történelmi tényeit, majd egy kis kirándulás során bemutatásra került a gróf Esterházy Stefániáról nevet kapott fokozottan védett természetvédelmi terület, a Fáni-völgy. Itt *Tamás Antal* műszaki vezető tartott előadást az erdőterület védett növény- és állatvilágáról.

Sárainé Illés Edina

Zambó Péter OEE elnök, Wisnovszky Károly igazgató és Dr. Medgyasszay László, az Idősek Köre elnökének köszöntői

A Vértesben elesett magyar buszárok emlékművénél

A Fáni-völgyben

„Erkölcsei nevelés a középfokú erdészképzésben”

Az OEE Tamási Helyi Csoportjának és a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. rendezvénye

Az erdész szakmát mélyen áthatja a hosszú távon gondolkodás és értéktelenség eszméje. Ezek elsajátítása nélkül nem lehet igazi szakember egy erdészből sem. Viszont aki ezeket magáénak tudhatja és szakmai tudását véget nem érő módon csiszolja, nagy eséllyel lép be az elismert és kiváló szakemberek hosszú sorába. Valahogy így lehetne azt a fél évszázados tanári, szakmai és emberi teljesítmény summáját megadni és a mögöttes motivációt feltárni, amit *Dr. Firbás Oszkár* tanár úr és a mai nevén NYME Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és Kollégium legendás soproni tanári kara vallott hosszú évtizedeken át. Az Országos Erdészeti Egyesület Tamási Helyi Csoportjának és a Gyulaj Zrt. meghívására érkezett Firbás tanár úr Tamási Városi Művelődési Központjába. Az élvezetes, humorban gazdag előadása az elkötelezett szakmai munkának, emberi tartásnak és az elnyomó hatalom elleni csendes fellépésnek ugyanúgy mementőt állított, mint az egészséges és helyes tanár-diák viszonyának és a száraz ismeretanyag átadásán túlmutató erkölcsi és életre felkészítő nevelésnek, irányított tanulásnak is. A hallgatóság élvezettel hallgatta a néha fél évszázados történetek ízes humorát, tanulságait, az akkori erkölcsöt és emberi értékeket és társadal-

mi képet leromboló káros ideológia alatti élet hangulatát; szakmai eredményekbe és feddhetetlenségbe menekülő, emberi méltóságukat megtörni nem engedő tanári kar és diákok mindennapjait, és az elért sikereket, melyek felsorolását és a személyes történeteket talán csak egy könyv lenne képes jól

összefoglalni. Az idén 128 éves erdészeti szakközépiskola erdélyi őseitől indulva több állomáson (Tata és Esztergom) keresztül végül Sopronban kapott helyet 1950-ben. A kezdeti nehézségek és a történelem viharai ellenére olyan középfokú erdészképzést sikerült a tanári karnak meghonosítani, melynek eredményei alapján nemzetközi híre lett. Az iskola jó hírnevét nemcsak az olyan tanárok és szakmai legendák öregbítik, mint „Oszi bácsi”, hanem a soproni iskolából kikerült szakemberek zreie és az általuk kezelt kiváló erdők és vadállomány sokasága is. Hogy ne csak múltbeli és talán jelenkori eredményekről beszélhesünk, hanem egy hosszú távú, jövőbe mutató történetről, sok olyan nagyszerű tanárra és szakemberre van szüksége a szakmának, mint Firbás tanár úr. A svájci Jean Piaget híres pszichológus vallott: egy jó tanár olyan, mint a fáklya. Lángjával képes meggyújtani a kis tanoncok tudásmécsesét, hogy azok aztán növekedve a jövő fáklyái fejlődjenek tudásukban és erkölcsi tartásukban, továbbadva a lángot a következő generációk szakadatlan sorának. Köszönjük a nagyszerű és élvezetes előadást, és további jó egészséget kívánunk Tanár Úr!

Dr. Firbás Oszkár előadás közben

Kovács Tamás

Fotó: **Antli István, Gőbölös Tamás**

Pályázható a 2013. évi EMVA mezőgazdasági területek erdősítése támogatás

Megjelent a **79/2013. (V.7.) számú MVH-közlemény**, mely alapján **2013. május 1. és június 30.** között benyújthatók az **EMVA mezőgazdasági területek erdősítése** jogcím támogatási kérelmei. A kérelmeket az erdőrézlet fekvése szerint illetékes megyei kormányhivatal erdészeti igazgatóságához kell benyújtani az **MVH** által rendszeresített nyomtatványon.

KÉRJÜK AZ ERDŐT TELEPÍTENI SZÁNDÉKOZÓKAT, HOGY ÉLJENEK

AZ EZ ÉVI BENYÚJTÁS LEHETŐSÉGÉVEL, MIVEL A 2014-ES, ÁTMENETI UNIÓS KEZDŐ KÖLTSÉGVETÉSI ÉVBEN NEM BIZTOS, HOGY MEGNYITJÁK EZT A JOGCÍMET!

A hivatalos **MVH közlemény és az összes kapcsolódó letölthető dokumentum** az alábbi linken érhető el az MVH honlapján:

<http://www.mvh.gov.hu/portal/MVHPortal/default/mainmenu/kozlemenyek/mvkh792013>

Figyelem!

Idén júniusban lehet kérelmet benyújtani az erdészeti potenciál támogatásra!

A 32/2008. (III.27.) FVM-Rendelet módosult az alábbiak szerint:

A 7. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A támogatási kérelmet a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (a továbbiakban: MVH) honlapján közzétett és az MVH központi szerve által

rendszeresített nyomtatványon, a tervezett erdőrézlet elhelyezkedése szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal erdészeti igazgatóságához (a továbbiakban: erdészeti igazgatóság) a 2012. évben október 1. és november 30. között, a **2013. évben június 9. és június 30.** között lehet benyújtani.”

Jó hírek az erdészeti jogcímek határozathozatalairól és kifizetésekről!

Az MVH-tól kapott tájékoztatás alapján a következőkről szeretnénk informálni az érintett magánerdő-tulajdonosokat és gazdálkodókat:

- Az **erdő-Natura** határozatok postázása és ezzel párhuzamosan a kifizetések folyamatosak. Eddig a jóváhagyott kérelmek 25%-ára, azaz 504 ügyfélnek 900 millió forintot utaltak és a további ügyintézés az eddigi ütemben – 100-150 kérelem/hét – folytatódik.
- Az **erdő-környezetvédelmi** jogcím kifizetései is rövidesen befejeződnek. Mostanáig, a 250 jogosult kérelemből, 222-re mintegy 418 millió forintot fizettek ki.

- A **Fiatal erdők ápolása** jogcímen – az Irányító Hatóság döntésének függvényében – június első felében megkezdődhet a határozatok postázása.
- Végezetül felhívjuk a figyelmet, hogy az **erdei közjóléti berendezésekkel** kapcsolatos támogatási jogcím megnyitása is küszöbön áll. Azoknak, akik erre a jogcímre terveznek pályázni, ajánlott, hogy az ehhez szükséges közjóléti fejlesztési tervek elkészítése és jóváhagyása ügyében mielőbb megtegyék az előkészítő lépéseket.

Köszönjük a pályázók türelmét és az MVH egyre hatékonyabb intézkedéseit az erdészeti jogcímekkel kapcsolatos munkák felgyorsítására!

Tájékoztatás az erdő-Natura kötelező képzésekről

Mivel nagyon sok kérdést kaptunk az erdő-Natura pályázatokhoz kapcsolódó kötelező képzésekről, a legfontosabb tudnivalókról a következőkben tájékoztatjuk az érintett magánerdő-gazdálkodókat.

A képzéseket a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet (NAKVI) szervezi 37 képzőszervezetének segítségével, országosan. **Fontos tudnivaló, hogy mindenkit, aki részben vagy egészben jóváhagyó határozatot kap/kapott, tértivevényes levélben értesítenek** a lakóhelyéhez legközelebb eső tanfolyamok helyéről és idejéről, tájékoztatást kap a legfontosabb tudnivalókról és jelentkezési lapot is talál a borítékban. **Ezúton is szeretnénk felhívni mindenki figyelmét, hogy minél előbb töltsék ki és küldjék vissza a jelentkezési lapot**, mivel az egy oktató által tartott képzésen maximum 35 fő vehet részt és ezért a szervezőknek előre ismerniük kell a jelentkezők számát, hogy tudják hány oktatóra lesz szükség az adott helyszínen és időpontban. Az első tanfolyamok június közepe-vege felé indulnak. Aki az 1 napos (7 órás) képzésen részt vesz és kitölti a tesztlapot, igazolást kap arról, hogy sikeresen elvégezte a tanfolyamot, eleget tett a támogatási rendeletben előírt kötelezettségének.

Figyelem!!! A pályázók lakóhelyéhez közeli képzések augusztus 15-ig lezajlanak. Azt követően már csak néhány pótlólagosan kiírt országos képzés zajlik, de ezeknek is le kell zárulni legkésőbb 2013. december 31-ig!

Kérjük, hogy a fenti határidőket mindenki vegye figyelembe! Természetesen valamennyi képzési helyszín és időpont a NAKVI és a MEGOSZ honlapján is elérhető lesz, továbbá – az eddigieknek megfelelően – most is rendelkezésére állunk a pályázóknak a felmerülő kérdések megválaszolásában.

MEGOSZ

Hirdessen az Erdészeti Lapokban!

JEGYZŐKÖNYV

az Országos Erdészeti Egyesület Küldöttközgyűlésének
2013. május 3-án, 10.00-kor kezdődött üléséről

Az ülés helyszíne: Budapest, Erdészeti Információs Központ

Az ülést megnyitva *Zambó Péter* elnök köszöntötte a megjelent küldötteket, az elnökség tagjait, *Bak Julianna* EB elnököt, *dr. Kosztka Miklós* DB elnököt és az érdeklődő tagokat. Megállapította, hogy 55 fővel a Küldöttközgyűlés határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére *Lomniczi Gergely* főtitkár, hitelesítőknél *Holdampf Gyulát* és *Csepányi Pétert*, Szavazatszedő Bizottság elnökének *Puskás Lajost*, tagjainak *Nagy Frigyes*t és *Várady Józsefet* javasolta, melyeket a Küldöttközgyűlés egyhangúan elfogadott. Ezután ismertette a napirendet, melyet a küldöttek tartózkodás és ellenzavazat nélkül egyhangúan elfogadtak.

Az első napirendi pont keretében *Dr. Kosztka Miklós*, a Díjbizottság elnöke beszámolt a 2013. évi egyesületi kitüntetések jelölési folyamatáról és a Díj Bizottság ezzel kapcsolatos munkájáról. Ismét kiemelten foglalkozott a javaslatok tartalmi és formai megfelelőségének szükségességével. Ezekben a kérdésekben felhívta a figyelmet az előterjesztők felelősségére. Az Egyesület által adományozott kitüntetések mellett szólt az állami kitüntetésekre történő felterjesztések rendjéről, eredményesnek ítélve az ezzel kapcsolatos előző évi egyesületi munkát. *Zambó Péter* elnök ismertette a tiszteletbeli tagsági oklevélre javasolt *Gáspár-Hantos Géza* életútját és egyesületi tevékenységét. *Balázs István* küldött két kérdést fogalmazott meg a Küldöttközgyűlés elé terjesztett jelöltek személyének esetleges előzetes elnökségi vizsgálatával kapcsolatban. *Zambó Péter* válaszában – melyet az Ellenőrző és a Díj Bizottság elnöke megerősített – elmondta, hogy a jelölésekkel kapcsolatban az elnökség a hatályos szabályzat által rögzített feladatának megfelelően kizárólag a szakosztályi javaslatokat vizsgálta felül, a helyi csoportok előterjesztéseit nem. Ezt követően megkezdődött a szavazás, melynek rendjét a Szavazatszámlláló Bizottság elnöke, *Puskás Lajos* ismertette. A szavazatszámllálás alatt második napirendi pont tárgyalása kezdődött.

Zambó Péter elnök a 2012. év tevékenységét és gazdálkodását értékelve bemutatta a küldötteknek írásban előre

megküldött mérleg, eredménykimutató és az új formában elkészített közhasznúsági jelentés lényeges adatait. A 2012-es év fontosabb eredményei között említette a tagság megújításának folyamatát, a tagsági kedvezményrendszer bevezetését, a tagsági kártya kiadását. A tagdíjak változásának fontos eredménye, hogy 2012-ben ismét támogatást tudott adni az Egyesület a helyi csoportok működéséhez, és a költségvetés ismét elérte a néhány évvel ezelőtti szintet. Lehetővé vált az Erdészeti Lapok megújításának megkezdése, a személyre szóló postai kézbesítésre való átállás. A Lapok kiadása gazdasági tekintetben a legtöbb erőforrást igénylő tevékenység, a költségek 40%-a ehhez kapcsolódik. Megújult a honlap, melynek jelentősen nőtt a látogatottsága (20 000 egyéni látogató/hó). Az Év Fája mozgalom vagy az Erdők Hete számára új honlapok készültek. A kedvezményes tagdíjnak köszönhetően megduplázódott a határon túli tagok száma, az Erdélyi Helyi Csoport tagsága közelít a 100 főhöz. 2012-ben elindult az Alapszabály módosításának folyamata, aminek eredménye a mostani Küldöttközgyűlés elé terjesztett javaslat. 2012 összességében eredményes, sok újdonságot tartalmazó év volt, amely a gazdálkodás tekintetében is elérte a kitűzött – kis eredményt jelentő – célokat.

A 2013-as terveket és költségvetést ismertette *Zambó Péter* hangsúlyozta az elért eredmények (pl. az Erdészeti Lapok terjesztése) fenntartásának fontosságát. Kiemelt feladat a jogszabályi környezet és az egyesületi élet változásai miatt a szabályzatok megújítása. Napirenden van a tagsági kedvezményrendszer bővítése. 2013-ban az Erdészettörténeti Szakosztály alapításának 50. és az Ásotthalmi szakiskola alapításának 135. évfordulójára emlékezünk. A helyi csoportok működési támogatására 2013-ban is van lehetőség, sőt, az előző évi, el nem költött keret is felhasználható. 2013. július 12-13-án lesz Tatán és Tatabányán a Vándorgyűlés, melyet a Vértesi Erdő Zrt. szervez. Ehhez kapcsolódóan szervezi a HM Budapesti Erdőgazdaság Zrt. július 10-12-én az Év Erdésze Versenyt. A nemzetközi kapcsolatok bővítésére is törekszik az

Egyesület, részt veszünk az európai erdészeti egyesületek találkozóján, valamint a szomszédos országok vándorgyűlésein, saját rendezvényeinken pedig fogadjuk a külföldi egyesületek képviselőit. A költségvetés a tavalyihoz hasonló nagyságrendű, negatív eredmény a helyi csoportok működési keretének előző évről áthozott lehetősége miatt tervezett.

Lomniczi Gergely főtitkár beszámolt a 2012-es évre képzett céltartalék felhasználásáról, melyet a tagsági kártyák elkészítésére fordított az Egyesület. 2013-ra vonatkozóan 1,3 millió forint céltartalék készzésére nyílt lehetőség, melyből a tagnyilvántartó programot tervezik megújítani.

Az Ellenőrző Bizottság nevében *Bak Julianna* elnök elfogadásra javasolta a 2012. évi beszámolókat és a 2013. évi terveket. Az EB nemcsak a beszámolókat vizsgálta, hanem folyamatosan figyelemmel kíséri az Egyesület működését és gazdálkodását, bizonylat szintű részletes ellenőrzést is folytatott. A negatív eredmény tervezését az EB nem látja problémának, hiszen a gazdálkodás stabilitása a fontos, ennek megvalósulása pedig a befektetési beszámolóban rögzítetten látszik.

Schmotzer András küldött javasolta, hogy az új közhasznúsági jelentés szabvány formátuma mellett továbbra is készítsse el a titkárság a korábbi években szokásos részletes beszámolót a helyi csoportok és szakosztályok tevékenységéről, illetve, hogy a jövőben a pénzügyi terv mellé készüljön előzetes szöveges magyarázat. Ezt követően a küldöttek szavaztak a beszámoló és tervek elfogadásával kapcsolatban.

1./2013. (05. 03.) Küldöttközgyűlési határozat: A Küldöttközgyűlés az OEE 2012. évi pénzügyi beszámolóját 25 654 eFt mérlegfőösszeggel és 298 eFt közhasznú tevékenységből származó eredménnyel; a 2012. évi pénzügyi befektetési beszámolót 18 524 eFt átlagos befektetési állománnyal; és a 2012. évi közhasznúsági jelentést külön-külön elfogadja és felkéri a főtitkárt a határidőben történő letétbe helyezésre.

A szavazáson jelen van 52 fő küldött. Szavazatok: 52 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

(A Szavatszámlláló bizottság tagjaként 3 fő küldött nem volt a teremben a szavazáskor.)

2/2013. (05. 03.) sz. Küldöttközgyűlési határozat:

A Küldöttközgyűlés az OEE 2013. évi programját; 2013. évi pénzügyi tervét 55 600 eFt bevétellel, 56 810 eFt kiadással és -1210 eFt eredménnyel tervezve; valamint a 2013. évi pénzügyi befektetési tervet 10 000 eFt átlagos befektetési állománnyal tervezve külön-külön elfogadja.

A szavazáson jelen van 52 fő küldött. Szavazatok: 52 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

(A Szavazatszámlláló bizottság tagjaként 3 fő küldött nem volt a teremben a szavazáskor.)

Szünet után Puskás Lajos ismertette az egyesületi kitüntetésekkel kapcsolatos szavazás eredményét, a küldöttek egyhangú kérése alapján az összes szavazatszám felsorolásával. Második és harmadik szavazási fordulóra is szükség volt, melynek végeredményként a Küldöttközgyűlés a következő határozatot hozta.

3/2013. (05. 03.) sz. Küldöttközgyűlési határozat:

A Küldöttközgyűlés 2013-ban a következő tagtársaknak adományoz kitüntetéseket.

Tiszteletbeli tagsági oklevél

Gáspár-Hantos Géza

Bedő Albert Emlékérem

Dr. Rónai Ferenc, Vaspöri Ferenc, Balogh Csaba Győző

Kaán Károly Emlékérem

Mészáros Gyula, Csóka Péter, Nagy Zoltán

Decrett József Emlékérem

Szöllősi Attila, Török József, Pál László

Elismerő Oklevél

Bálint László, Cziráki László, Gráczki Elemér, Hilmer Ferenc,

Iványi Ákos, Jorzsts Miklós, Kovács Péter, Kozma Béláné, Major Tamás, Makra Zsuzsanna, Müller Attila, Nagy Gyula, Palánki Mibály, Simon György, Somlai Miklós, Szakács Sándor, Vilmányi Márton, Vízványó László

A harmadik napirendi pontot megnyitva Zambó Péter elnök rámutatott, hogy a Civil törvény változása, valamint az egyesületi élet elmúlt évtizedben történt változásai szükségessé tették az Alapszabály módosítását. Nem cél a jól működő részek megváltoztatása, de szükséges az esetleges változások átve-

zetése, a jogszabályi összhang megteremtése. Ismertette a tervezet készítésének folyamatát, az Alapszabály Munkacsoport működését, az elnökségi és a tagsági véleményezés menetét. Köszönetet mondott a tervezet elkészítésében, véleményezésében résztvevő tagoknak. A tervezet alapvetően a korábbi Alapszabály logikáját követi, az új jogszabálynak megfelelő elemek beépítésével. Lomniczi Gergely bemutatta a tagsági vélemények átvezetése után véglegesített előterjesztést. Külön, részletesen ismertette a tagsági véleményezés során leggyakrabban felmerült kérdésekkel kapcsolatban a határon túli és a tiszteletbeli tagokra vonatkozó szabályozást és azt a jogszabályi hátteret, amihez alkalmazkodni kellett ezekben a kérdésekben. Ezt követően a küldöttek részletesen megvitatták az előterjesztést. *Stubán Zoltán* küldött kérdésére, hogy milyen formában változik a kitüntetések adományozásának rendje, Zambó Péter elnök azt válaszolta, hogy nem módosul a kitüntetés adományozásának jogköre, csak az előterjesztést teszi meg nevesítetten az elnökség. A további részleteket a Díj Bizottsággal közösen kidolgozandó Kitüntetési szabályzat módosítása fogja tartalmazni. Schmotzer András küldött amellett, hogy támogatta a módosítás szükségességét, és hangsúlyozta több tervezett változtatás hasznosságát (pl. annak a véleményének adott hangot, hogy a munka során nem vették kellőképpen figyelembe a tagság véleményét. Konkrét esetet kiemelve szóvá tette a határon túli tagság szabályozását, amire válaszul elhangzott, hogy a főtitkár korábbi ismertetése alapján a Polgári Törvénykönyvvel és a Civil törvénnyel szükséges összhang miatt nincs más lehetőség a szabályozásra. A határon túli tagság az Erdélyi Helyi Csoport tagjait nem érinti, elméletileg az Ukrajnából és Szerbiából csatlakozni szándékozókra vonatkozhat, de jelenleg ezekben az országokban nincs tagja az Egyesületnek. Schmotzer András felvetette, hogy legyen szükséges a küldöttgyűlés jóváhagyása az egyesületi szabályzatok megalkotásához, amire válaszul elhangzott, hogy ebben a kérdésben nem tűnik szükségesnek az Alapszabály eddig is érvényben lévő rendelkezésének módosítása, miszerint az elnökség jogköre a szabályzatok megalkotása. *Varga Attila* küldött ehhez kapcsolódva elmondta, hogy a korábbiakhoz hasonlóan a küldöttgyűlésnek továbbra is joga a más egyesületi szervek hatáskörébe

utalt kérdésekben a döntési jogot egyszerű szótöbbségű határozattal saját hatáskörébe vonni, ami megfelelő biztosítékot jelent. Szintén Schmotzer András tolmácsolta azt az észrevételt, miszerint a tervezetben nincs meghatározva, hogy ki dönt a tagok esetleges kizárásáról. Válaszul elhangzott, hogy a tervezet 7. §. 3. pontja egyértelműen tartalmazza, hogy esetleges kizárásról a titkárság dönt, a korábbi pontok pedig felsorolják, hogy mely eseteket kell mérlegelni ilyen döntés meghozatalakor. *Balázs István* küldött hozzászólásában azon véleményének adott hangot, hogy az Alapszabály-tervezet nem veszi figyelembe a széles tömegek érdekeit, például az elnökség csoportos választási rendjével sérül a demokratizmus. Kifogásolta a kizárás szabályozását és hiányolta a jogorvoslati lehetőségek részletes bemutatását. Felvetette, hogy az Egyesület a jövőben adjon pénzjutalmat az általa adományozott kitüntetések mellé. *Merczel István* küldött egyéb egyesületek vezetésében szerzett tapasztalataira is alapozva korszerű, rugalmas működést lehetővé tévő tervetnek látja az előterjesztést, amiben a működést különösen segítő rendelkezés az elnökség egy része esetében a csoportos választás lehetőségének megteremtése. *Kárpáti László* küldött az Alapszabály Munkacsoport tagjaként kiemelte, hogy a küldöttgyűlésnek mint döntéshozó testületnek nem a részletes szabályzatalkotás, hanem az előterjesztett javaslatokról történő döntés a feladata, különben a működés ellehetetlenedik. *Zsuppán Ernő* küldött hozzászólásában támogatta a tervezetet, azon belül is az elnökség egy részének csoportos választási lehetőségét. A régió képviselők választásával kapcsolatos kérdésére adott válaszban elhangzott, hogy ebben az esetben nincs változás, a küldöttek közvetlenül választják őket, a választási szabályzatban rögzített módon történt jelölés alapján. Schmotzer András javaslatára, miszerint legyen rögzített ütemezése a többi szabályzat módosításának, Zambó Péter elnök azt válaszolta, hogy a szabályzatok új Alapszabálynak megfelelő módosítása az Egyesület működéséért felelős elnökség alapvető érdeke és egyértelmű feladata, amit a 2013-as program ismertetésekor elhangzott módon a következő időszakban napirendre is fog tűzni.

Több hozzászólás nem lévén, az elnök ismertette, hogy az Alapszabály értelmében a módosításról szóló határozat elfogadásához a jelenlévő küldöttek

kétharmadának igen szavazatára van szükség.

4./2013. (05. 03.) Küldöttközgyűlési határozat: A Küldöttközgyűlés az Alapszabály módosítását az előterjesztett formában elfogadja.

A szavazáson jelen van 54 fő küldött. Szavazatok: 50 igen, 0 tartózkodás, 4 nem.

Az egyebek napirendi pontban Kosztika Miklós ismertette az Életfa kitüntetésre leadandó javaslatok határidejét, ami 2013. június 10. Lomniczi Gergely felhívta a figyelmet az Év Erdésze Verseny, a Vándorgyűlés és az Erdők Hete időpontjára, valamint a 2013. évben választott Év Fájára.

Az ülés végén Zambó Péter elnök megköszönte a nagy létszámban megje-

lent küldöttek aktív részvételét, és bezárta a Küldöttközgyűlést.

kmf.

Zambó Péter
elnök

Lomniczi Gergely
jegyzőkönyvvezető

Hitelesítők:

Holdampf Gyula
Csepányi Péter

Török Miklós
(1941–2013)

Mély fájdalommal értesültünk, hogy 2013. március 30-án, életének 73. évében váratlanul elhunyt Török Miklós, az Erdészeti Tudományos Intézet nyugalmazott csoportvezető technikus.

1941. január 23-án második gyerekként született Jászapátiban, apai nagyszülei házában. Édesapja akkor még katona volt. Általános iskoláit Rákoskeresztúron, Rákoshelyen, a 7. és a 8. osztályt a Fővárosi Fiúotthon Szobi Intézetében végezte el.

Középiskolába a Soproni Erdészeti Technikumba jelentkezett, Debrecenbe vették fel és 1955 őszén Szegeden kezdett, mivel az iskola időközben Szegedre költözött.

1959-ben kitüntetéssel végezte el a Szegedi Erdészeti Technikumot. 1968-as önéletrajzában írta: „Szerettem volna továbbtanulni, de anyagi lehetőségeim ezt nem engedték meg. Szüleim rajtam kívül még 6 kiskorú testvéremet nevelték.”

1959-től a Cserháti Állami Erdőgazdaság Salgótarjáni Erdészeténél előbb a medencési, majd a salgói kerületben kerületvezető munkakörben dolgozott. 1961. október 13-án bevonult Gyöngyösre katonának, majd átvezényelték Váczra, ahol elvégezte a Híradós Tartalékos Tiszti Iskolát. Leszerelése után ismét a volt kerületében kezdett dolgozni, 1965-től fahasználati műszaki vezetőnek nevezték ki, amiből nemsokára fagyártmány-termelő, szállító, értékesítő műszaki vezetői beosztás lett. 1967-ben megnősült, de lakásgondok miatt munkahelyet kellett változtatnia.

1967-től az Erdészeti Tudományos Intézet Erdőművelési és Fatermési Osztályán dolgozott. Feladata volt az erdei-, fekete- és lucfenyő fatermési és erdőnevelési hosszú lejáratú kísérleti területek létesítése, faállomány-felvétele, az esedékes nevelővágások kijelölése, a kísérleti területek fenntartása. Az osztályon 1967-től kezdődött a fenyő, ültetési hálózati, hosszú lejáratú kísérleti blokkok létesítése, ebből 11 erdeifenyő (64 ha) és 2 feketeifenyő (18 ha) kísérleti blokk kitűzését és ültetését irányította. Ettől kezdve végzte e területek rendszeres faál-

lomány-felvételeit, nevelővágás-jelölését, fenntartását.

1972-től látta el a lucfenyő IUFRO törzsszámtartási és ültetési hálózati hosszú lejáratú kísérleti blokkok, illetve területek folyamatos faállomány-felvételeit, nevelővágás-jelölését és fenntartását. 1985-től 1993-ig tevékeny szerepet vállalt a nemesnyár kísérleti területek felvételében és kezelésében is. Ezen kívül alkalmanként részt vett kocsányos tölgy, bükk, cser és kőris hosszú lejáratú kísérleti területek faállomány-felvételében.

Közreműködött az erdei-, fekete- és lucfenyő fatermési táblák, valamint erdőnevelési modelltáblák szerkesztéséhez szükséges alapadatok felvételében, feldolgozásában és rendszerezésében, a fenyőtermelési rendszerek kidolgozásában. Mindezen felül rendszeresen dolgozott az Erdőművelési és Fatermési Osztály monitoring rendszerű vizsgálataiban, illetve megbízásos munkáiban.

Munkáját rendkívüli szakmai elhivatottsággal végezte. A munkája volt az élete. Lelkiismeretes, precíz munkájával példát mutató mindenkorai munkatársainak, akiknek betanulását a legmesszebbmenően segítette, támogatta, és akik megbecsülését, tiszteletét, szeretetét méltán kiérdemelte.

Kimagasló színvonalú munkájával meghatározó módon járult hozzá az Erdészeti Tudományos Intézetben végzett faterméstani kutatások eredményeihez.

2003-ben vonult nyugdíjba, mint az ERTI legtapasztaltabb és szakmáját leginkább szerető technikus.

Három alkalommal részesült a Kiváló Dolgozó kitüntetésben (1964, 1965, 1968) és három alkalommal (1972, 1984, 1989) miniszteri dicséretben.

Nem csak a munkában, de családi életében is példamutató módon élt, lánya, testvérei és tágabb családjáé mindig számíthatnak segítségére, ahogy testvére jellemezte „kősziklaként” támaszkodhattak rá.

Felesége 1995-ben meghalt, ettől az időtől zárkózottabb, magányosabb lett. A kapcsolatot osztálytársaival és korábbi munkatársaival azonban megtartotta, szervezője volt az évenkénti rendszeres osztálytalálkozóknak, ahol legendásan jó memóriájával mindig pontosan tudta felidézni a középiskolai élményeket. Rendszeresen részt vett az egyesületi és a szakmai rendezvényeken.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1957-től volt tagja.

2013. április 23-án helyezték örök nyugalomra a Farkasréti temetőben, családjá, rokonai, szomszédjai, az ERTI munkatársai és osztálytársai kísérték utolsó útjára.

Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Veperdi Gábor - Sipos Géza

Jávorszky László
(1962–2013)

Erdésztechnikus, kerületvezető erdész, erdészeti vállalkozó.

1962. november 7-én erdész családban született. 2013. április 18-án váratlanul bekövetkező haláláig a szeretett erdejének szentelte életét.

2001. június 30-án érettségi után kezdte munkáját az Erdészeti Tudományos Intézet Püspökladányi Kísérleti Állomásának Arborétumában.

Előbb mint fizikai munkás, majd a Szegedi Technikum elvégzése után, mint technikus, kutatási ügyintéző.

Azt követően, hogy Farkassziget erdészeti kezelését átvette a kutatóintézet, az erdő komplex kezelése mellett, az ő feladata volt a nagy múltú kísérletek gondozása, mérések, észlelések végzése, az arborétum fenntartása, látogatók fogadása és vezetése is.

Ebben a feladatkörben édesapja nyomdokaiba lépett, aki a FEFAG Püspökladányi erdészeténél volt kerületvezető erdész.

Hosszú éveken át lelkiismeretesen végezte a kísérleti állomáson folyó meteorológiai észleléseket, üzemeltette az erdővédelmi megfigyelő hálózat részét képező fénycsapdát.

Bár az elmúlt évtizedek átalakulásai az intézettől való elválásra kényszerítették, egészségi állapotának megromlásáig – mint vállalkozó – szeretett Farkasszigetében élt és dolgozott tovább.

Vállalkozóként végezte és vezette a farkasszigeti erdő és arborétum kezelését.

Szakmai tanácsaival önzetlenül segítette a térség magán erdőgazdáinak munkáját.

Rokkant nyugdíjasként életét az erdőjárás és a horgászat töltötte ki.

Egy kisebb baleset követő hirtelen halála minden ismerőst megdöbbentette.

Munkája nyomát hosszú időn át őrzik majd a farkasszigeti erdőállományok, valamint kollégái, ismerősei emlékezete.

Csiha Imre

Az Erdészcsillag Alapítvány felhívása az erdészeti ösztöndíj 2013/2014. évi pályázatára

1. Az ösztöndíjra pályázhatnak a

- Bedő Albert Középiskola, Erdészeti Szakiskola és Kollégium, Ásotthalom
- Somogyi TISZK Közép- és Szakiskola Dráva Völgye Tagintézménye, Barcs
- Szegei Szolgáltatási Középiskola és Szakiskola Kiss Ferenc Erdészeti Tagintézménye, Szeged
- NyME Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola és Kollégium, Sopron
- Széchenyi Zsigmond Szakközép- és Szakiskola, Szócsénypuszta
- Debreceni Márton Szakképző Iskola, Miskolc
- VM ASzK-Mátra Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakképző Iskola és Kollégium, Mátrafüred hallgatói.

2. Az adományozás feltétele

Egyesületi ösztöndíjban a szakközépiskolai és szakiskolai nappali tagozatos, erdésztechnikus, erdészeti szakmunkás szakon első alapképzésben és első kiegészítő alapképzésben részt vevő hallgatók részesülhetnek két lezárt félév (egy tanévnek megfelelő oktatási időszak) után, képzési szintenként egy tanévre.

Az egyesületi ösztöndíjat pályázat alapján az a hallgató, tanuló nyerheti el, aki:

- a) az előző tanév mindkét félévében 4,5-nél, a szakiskolai tanuló 4,2-nél jobb tanulmányi eredményt ért el,
- b) tudományos, szakiskolai diákkörben, illetve szakmai területen kimagasló munkát végez és a magyar erdész hagyományokon alapuló kiemelkedő közösségi tevékenységet folytat.

Kérjük, hogy az iskola a támogatott tanulóról készítsen és csatoljon mind emberi, mind szakmai jellemzést, alkosson véleményt és tájékoztasson a szociális helyzetéről.

Kerüljön csatolásra a pályázó önéletrajza.

A szakmai előmenetelen kívül legfeljebb a pályázó teljesítményének 10 százalékáig figyelembe vehető a hallgató, tanuló közéleti, közösségi, sport és egyéb tevékenysége, illetve szociális helyzete.

Ugyanaz a hallgató, tanuló több éven át is elnyerheti az egyesületi ösztöndíjat, de minden tanévben újra kell pályáznia.

A pályázatot az oktatási intézmény vezetőjének címére, június 15-ig kell beadni.

3. Az ösztöndíj havi összege

Szakmai középfokú iskolai tanuló esetében a köztársasági ösztöndíj 50%-ával azonos.

4. Az ösztöndíj elbírálásának módja

Az egyesületi ösztöndíj adományozására benyújtott pályázatokat évenként június 30-ig, a szakközépiskolák és szakiskolák igazgatói javaslattal továbbítják az egyesület elnökének. Az Erdészcsillag Alapítvány kuratóriuma legkésőbb augusztus 19-ig dönt az ösztöndíjak odaítéléséről.

Az ösztöndíjat pályázati úrlapon lehet igényelni, amelyet az adott oktatási intézményben lehet átvenni.

Az egyesületi ösztöndíj átadására az érintett oktatási intézmények évnvítőin kerül sor.

Amennyiben a hallgató, tanuló hallgatói, illetve tanuló jogviszonya bármilyen okból megszűnik, vagy szünetel, az ösztöndíj tovább számára nem folyósítható. Ugyancsak fel kell függeszteni az ösztöndíj folyósítását, ha a hallgató, tanuló ellen jogerős, elmarasztaló fegyelmi határozat születik.

Gémesi József
Erdészcsillag Alapítvány, Kuratórium elnök

Országos Erdészeti Egyesület Erdészcsillag Alapítvány Pályázati Felhívása

Az erdőgazdálkodásban dolgozók, erdészeti nyugdíjasok és családtagjaik támogatására.

A felhívás célja: A rászoruló támogatása, családsegítés, időskorúak gondozása.

Támogatásra jogosult: Az erdőgazdálkodás területén dolgozók és családtagjaik, az erdészeti nyugdíjasok. Családtagnak minősül a feleség, (özvegy) és gyermekek (18 éves korig). Feltétel: legalább 5 éves e területen végzett, igazolt munkaviszony. Az OEE tagság nem feltétel.

Támogatás igényelhető:

1. Elhunyt erdészek és erdészeti dolgozók gyermekeinek megsegítése, esélyegyenlőségük megteremtése, anyagi helyzetük javítása érdekében.
2. Nehéz anyagi körülmények között élő erdészek és családjuk helyzetének javításához.
3. Időskorú, nyugdíjas erdészek szociális helyzetének javításához.

A pályázat tartalmi és formai követelményei:

A pályázatokat augusztus 31-ig (2 példányban) kell benyújtani (a szükséges mellékletekkel együtt) az **OEE Erdészcsillag Alapítvány 1021. Budapest, Budakeszi út 91. címre.**

A pályázatot beadhatja a jogosult, illetve egyesületi helyi csoport, vagy szakosztály, illetve munkahelyi közösség is a kedvezményezett megjelölésével, amennyiben a rászorultság körülményeit és a szükséges adatokat ismeri (adatlap).

A beadott pályázathoz mellékelni kell: a kitöltött Adatlapot, az Országos Erdészeti Egyesület Helyi Csoport titkárának véleményével.

Az Adatlap információin kívül, röviden indokolni kell a rászorultság körülményeit.

A pályázat elbírálásának rendje és az elbírálás főbb szempontjai:

A pályázat évente egy alkalommal kerül kiírásra.

A pályázatokat az Alapítvány kuratóriuma október 31-ig elbírálja és döntéséről értesíti a pályázókat, valamint az OEE illetékes helyi csoportját.

A kuratórium a pályázatok elbírálása során az alábbi szempontokat vizsgálja:

- a közös háztartásban élők egy főre eső havi jövedelme és a mindenkori minimálbér viszonya,
- a kérelmező egészségi állapota, betegállományának hossza, kórházi kezelése, esetleges balesete, leszázalékolása, esetleg haláleset stb.
- a család összjövedelmét, illetve kiadásait befolyásoló lényeges változások,
- eltartottak, gyermekek száma,
- árvaság,
- az igény gyakorisága,
- helyi csoport véleménye.

A segély alsó és felső határértékét a rendelkezésre álló szabályozás és keretek ismeretében a kuratórium határozza meg, melyet az indokok súlyossága és az igénylők száma befolyásol.

Gémesi József
Kuratórium elnök

A MEVME zászló felszentelésének 75. évfordulójára emlékeztünk

Különleges alkalomból gyűltünk össze az Országos Erdészeti Egyesület Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtárban, május 8-án. A résztvevőket: Illés László nyugalmazott dantártábornokot, Daróczy Mártont, a MEVME egykori elnökének unokáját, Inokai Balázst, Dr. Király Pált, Kocsis Mihályt, Köveskúti Györgyöt, Pápai Gábort, Schweighardt Ottót és Dr. Tollner Györgyöt az egyesület nevében Dr. Sárvári János köszöntötte.

Inokai Balázs, a Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesületéről (MEVME) és annak jelentőségéről emlékezett meg. Külön szólt nagyapjáról, a MEVME egykori elnökéről, akinek életútját az OEE honlapján is olvashatják.

Kocsis Mihály, a Vértesi Erdő Zrt. vezérigazgatója a MEVME szerepéről és megjelenítéséről tájékoztatta a megjelenteket a soron következő Vándorgyűlés eseményeihez kapcsolódóan. Elmondta, hogy az ebben a témakörben tervezett emlékműavatáson és kiállításon kívül a Vándorgyűlés valamennyi résztvevője megkapja az egykori MEVME jelvény hű mását is.

A rendezvény emlékezetes pillanata volt, amikor Inokai Balázs erdőmérnök átnyújtotta az 1938-ban felszentelt MEVME zászló időközben elkallódott, különleges, fehér színű rúdjának általa elkészíttetett másolatát. A zászlórúd összecsavarozható részében időkapcsolat helyeztek el a következő felirattal: „Ezt a zászlórudat Inokai Balázs –

akinek nagyapja vitéz Szekeres Károly volt – csináltatta a MEVME emlékére, és a zászló felszentelésének 75. évfordulójára. Ebben a Vértesi Erdő Zrt., Kocsis Mihály vezérigazgató úr, Schweighardt Ottó és Dr. Sárvári János a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár őre, erdőmérnökök segítették.”

A Jó Pásztor Nővéreknel hímzett zászlóselyem, a felújított csúcsdísz és a most elkészített zászlórúd összeszerelése után a MEVME zászlaja háromnegyed évszázad elteltével újra teljessé vált!

A résztvevők kötetlen beszélgetésben elevenítették fel a MEVME-vel kapcsolatos emlékeket, amelynek során Schweighardt Ottó elmondta, hogy a zászló előállítási költségeihez zászlószegekkel lehetett hozzájárulni és hogy a MEVME erős szálakkal kötődött Erdélyhez. Dr. Király Pál felidézte, hogy milyen nehéz küzdelem volt az egykori erdészek társadalmi elismerésének kivívása. Elmondta, hogy a MEVME, mint oly sok más civil szervezet gyakorlatilag megszűnt, nem újította fel működését a II. világháború után. Dr. Tollner György javasolta, hogy a Temesvári Szakiskola képviselőjét is hívjuk meg az OEE idei Vándorgyűlésére.

Befejezésül Inokai Balázs minden résztvevőnek átnyújtotta a nevére szóló egykori MEVME címerrel díszített Emléklapot.

Dr. Sárvári János
a Könyvtár őre

A Baár-Madas nyerte a döntőt

Kilenc iskola tíz csapata jutott a „Fiatalok az európai erdőkben” („Young People in European Forests” – YPEF) nemzetközi tanulmányi verseny 2013. évi magyarországi döntőjébe, ahol a Baár-Madas Református Gimnázium csapata második ízben is megvédte első helyét.

A nemzetközi versenyt 2013-ban az Országos Erdészeti Egyesület (OEE) és a YPEF Nemzetközi Versenybizottság immár harmadszor hirdette meg, a lebonyolítást az OEE mellett a Kitaibel Pál Középiskolai Biológiai-, Környezetvédelmi Tanulmányi Verseny szervezői végezték.

A verseny kiíróinak célja, hogy a résztvevő középiskolás diákok megismerjék Európa és az egyes országok erdeit, a természet- és környezetvédelemben betöltött szerepüket, és az ehhez kapcsolódó erdészeti tevékenységeket.

A kezdeményezéshez 19 európai ország csatlakozott, a 2013-as versenyben 11 ország több ezer diákja méri össze tudását.

A magyarországi verseny első fordulója – melyben csaknem félszáz iskola, mintegy kétszázötven diákja vett részt – szoros eredményt hozott, csupán néhány pontnyi különbség döntött annak az első 10 csapatnak a javára, akik bejutottak az országos döntőbe.

A döntőben a verseny feladatait angol nyelven kellett megoldani. A jó eredményhez alapvető volt tehát a stabil angol nyelvtudás, mivel a legeredményesebben szereplő csapat képviselheti hazánkat a nemzetközi döntőben, melynek helyszíne 2013-ban Portugália.

A döntőben ugyancsak szoros volt a küzdelem, az első két helyen pontegyenlőség alakult ki. Végül újabb feladat megoldása döntött a Baár-Madas Református Gimnázium csapata javára.

További információ és a részletes versenyleírás a hazai szervezők honlapján és a verseny nemzetközi honlapján érhető el: www.ypef.eu; www.oee.hu;

Országos Erdészeti Egyesület

Vízkezelés nyomában Királyréten

Erdeinket járva elsősorban a térbeli kiterjedés mentén tájékozódunk. Szétnézünk az erdőben, felpillantunk a fák koronájába, letekintünk az erdei avarra. Pedig szakmailag is nagyon hasznos lenne, ha egy másik erdei dimenzióban, az időben is biztos kézzel eligazodnánk.

A múlt, a jelen és a jövő az erdők mindenkorai kezelésnek alap időrétegei. Ezek közül a rétegek közül a múltba enged bepillantást, ha a Börzsöny hegység Királyrét környéki erdeinek mélyén, értő szemmel vagy éppen értő erdész szakember segítségével nézhetünk szét, egyedülálló hazai erdőhasználati ritkaságunk emlékeinek nyomában kutatva.

A ma már országosan ismert börzsönyi kiránduló célponttól északra húzódó völgyek mélye a fa egykori szállítási módjának, a faúsztatásnak a műszaki emlékeit rejtik. A Szén-patak - Nagy-Vasfazék patak által határolt hegykötélpályán helyenként még ma is

A Lukácsszállási táró ma a denevérek búvóbelye

láthatóak azok a vízkormányzó gát- és csatornarendszer nyomok, amellyel csaknem a Dunáig úsztatták le az itt kitermelt faanyagot. Igaz, gyakran a természeti károk, például heves patak áradások is kellene ahhoz, hogy ezek az emlékek, ha csak időlegesen is, egyáltalán az emberi szem elé kerüljenek. *(Lásd képeinken.)*

A fák hallgatag lombjai alatt rejtőző, XVIII. századi mérnöki műtárgyak keletkezésének története a királyréti vagy korábbi nevén, a szokolyahutai vasércbányászat kezdetéhez vezetnek vissza. 1690-től Kollbacher Lambert Mátyás és társai jelentős érckutatási munkákat folytattak a területen arany, ezüst és más ércfajták fellelésének reményében. Az első műrevaló telért csak húsz évvel később találták meg. 1740 és 1770 közötti időszakban több bányavállalkozó is próbálkozott a bányák és a hámorok beindításával. Végül 1775-ben kezdődik el a művelés, melyet 1776-77 között kohó és hámor felépítése is követ. Ehhez kapcsolatosan épülnek ki az ércfeldolgozáshoz szükséges erővíz nyerését szolgáló vízfogó, víztároló és vízkormányzó csatornarendszerek, tározók és gátak. A gyakori aszályok következtében ingadozó vízhozamok azonban folyamatos vízellátási gondokat okoztak.

A kor vasműinek sikerességét három dolog határozta meg: a faszén, az érckészlet mennyisége és minősége és az ipari célra használt víz. Ezek közül – a hazai viszonylatban páratlan mérnöki technológiai tudást felvonultató csatorna, víztároló és vízkormányzó rendszer ellenére – az erővíz kis mennyisége és időszakossága volt a legnagyobb helyi probléma. Emiatt a folyamatos üzem helyett a vasmű hámorai csak kampányszerűen tudtak működni. Az erővíz egy ércfeldolgozó bányavidéken létkérdés és a gyakran ismétlődő hosszú leállások

megpecsételték a sorsát a szokolyahutai vasműnek.

Ehhez járult hozzá, hogy a tulajdonos Eszterházy uradalom igazgatása az 1790-es évek közepén már az erdőgazdálkodást és a fahasználatot tartotta fontosabbnak, így a vízkormányzó rendszer csatornái, gátjai tovább szolgálhattak.

Nagy László

(Köszönet *Ruff János* királyréti erdészvezetőnek az 1999-es szén pataki áradás után készült fotókért!)

18. századi műtárgyak a Szén-patakban

Gerendák a 300 éves múltból

Állatélet erdeinkben V.

(Erdészeti és Gazdászati Lapok, 1866. június)

Az Erdészeti és Gazdászati Lapok 1866. évfolyamában cikksorozat jelent meg, „Állatélet erdeinkben” címmel. Az egykori megfigyelések számíthatnak a ma olvasójának érdeklődésére is.

A nap sugarai nagyobb meg nagyobb erőt fejtenek ki; ligetekben és kertekben pompás illatot áraszt a már

virágában diszljó rózsza; a szőlő dus virágai jó szüretet ígérnek, míg a rétek virágzó gyermekeit irgalmatlanul kivégzi az éles kasza; de már a nyár első érett gyümölcsét is élvezzük – a cseresznye és szamócza nedvdús termései frissítik

száraz torkainkat. Az állatélet változatos mozgékonyasága tetőpontját elérvén, ismét lassan apadni is kezd.

Költözők madaraink valamennyien már mult hónapban megérkeztek volt, csak néha késik még a haris, ki aztán csak e hó első napjaiban hallatja barczagó kiabálását. A lég szárnyas lakói az élet nagy feladatának megfelelőleg, nagyobbbrészt már fiakkal bírnak, mig azok, kik jókor a költéshez láttak, a második költésre készülnek. Az éneklők nagy serege lassan-lassan némulni kezd, csak a fái pipiske, a barátka zenér, a nád- és sásban lakó énekesek folytatják kellemes dalaikat.

Valamint a madarak, ugy az emlősök legnagyobb része is a meglevő ivadékról gonddal van elfoglalva és nevezetesen a szarvas és az őz, melynek tenyésztés története csak a legújabb időben lett megállapítva, vezetgetik magukkal gyenge fiaikat. Legszebb szarvasunk azonban – a dāmuvad – csak e hónapban ellik meg. A természetbúvárok azt állítják a dāmuvadról, hogy valódi hazája a déli, leginkább a Földközi-tenger körüli vidékek és

hogy onnan csak lassanként terjedett el észak felé. Ha az való, akkor már régi időkben jöhetett hozzánk e diszes teremtes, mert a legrégibb irományokban mindenütt a dāmuvad, mint vadászható állatot főlemlítve találjuk, és mert a germánok sírjaiban és némely földrétegekben is a dāmuvad csontmaradványait föltalálták. Annyi tény, hogy a dāmuvad a hideg vidékeket nem kedveli; de azért Európában igen el van terjedve és különösen az angolok díszítik vele vadaskerteiket. Állataink közül egyik sem változtatja annyira színét, mint a dāmuvad, mely az évszakos kor szerint igen különböző színű. Életmódja tökéletesen a szarvaséval megegyezik, csak hogy inkább szereti a fák kérgét lerágcsálni, mint a szarvas, mi által kártékonyvá válik. Nevezetes továbbá, hogy némelykor mérges növényeket eszik, és azokkal magát megmérgezi; egy esetet legalább tudunk, hol egy egész csoport, mérges gombák megemésztése következtében meghalálózott. Dāmuvad valószínűleg annyit jelent, mint a hölgyek vadja (Damen-Hirsch): diszes, csinos termete miatt. Többi vadaink közül különösen kiemelendő még a nyul, mely ez évben már másodszer szülői örömeiben kéjeleg.

Végre ne resteljünk egy rövid pillantást az e hónapban röpkedő lidérczekre is vetni. Az ártatlan kis sz. Jánosbogár ünnepli a házassági örömeiket, s mert éjjel szárnyatlan kedvesét föl nem találná, a hitves pedig férjét nem szemlélné, gyűjtött nekik a teremtő potrohúkon egy kis lámpást, mely az oktan embeleknel már annyi balhiedelmet szült.

Kriesch

http://erdeszetilapok.oszk.hu/00369/pdf/00369_282-284.pdf

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadászházi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az Erdészeti Lapok is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg.

A kártya névre szóló, sorszámmal és vonalkóddal ellátott, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2012-ben kiosztott kártyák érvényessége 2013. február 28-ig tartott. A 2013-ra szóló érvényesítő matricákat azon tagok kapják meg a helyi csoportokon keresztül, akik teljesítették az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüket.

A kedvezményrendszerrel és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6993) vagy a helyi csoport titkároknál.

Partnereink:

MOUNTEX
A TÚRABOLT

Nimród
Vadász-őrgőrgász bolt

ALEXANDRA
Művészet és könyv

STIHL

Baumgarten
www.baumgarten.hu

Harmónia-VADÁSZBOLTOK

Rendkívül csendes és nagyon fürge

→ www.stihl.hu
Látogasson el honlapunkra!

A STIHL akkumulátoros termékei épp olyan jól alkalmazkodnak az erdőkhöz, mezőkhöz, ahogy a vadon élő állatok. Erősek, kitartóak, csendesek, gyorsak...

Nagyszerű társ lehet munkájában egy STIHL akkumulátoros motorfűrész.

Legyen szó vékonyabb fák darabolásáról, magasles építésről vagy bármely más erdei munkáról, a fűrészsel gyorsan és precízen dolgozhat. A **STIHL MSA 160 CB-Q** vagy **STIHL MSA 200 CB-Q** ráadásul tiszta, csendes és környezetbarát.

Döntsen Ön is a STIHL mellett, ha igazi minőségre vadászik!

STIHL HSA 65

STIHL FSA 65

BUSINESS 5x
Superbrands

'08 '09 '10 '11 '12

ANDREAS STIHL KFT. 2051 Biatorbágy-Budapark, Paul Hartmann u. 4.
Telefon: (06-23) 418-054 · Fax: (06-23) 418-106
www.stihl.hu · E-mail: info@stihl.hu

STIHL®